

Nr 43

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag för budgetåret 1962/63 till de tekniska högskolorna; given Stockholms slott den 26 januari 1962.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Ragnar Edenman

Propositionens huvudsakliga innehåll

Det av statsmakterna år 1960 beslutade programmet för utbyggnad av de tekniska högskolornas sammanlagda årliga intagningskapacitet innebar att denna skulle öka från 1 000 nybörjarplatser hösten 1959 till 1 850 hösten 1965. Av den ökade utbildningskapaciteten har hösten 1960 och hösten 1961 redan tillkommit 119 nya sådana platser.

I propositionen, som behandlar frågor om den pågående utbyggnaden av de tre högskolorna, förutsättes, att det år 1960 uppställda utbyggnadsprogrammet i allt väsentligt skall kunna hållas. Vissa förändringar i detta program förordas. Sålunda föreslås, att antalet nybörjarplatser vid avdelningen för arkitektur vid tekniska högskolan i Lund ökas utöver den redan beslutade intagningskapaciteten, eller med 32 till 60. Samtidigt föreslås, att intagningsökningen vid avdelningen för väg- och vattenbyggnad vid Chalmers tekniska högskola fördelas på något längre tid än som tidigare avsetts. Vid bifall till de framlagda förslagen kommer antalet nya utbildningsplatser vid de tekniska högskolorna hösten 1962 att öka med totalt 218, jämfört med hösten 1961.

För nästa budgetår föreslås en väsentlig utökning av högskolornas topptjänstorganisation. Sammanlagt innebär förslagen ett nettotillskott budgetåret 1962/63 av femton professurer och två laboraturer. Härav hänför sig tre professurer och en laboratur till tekniska högskolan i Stockholm, åtta professurer och en labo-

ratur till Chalmers tekniska högskola samt fyra professurer till tekniska högskolan i Lund.

För att underlätta planläggningen av verksamheten vid sistnämnda två högskolor — vid vilka en väsentlig ökning av intagningskapaciteten avses ske budgetåret 1963/64 och därpå följande budgetår — framlägges långtidsplaner avseende en successiv förstärkning av de bägge högskolornas topptjänstorganisation. Sålunda förordas, att riksdagen nu fattar beslut om inrättande budgetåren 1963/64—1967/68 vid de båda högskolorna av inte mindre än 46 professurer och fyra laboraturer. Av dessa hänför sig 14 professurer och tre laboraturer till Chalmers tekniska högskola samt 32 professurer och en laboratur till tekniska högskolan i Lund. Med organisatorisk anpassning härtill förordas beslut om indragning budgetåret 1963/64 av fyra professurer och tre laboraturer vid Chalmers tekniska högskola. I propositionen återfinnes en sammanställning av dessa tjänster på s. 66.

Utöver de förordade topptjänsterna framlägges förslag om utökning nästa budgetår av de tekniska högskolornas personalorganisation med ca 130 tjänster, däribland tretton universitetslektorat och ett fyrtiotal assistenttjänster.

Kostnaderna för de i propositionen föreslagna förstärkningarna av högskolornas personalorganisation beräknas budgetåret 1962/63 uppgå till drygt 4,25 miljoner kr.

I propositionen förutsättes vidare, att medel skall kunna ställas till förfogande för all den byggnadsverksamhet vid Chalmers tekniska högskola och tekniska högskolan i Lund, som fordras för att det år 1960 beslutade utbyggnadsprogrammet skall kunna följas. Sålunda förutsättes, att bl. a. nybyggnader för avdelningen för väg- och vattenbyggnad, för matematiskt centrum samt tillbyggnad för avdelningen för elektroteknik vid Chalmers tekniska högskola och nybyggnader för avdelningarna för elektroteknik, maskinteknik och arkitektur vid tekniska högskolan i Lund skall kunna påbörjas redan nästa budgetår. Till byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola och vid tekniska högskolan i Lund äskas i förevarande sammanhang för nästa budgetår investeringsanslag av respektive 14,4 och 1,5 miljoner kr.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 januari 1962.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQUIST.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Edenman, anmäler — efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter — frågor angående *vissa anslag för budgetåret 1962/63 till de tekniska högskolorna* och anför därvid följande.

I årets statsverksproposition, bilagan 10 ecklesiastikdepartementet, har Kungl. Maj:t på min hemställan under punkterna 226, 232, 238, 327 och 328 föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1962/63 beräkna

till Tekniska högskolan i Stockholm: Avlöningar ett förslagsanslag av 19 445 000 kr.;

till Chalmers tekniska högskola: Avlöningar ett förslagsanslag av 15 504 000 kr.;

till Tekniska högskolan i Lund: Avlöningar ett förslagsanslag 1 207 000 kr.;

till Byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola ett investeringsanslag av 14 454 000 kr.;

till Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund ett investeringsanslag av 1 525 000 kr.

Sedan dessa ärenden numera färdigberetts, får jag ånyo anmäla desamma.

I. Pågående och planerad utbyggnad

Enligt statsmakternas år 1960 fattade beslut (prop. 1960:119; Sä. u. 1; Rskr 327) skall de tekniska högskolornas sammanlagda intagningskapacitet ökas från ca 1 000 nybörjare per år till ca 1 850 nybörjare höstterminen 1965. Detta avses ske genom en begränsad ökning vid tekniska högskolan i Stockholm, från 600 till ca 770, genom en betydande intagningsökning vid Chalmers tekniska högskola, från 400 till ca 650, samt genom uppbyggnad av en tredje läroanstalt för högre teknisk utbildning och forskning i Lund. Denna läroanstalt, som interimistiskt benämnes tekniska högskolan i Lund, avses få en intagningskapacitet som hösten 1965 uppgår till ca 430 nybörjarplatser. Den planerade ökningens fördelning på högskolor, avdelningar och år framgår av följande sammanställning.

Avdelning för	Intagningskapacitet höstterminen 1959			Föreslagen intagningsökning höstterminen							S:a ökn.
	KTH	CTH	LTH	1960	1961	1962	1963	1964	1965		
Teknisk fysik ...	30	20	—	CTH 10	LTH 30	KTH 15					55
Maskinteknik ...	90	80	—			KTH 60	CTH 70	LTH 50			230
							LTH 50				
Flygteknik och skeppsteknik/ skeppsbyggnad	60	26	—	CTH 4							4
Elektroteknik ...	135	130	—	CTH 30	CTH 25	LTH 50	LTH 50	KTH 15			170
Väg- och vatten- byggnad	90	68	—			CTH 82		LTH 60	LTH 60		202
Kemi	64	26	—		CTH 29				LTH 55		84
Bergsvetenskap .	45	—	—			KTH 65					65
Arkitektur	72	50	—					LTH 28			28
Summa	586	400	—	44	84	272	170	153	115	833	
Därav KTH	586			—	—	140	—	15	—	155	
CTH		400		44	54	82	70	—	—	250	
LTH			—	—	30	50	100	138	115	433	

Anm. Avdelningen för lantmäteri är ej medtagen i sammanställningen.

KTH = tekniska högskolan i Stockholm.

CTH = Chalmers tekniska högskola.

LTH = tekniska högskolan i Lund.

1. Tekniska högskolan i Stockholm

Såsom framgår av den förut redovisade sammanställningen skall intagningen vid tekniska högskolan i Stockholm ökas vid avdelningarna för teknisk fysik, maskinteknik, elektroteknik samt bergsvetenskap. Ökningarna är störst vid av-

delningarna för maskinteknik och bergsvetenskap. Sistnämnda avdelning kommer sålunda att mer än fördubblas. Av de beslutade 155 nya platserna vid tekniska högskolan i Stockholm skall inte mindre än 140 tillkomma höstterminen 1962.

I detta sammanhang bör erinras om att i årets statsverksproposition, bilagan 10, ecklesiastikdepartementet, under punkten 326 redovisats en av högskolans byggnadskommitté uppgjord preliminär tids- och kostnadsplan för utbyggnad av högskolan under budgetåren 1960/61—1969/70. Det totala investeringsbehovet för perioden har beräknats till 46,5 miljoner kr. enligt prisläget den 1 juli 1960. Vidare har framhållits i statsverkspropositionen, att om den vid 1960 års riksdag i anledning av propositionen 119 angående utbyggande av universitet och högskolor m. m. beslutade utökningen av intagningskapaciteten vid högskolan från för närvarande ca 600 till ca 770 skall kunna realiseras den angivna tidsplanen för utbyggnaden måste hållas i allt väsentligt.

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna framhåller i sina anslagsäskanden för nästa budgetår, att den ökade intagningen vid förut nämnda avdelningar även kommer att beröra undervisningen inom andra avdelningar. Sålunda kommer undervisningen inom avdelningen för teknisk fysik att påverkas av den ökade intagningen vid avdelningarna för maskinteknik och bergsvetenskap samtidigt som undervisningen vid avdelningen för maskinteknik påverkas av det ökande antalet studerande inom avdelningen för bergsvetenskap och — om ock i mindre utsträckning — inom avdelningen för teknisk fysik. Trots att antalet studerande inom avdelningen för kemi inte skall höjas kommer vidare undervisningen inom denna avdelning, framför allt inom ämnet oorganisk kemi, att belastas till följd av den stegrade intagningen inom avdelningen för bergsvetenskap.

Mot bakgrunden härav har överstyrelsen lagt fram förslag om en avsevärd förstärkning av lärarkrafterna vid de berörda avdelningarna.

I fråga om avdelningen för elektroteknik har överstyrelsen vidare föreslagit en ändrad och utvidgad organisation. Förslaget grundar sig på en plan, som utarbetats efter ett mångårigt utredningsarbete inom vederbörande avdelningsråd och avdelningskollegium. Utredningsarbetet har föranletts av den omfattande utvecklingen under senare årtionden inom elektrotekniken samt av behovet att åstadkomma en effektiv undervisning, avpassad till de växande årskullarna av studerande.

Förslaget beträffande avdelningen för elektroteknik innebär, att professuren och laboraturen i elektronik från och med budgetåret 1962/63 omvandlas till professurer i plasmafysik respektive elektronfysik och att laboraturen i elektrisk mätteknik samtidigt omvandlas till professur i ämnet. Därjämte föreslås en professur i elautomatik.

Från högskolans sida har även hemställts, att statsmakterna år 1962 måtte fatta principbeslut om förändring fr. o. m. budgetåret 1963/64 av de båda professurerna i radioteknik respektive telegrafi och telefoni till tre professurer, en i teletransmissionsteori, en i teletrafiksystem och en i tillämpad elektronik.

Överstyrelsen, som i huvudsak tillstyrker förslaget angående avdelningen för elektroteknik, understryker betydelsen av att principbeslut i frågan fattas redan år 1962, eftersom förfarandet vid tillsättning av en professur tar lång tid och det synes angeläget, att innehavarna av de nya professurerna kan tillträda sina tjänster den 1 juli 1963, då de nuvarande professorerna i radioteknik samt telegrafi och telefoni båda uppnår pensioneringsperiodens övre gräns.

2. Chalmers tekniska högskola

Såsom framgår av årets statsverksproposition, bilagan 10, ecklesiastikdepartementet, punkten 181 (s. 374), har *naturvetenskapliga samordningskommittén i Göteborg* avgivit förslag om en successiv utbyggnad av den matematisk-naturvetenskapliga forskning och utbildning som enligt beslut av 1960 års riksdag skall samordnas med universitetet i Göteborg, d. v. s. inom ämnesgruppen matematik-fysik-kemi-teoretisk fysik. Kommitténs förslag omfattar bl. a. nio nya professurer. I statsverkspropositionen har föreslagits, att sex av dessa professurer, nämligen en i vart och ett av ämnena teoretisk fysik, oorganisk kemi, organisk kemi, fysikalisk kemi, biokemi och analytisk kemi, skall inrättas vid universitetet i Göteborg, den förstnämnda fr. o. m. nästa budgetår och de fem kemi-professurerna fr. o. m. budgetåret 1963/64. Av de återstående tre professurerna, vilka avser respektive numerisk analys, matematisk fysik och fasta tillståndets fysik, bör enligt kommitténs mening professurerna i numerisk analys och matematisk fysik uppföras på Chalmers tekniska högskolas stat. Frågan om placeringen av professuren i fasta tillståndets fysik bör enligt kommittén tills vidare lämnas öppen.

Intill dess ställning tagits till de större universitetsadministrativa frågor, som 1955 års universitetsutredning för närvarande arbetar med, är, framhåller kommittén, frågan om vid vilket av lärosätena de nya tjänsterna inrättas av underordnad betydelse. Tillkomsten av de nio nya professurerna är att betrakta som en förstärkning av hela den högre tekniska och matematisk-naturvetenskapliga utbildnings- och forskningsorganisationen i Göteborg. I likhet med vad som gäller för de två professurer i matematik och de två professurer i fysik med placering vid dels Göteborgs universitet, dels Chalmers tekniska högskola, vilka 1961 års riksdag beslutat inrätta, bör enligt kommitténs mening innehavarna av de nu föreslagna professurerna ha tjänstgöringsskyldighet vid båda lärosätena. Kommittén anser det vidare uppenbart, att vid uppkommande vakans föreskrift om sådan tjänstgöringsskyldighet bör meddelas vid tillsättning av vid universitetet eller högskolan inrättade ordinarie lärartjänster i till ämnesgruppen matematik-fysik-kemi-teoretisk fysik hörande ämnen. Kommittén har räknat med att nuvarande innehavare av sistnämnda tjänster påtager sig en sålunda fördelad tjänstgöring.

Tab. 1

	Befintliga 61/62	Princip- beslut	Utbyggnadsprogram					Tot. ant. 66/67 GU + CTH
			62/63	63/64	64/65	65/66	66/67	
A.								
Tillämpad matematik	1P CTH	—	1P CTH	—	—	—	—	—
Numerisk analys		—						1P
Matematisk statistik		—						1P
B.								
Matematisk fysik	1P CTH + 1L CTH	—	1P CTH	—	—	—	—	2P + 1L
Mekanik	1P CTH + 1L CTH	—	—	—	—	—	—	1P + 1L
Teoretisk fysik	—	—	1P GU	—	—	—	—	1P
C.								
Oorganisk kemi	1P CTH	—	—	1P GU	—	—	—	2P
Organisk kemi	1P CTH	—	—	1P GU	—	—	—	2P
Fysikalisk kemi	1P CTH	—	—	1P GU	—	—	—	2P
Analytisk kemi	—	—	—	1P GU	—	—	—	1P
Biokemi	—	—	—	1P GU	—	—	—	1P
D.								
Fysik	2P CTH + 2L CTH	1P CTH	—	—	—	—	—	3P + 2L
Fasta tillståndets fysik	—	—	—	—	1P	—	—	1P
E.								
Matematik	1P GU 2P CTH + 2L CTH	1P GU	—	—	—	—	—	4P + 2L
Summa	1P + 6L	2P	3P	5P	1P	—	—	22P + 6L

Anm.: P = professur, L = laboratur; med GU avses tjänst på universitetets stat och med CTH tjänst på högskolans stat.

Förstärkningen av undervisnings- och forskningsorganisationen i Göteborg med professurer i ämnena numerisk analys, matematisk fysik och fasta tillståndets fysik har av kommittén bedömts erforderlig för att en rationell utbildning av såväl teknologer som universitetsstuderande skall kunna bedrivas och för att forskningens berättigade krav skall bli tillgodosedda. Professuren i numerisk analys bör enligt kommitténs förslag tillkomma genom delning av högskolans nuvarande professur i tillämpad matematik. Den ena professuren föreslås få benämningen matematisk statistik och den andra alltså numerisk analys. Kommittén föreslår, att innehavaren av den nuvarande professuren medgives välja, vilket av de bägge ämnesområdena han önskar företräda.

Tabellen å s. 7 upptager dels samtliga de nio professurer kommittén föreslagit och tidpunkterna för deras inrättande, dels nu befintliga och principbeslutade professurer och laboraturer, dels ock det totala antalet professurer och laboraturer vid full utbyggnad läsåret 1966/67 (tabell 1).

Åt en inom naturvetenskapliga samordningskommittén i Göteborg tillsatt organisationsgrupp — *organisationsgruppen för Chalmers tekniska högskola*¹ — har genom beslut den 23 januari 1961 anförtrotts uppdraget att beträffande samtliga de av högskolans fackavdelningar, som beröres av intagningsökningen, utarbeta planer för erforderliga personalförstärkningar m. m. Organisationsgruppen har i enlighet med sitt utredningsuppdrag utarbetat dels förslag till utbyggnadsplan för högskolans avdelningar för elektroteknik och för väg- och vattenbyggnad, dels förslag till utbyggnadsplan för avdelningen för maskinteknik och till vissa förstärkningar vid avdelningen för kemi.

Organisationsgruppen redogör i två via samordningskommittén avgivna framställningar till en början för aktuella byggnadsfrågor. Med utgångspunkt i möjligheterna att tillgodose lokalbehoven behandlas därefter frågan om intagningsökningen vid högskolans avdelningar för väg- och vattenbyggnad, maskinteknik och kemi. I samband härmed erinras om att intagningen vid avdelningen för elektroteknik hösten 1961 ökat med 25 till 185 i enlighet med den tidigare återgivna planen för intagningsökningen vid de tre tekniska högskolorna.

Enligt nämnda plan skall vid Chalmers a v d e l n i n g f ö r v ä g - o c h v a t t e n b y g g n a d intagningen hösten 1962 öka med 82. Organisationsgruppen föreslår emellertid att denna intagningsökning uppdelas på tre läsår och fördelas med 22 på hösten 1962, 30 på hösten 1963 och likaledes 30 på hösten 1964. Därvid har förutsatts, att nu planerade nybyggnader för avdelningen i dess helhet skall komma att stå färdiga hösten 1966. Även för a v d e l n i n g e n f ö r m a s k i n t e k n i k föreligger behov av utvidgade lokaler. Organisationsgruppen har dock funnit, att intagningen vid avdelningen hösten 1963 planenligt kan

¹ Tf. avdelningschefen S. Moberg, ordförande, professorn L. Rönmark, professorn N. Svartholm, budgetsekreteraren G. Waldau (suppleant för avdelningschefen L. Lindmark) samt såsom särskilt tillkallade experter generaldirektören M. Fehrm, professorn N. Gralén och byråchefen G. MacDowall.

öka med 70 till 150 under förutsättning att vissa nya undervisningslokaler kan tagas i anspråk redan hösten 1964 och att avdelningens hela nybyggnad kan disponeras hösten 1965. Vad slutligen beträffar kemiavdelningen har vid denna innevarande läsår intagits 46 studerande, vilket innebär en ökning med 20. Hösten 1962 kan, framhåller organisationsgruppen, intagas ytterligare 6 och hösten 1963 ytterligare 3. Den av 1960 års riksdag i princip beslutade ökningen av intagningen av kemister med 29 till 55 beräknas alltså komma att bli helt genomförd hösten 1963.

I fråga om avdelningen för elektroteknik har organisationsgruppen gjort sina bedömningar och avvägningar med utgångspunkt i dels en inom avdelningen verkställd utredning, som gjorts i syfte att nå fram till en långtidsplan för avdelningens organisation, dels en av ledamoten av organisationsgruppen, generaldirektören M. Fehrm utarbetad promemoria »Synpunkter på utbyggnad av avd. E vid de tekniska högskolorna». Resultatet av avdelningens utredningsarbete föreligger i form av en organisationsplan för avdelning E. Planen är lagd som bilaga till avdelningens petita för budgetåret 1962/63. Den är uppgjord med utgångspunkt i vad avdelningen bedömt nödvändigt för att en kvalitativt och kvantitativt tillfredsställande utexamination vid en intagning av 185 studerande skall säkerställas. Personalorganisationen är uppbyggd på basis av tre huvudstudieriktningar: a) teleteknik, b) kraftteknik och c) systemteknik.

Den för avdelningen förordade förstärkningen av topptjänstorganisationen har föreslagits ske budgetåren 1962/63 och 1963/64. Enligt organisationsgruppen synes det dock ej uteslutet, att den särskilt inom det elektrotekniska området snabba utvecklingen kan ändra förutsättningarna så väsentligt, att det kan bli nödvändigt att senare ytterligare öka antalet toppbefattningar vid ifrågavarande avdelning.

Beträffande avdelningen för väg- och vattenbyggnad har en av avdelningskollegiet vid avdelningen i samråd med avdelningsrådet utformad planskiss för undervisningens organisation vid ett årligt intag 150 studerande tjänat som utgångspunkt för organisationsgruppen vid prövningen av frågan om nya topp-tjänster. Även frågan om nya topp-tjänster vid avdelningen för maskinteknik har organisationsgruppen prövat med utgångspunkt i organisationsförslag, som utarbetats vid högskolan.

I efterföljande tabeller har angivits dels befintliga och principbeslutade topp-tjänster, dels de topp-tjänster organisationsgruppen föreslagit till inrättande vid avdelningarna för elektroteknik (tabell 2), för väg- och vattenbyggnad (tabell 3), för maskinteknik (tabell 4) och för kemi (tabell 5). I tabell 4 har även medtagits en av överstyrelsen för de tekniska högskolorna föreslagen laboratur i ångteknik (reakorteknologi).

Tab. 2

A v d. E

	Befintliga 61/62	Utbyggnadsprogram					Totalt antal 66/67
		62/63	63/64	64/65	65/66	66/67	
A.							
Elektricitetslära (nu ellära och elmät- teknik)	1P + 2L	- 1L	- 1L	-	-	-	1P
Elektrisk mätteknik	-	+ 1P					1P
B.							
Tillämpad elektro- nik (nu allmän teleteknik)	1P + 1L	-	-	-	-	-	1P + 1L
Datateknik	-	+ 1P	-	-	-	-	1P
C.							
Elkretsteori (nu te- lekommunikation)	1P	-	-	-	-	-	1P
Informationsteori .	-	-	+ 1P	-	-	-	1P
D.							
Elektronfysik I (nu elektronik)	1P + 1O	-	-	-	-	-	1P + 1O
Elektronfysik II (nu elektronik)	1L	-	+ 1P - 1L				1P
Elektronfysik III .	-	-	+ 1P				1P
E.							
Elektrisk anlägg- ningsteknik	1P	-	-	-	-	-	1P
F.							
Elektromaskinlära .	1P	-	-	-	-	-	1P
Summa	6P + 1O + 4L	+ 2P - 1L	+ 3P - 2L	-	-	-	11P + 1O + 1L

Anm.: 1. P = Professur, O = Observatur, L = Laboratur.

2. Därtill föreslås en speciallärtjänst i telesystemteknik fr. o. m. budgetåret 1964/65.

Tab. 3
A v d. V

	Befintliga 61/62	Principbeslut	Utbyggnadsprogram					Totalt antal 66/67
			62/63	63/64	64/65	65/66	66/67	
A. Geoteknik med grundläggning	—	—	+ 1P	—	—	—	—	1P
B. Byggnadsakustik ...	—	—	—	+ 1P	—	—	—	1P
C. Byggnadsstatik	1P	—	—	+ 1L	—	—	—	1P + 1L
D. Byggnadsteknik I (nu byggnadsteknik) ..	1P	—	—	—	+ 1L	—	—	1P + 1L
Byggnadsteknik II (nu brobyggnad) .	1P	—	—	—	—	—	—	1P
Byggnadsteknik III .	—	—	—	+ 1P	—	—	—	1P
E. Byggnadsekonomi och byggnadsorganisation	1P	—	—	—	—	—	—	1P
F. Vattenbyggnad	1P	—	—	—	—	—	—	1P
G. Vattenförsörjnings- och avloppsteknik .	1P	—	—	—	—	—	—	1P
H. Vägbyggnad	—	1P	—	—	—	—	—	1P
I. Geologi	1P	—	—	—	—	—	—	1P
Summa	7P	1P	+ 1P	+ 2P + 1L	+ 1L	—	—	11P + 2L

Tab. 4

A v d. M

	Befintliga 61/62	Utbyggnadsprogram					Totalt an- tal 66/67
		62/63	63/64	64/65	65/66	66/67	
A.							
Industriell organisation	—	1P	—	—	—	—	1P
B.							
Materiallära I (metaller och legeringar)	—	—	1P	—	—	—	1P
Materiallära II (icke-metallis- ka material)	—	—	—	—	1P	—	1P
C.							
Strömningsteknik	—	—	—	1P	—	—	1P
D.							
Materialhantering	—	—	—	—	1P	—	1P
E.							
Läran om maskinelement	1P	—	—	—	—	—	1P
F.							
Förbränningsmotorteknik ...	1P	—	—	—	—	—	1P
G.							
Ångteknik	1P	—	—	—	—	—	1P
Ångteknik (reakorteknologi) .	—	1L ¹	—	—	—	—	1L
H.							
Tillämpad termodynamik och strömlära	1P	—	—	—	—	—	1P
I.							
Mekanisk teknologi	1P	—	—	—	—	—	1P
J.							
Textilmekanik	1P	—	—	—	—	—	1P
Summa	6P	1P + 1L	1P	1P	2P	—	11P + 1L

¹ Föreslagen av överstyrelsen i stället för den professur i reaktorteknologi, om vilken principbe-
slut fattades vid 1960 års riksdag.

Tab. 5

A v d. K

	Befintliga 61/62	Utbyggnadsprogram		Totalt antal 66/67
		62/63	63/64—66/67	
A. Oorganisk kemi	1P	—	—	1P
B. Organisk kemi	1P	—	—	1P
C. Fysikalisk kemi	1P	—	—	1P
D. Teknisk kemi	1P	+1L	—	1P + 1L
E. Kemisk apparatteknik	1P	—	—	1P
F. Textilkemi	1P	—	—	1P
G. Värmeteknik och maskinlära	1P	—	—	1P
H. Kärnkemi	1P	—	—	1P
Summa	8P	1L	—	8P + 1L

Ann.: Förutom ovannämnda 8 professorstjänster finns vid högskolan en av Svenska Skifferoljeaktiebolaget bekostad personlig tjänst som professor i oljekemi för C. E. B. Schjånberg.

De förslag, som framlagts av samordningskommittén och dess organisationsgrupp, omfattar — förutom topptjänster — förändringar beträffande speciallärarorganisationen, vissa assistenttjänster samt de biträdestjänster, vilka bedömts erforderliga i samband med utbyggnaden. Däremot har förslag ej framlagts i fråga om rena undervisningstjänster, exempelvis universitetslektorat.

Universitetskanslern tillstyrker i avgivet utlåtande kommitténs förslag till utbyggnadsplan för ämnesgruppen matematik-fysik-kemi-teoretisk fysik.

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna, som funnit sig i allt väsentligt kunna tillstyrka nyssnämnda förslag och förslaget till utbyggnadsplan för avdelningarna för elektroteknik och för väg- och vattenbyggnad, har i utlåtande över sistnämnda två förslag uttalat bl. a., att det hade varit önskvärt, att en av

laboraturerna inom ämnesområdet elektricitetslära och elektrisk mätteknik kunnat bibehållas. Överstyrelsen anför härom följande.

Skulle utvecklingen giva vid handen, att omfattningen av licentiand- och doktorandundervisningen inom elektricitetslära påkallade en förstärkning av topp-tjänsterna, utgår överstyrelsen ifrån, att frågan om bibehållande eller återinrättande av en laboratur inom detta område blir föremål för förnyat övervägande. I anslutning härtill vill överstyrelsen understryka det av organisationsgruppen gjorda uttalandet, att den särskilt inom det elektrotekniska området snabba utvecklingen kan ändra förutsättningarna så väsentligt, att det kan bli nödvändigt att ytterligare öka antalet toppbefattningar vid ifrågavarande avdelning.

Överstyrelsen anser det vidare beklagligt, att en dämpning av utbyggnadstakten vid avdelningen för väg- och vattenbyggnad befunnits nödvändig. Förslaget till utbyggnadsplan för avdelningen för maskinteknik har överstyrelsen funnit i stort sett väl avvägt. Överstyrelsen har i sitt utlåtande över detta förslag framhållit, att de föreslagna professurerna i materiallära I (metaller och legeringar) och i materiallära II (icke-metalliska material) bör erhålla en bestämd inriktning mot bearbetningstekniska och konstruktiva problem, samt förordat att tjänsterna benämnas konstruktionsmaterial I respektive konstruktionsmaterial II. Överstyrelsen påpekar vidare, att den föreslagna professuren i materialhantering i stort sett motsvarar den av organisationskommittén för tekniska högskolan i Lund för detta lärosäte föreslagna professuren i transportteknik. Enligt överstyrelsens mening bör båda tjänsterna benämnas transportteknik.

Mot överstyrelsens beslut i vad det avser förslag om en professur i konstruktionsmaterial II har rektorn vid tekniska högskolan i Stockholm, professorn Ragnar Woxén, i särskilt yttrande anmält avvikande mening. Det till professuren hörande ämnesområdet berör enligt dennes mening huvudsakligen sådana frågor, som bör behandlas inom ämnena hållfasthetslära och mekanisk teknologi. Professor Woxén har därför i stället i frågasatt viss personalförstärkning inom sistnämnda ämnen.

Avdelningsrådet vid avdelningen för elektronik vid Chalmers tekniska högskola har i särskild skrivelse hemställt, att en av högskolans laboraturer inom ämnesområdena elektricitetslära och elektrisk mätteknik måtte bibehållas.

3. Tekniska högskolan i Lund

Enligt statsmakternas beslut skall vid den nya enheten för högre teknisk utbildning och forskning i Lund inrättas avdelningar för teknisk fysik (F), elektroteknik (E), för maskinteknik (M), för väg- och vattenbyggnad (V), för arkitektur (A) och för kemi (K).

Undervisningen vid tekniska högskolan i Lund startade planenligt hösten 1961 vid avdelningen för teknisk fysik för där intagna 30 studerande.

Den för högskolans uppbyggnad tillsatta kommittén, *organisationskommittén för teknisk högskola i Lund*, har i anslutning till sin framställning angående högskolans medelsbehov för nästa budgetår lagt fram en utbyggnadsplan benämnd *Stomplan för teknisk högskola i Lund*.

Kommittén har vid utarbetandet av stomplanen utgått från att de tre tekniska högskolorna i princip skall vara likvärdiga men därför icke identiska. Vid utformningen av förslagen har kommittén beaktat att viss specialisering bör åstadkommas vid de tre högskolorna.

Stomplanen innefattar förslag till utformning av samtliga avdelningar vid högskolan utom avdelningen för kemi. För avdelningarna för teknisk fysik, elektroteknik, maskinteknik, väg- och vattenbyggnad och arkitektur har kommittén utarbetat förslag, avseende läro- och timplaner, lärarkrafter, lokaler samt inredning och utrustning.

För utarbetande av dessa förslag har organisationskommittén låtit tillkalla en subkommitté för envar av nämnda fem avdelningar samt en subkommitté för lösande av vissa biblioteksfrågor.

Organisationskommittén avser att vid senare tidpunkt återkomma med förslag beträffande den planerade kemiavdelningen i Lund.

Enligt stomplanen kommer avdelningen för teknisk fysik att i princip föga skilja sig från motsvarande avdelningar vid de båda andra tekniska högskolorna. Dock föreslås en viss specialisering mot det mättekniska området.

Avdelningen för elektroteknik föreslås uppdelad i en teleteknisk linje och en allmän linje. Den teletekniska linjen avses bli specialiserad mot den egentliga teletekniken d. v. s. telekommunikationstekniken. Någon starkströmslinje svarande mot den vid Chalmers tekniska högskola och tekniska högskolan i Stockholm anses med hänsyn till nuvarande utbildningsbehov inte erforderlig. För att emellertid tillgodose starkströmsindustrins behov av allmänt orienterade ingenjörer liksom industrins och näringslivets behov av elektrotekniker med speciell kännedom om reglerings- och mätteknik föreslås inrättande av den allmänna linjen.

Inom avdelningen för maskinteknik föreslås en uppdelning i en konstruktionsteknisk linje, en produktionsteknisk linje och en värmeteknisk linje. Samtidigt avses ytterligare specialisering bli möjlig inom varje sådan linje.

Avdelningen för väg- och vattenbyggnad föreslås uppdelad i en husbyggnadsteknisk och en anläggningsteknisk linje. Stor vikt har lagts vid att försöka skapa ett ökat samarbete mellan denna avdelning och avdelningen för arkitektur.

Utbildningen inom avdelningen för arkitektur har uppdelats i historiska ämnen, ämnen av analyserande karaktär samt i rena arkitekturämnen — de senare av syntetiserande karaktär. Vid utformningen av avdelningen för arkitektur har förutsatts, att ett intimt samarbete skall äga rum med avdelningen för väg- och vattenbyggnad.

Enligt statsmakternas beslut skall avdelningarna för arkitektur vid tekniska högskolorna i Stockholm och Göteborg vara oförändrade med en årlig intagning av 72 respektive 50 studerande, medan den nya arkitekturavdelningen i Lund skall dimensioneras för en årlig intagning av 28 studerande.

Organisationskommittén föreslår emellertid att avdelningen för arkitektur i Lund skall utformas efter en årlig intagning av 60 studerande. Kommittén har nämligen ansett sig kunna konstatera, att med all sannolikhet behov av ökad arkitektutbildning utöver den planerade föreligger. Vidare skulle en bättre relation mellan antalet arkitektur- och väg- och vattenbyggnadsstuderande åstadkommas. En gentemot den beslutade planen fördubblad intagning på arkitekturavdelningen medför enligt kommittén, att såväl kostnaderna för avlöningar som lokalbehovet endast ökar med ca 50 %. Detta innebär, att totala kostnaden per studerande vid avdelning A skulle sjunka från 45 000 till 31 600 kr. eller till en kostnad motsvarande den vid de två andra högskolorna. Ett ytterligare och vägande skäl för en utökning är enligt kommittén att de tre professorer, som måste tillkomma vid en ökad intagning, icke behöver programmässigt göras identiska och att därigenom — om så skulle visa sig önskvärt — en bättre utbildning inom området samhällsplanering skulle kunna realiseras inom ramen för högskolan i Lund. Intagningen vid avdelningen bör genomföras i två etapper med 30 studerande hösten 1964 och 60 hösten 1965.

Innevarande budgetår finns vid högskolan inrättade tre professorer, en i vart och ett av ämnena matematik, mekanik och hållfasthetslära, tre lektorat, ett i vart och ett av ämnena fysik, matematisk fysik och numeriska beräkningsmetoder samt en speciallärarybefattning i ritteknik. Samtliga tjänster och befattningar tillhör avdelning F.

Vid nyssnämnda avdelning och vid avdelningarna E, M, V och A föreslås inrättande av sammanlagt 36 professorer, 1 laboratur, 1 självständigt universitetslektorat och 16 speciallärarybefattningar fr. o. m. de budgetår, som närmare framgår av följande sammanställning. Utöver särskilt angivna lärarkrafter måste enligt kommittén till institutionerna knytas rena undervisningstjänster, såsom universitetslektorat och befattningar som biträdande lärare.

<i>År</i>	<i>Professurer eller laborurer</i>	<i>Specialläroarbefattningar eller lektorat</i>
62/63	Elektrisk mätteknik Fysik Matematisk statistik Teoretisk elektroteknik	Materiallära och värmebehandling
63/64	Elautomatik Fasta tillståndets fysik Kärnfysik Matematisk fysik Maskinelement Mekanisk värmeteori med strömningslära	Allmän kemi Allmän teleteknik Kemi
64/65	Arkitektur I Byggnadsfunktionslära Byggnadskonstruktionslära Byggnadsmateriallära Byggnadsstatik Formlära Regleringsteknik Strömningsmaskiner Teletransmissionsteori Tillämpad elektronik Värme- och kraftteknik	Arkitekturhistoria Elektroteknik <i>Lektorat</i> Ritteknik
65/66	Arkitektur I b Byggnadsteknik I Byggnadsteknik II Industriell organisation Maskinkonstruktion Mekanisk teknologi och verktygsmaskiner Teletrafiksystem Transportteknik	Allmän elkraftteknik Förbränningslära Geodetisk mätningsteknik Geologi Geoteknik Industriell ekonomi
66/67	Arkitektur II Stadsbyggnad Trafikteknik Vattenbyggnad Byggnadsakustik <i>Laboratur knuten till Byggnadsteknik II</i>	Industriell anläggningsteknik Nationalekonomi Svetechnik Vägbyggnad
67/68	Arkitektur II b Byggproduktionsteknik Stadsbyggnad b	

Organisationskommittén föreslår att principbeslut respektive beslut fattas redan år 1962 om inrättande av de i sammanställningen angivna befattningarna.

Vid sidan av lokalproblemen kommer enligt kommittén problemet att rekrytera lärarkrafter till Lund att bli utomordentligt allvarligt. Den viktigaste förutsätt-

ningen för att rekryteringsproblemet skall kunna lösas är enligt kommittén att vid 1962 års riksdag beslut respektive principbeslut fattas på sätt angivits. Härigenom skulle dels intresserade sökande få tillfälle att meritera sig för de kommande befattningarna, dels tillsättningsförfarandet för respektive befattning kunna påbörjas i så god tid att beslut i utnämningsfrågan kan föreligga så långt före den tidpunkt då undervisningen skall ta sin början, att den blivande läraren kan utnyttjas i planerings- och utrustningsfrågor och samtidigt få tillfälle att förbereda sin undervisning och engagera hjälpkrafter av olika slag.

I stomplanen har organisationskommittén lagt fram ett lokalprogram för de i planen upptagna fem avdelningarna. Vissa frågor rörande detta lokalprogram kommer att behandlas i det följande i samband med redovisningen av frågor rörande byggnadsarbeten för högskolan. Lokalprogrammet bör enligt kommittén genomföras i enlighet med det tidsschema följande sammanställning utvisar.

Avdelning	Intagningsökning höstterminen					Summa ökning
	1961	1962	1963	1964	1965	
F	30					30
E		50	50			100
M			50	50		100
V				60	60	120
A				30	30	60
Summa ökning	30	50	100	140	90	410

Universitetskanslern har icke funnit anledning till erinran mot stomplanen.

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna har vid sin prövning av stomplanen funnit sig kunna i allt väsentligt tillstyrka densamma. Överstyrelsen anser vidare vägande skäl tala för att det fortsatta planeringsarbetet för avdelningen för arkitektur vid högskolan sker utifrån en årlig intagning av 60 studerande i stället för det i propositionen 1960:119 angivna antalet av 28 studerande.

II. Drift- och kapitalbudgetfrågor

I. Tekniska högskolan i Stockholm: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	15 827 000	16 633 719
1961/62 (statsliggaren s. 760)	18 401 000	
1962/63 (förslag)	19 939 000	

Kollegienämnden vid tekniska högskolan i Stockholm har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår föreslagit en avsevärd förstärkning av högskolans personal.

Överstyrelsen biträder i väsentliga delar kollegienämndens förslag.

I det följande lämnar jag en kortfattad redogörelse för överstyrelsens förslag till ändringar i högskolans personalorganisation m.m. Därvid kommer jag, såvitt gäller motiveringar, att närmare beröra endast de av överstyrelsens förslag, som jag ansett mig böra helt eller delvis biträda eller eljest funnit särskild anledning uppehålla mig vid. Jag tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna.

Överstyrelsens förslag framgår av efterföljande sammanställning.

A. Professorer m. fl.

Avdelningen för teknisk fysik (F)

- 1) uppdelning av professuren i tillämpad matematik i en professur i numerisk analys och en professur i matematisk statistik,
- 2) ändrad benämning av laboraturen i tillämpad matematik till numerisk analys,
- 3) ändrad benämning av universitetslektoratet i tillämpad matematik till matematisk statistik,
- 4) professur i matematisk fysik II med samtidig ändrad benämning av professuren i matematisk fysik till matematisk fysik I och indragning av befattningen som tillfällig lärare i matematisk fysik (arvode 5 500),
- 5) universitetslektorat i matematik,
- 6) universitetslektorat i mekanik,
- 7) universitetslektorat i fysik med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i fysik II (arvode 10 400),
- 8) befattning som biträdande lärare i numerisk analys, arvode 4 170.

Avdelningen för maskinteknik (M)

- 9) indragning av professuren i förbränningsmotorteknik med samtidigt inrättande av befattning som speciallärare i ämnet, arvode 8 170,
- 10) professur i maskinkonstruktion,
- 11) professur i svetsteknik,
- 12) laboratur i ångteknik (reaktorteknologi) med samtidig indragning av befattningen som tillfällig lärare i reaktorteknologi (arvode 9 040),

- 13) universitetslektorat i elektroteknik med samtidig indragning av speciallärarbefattningen i elektroteknik I (arvode 13 230),
- 14) universitetslektorat i industriell ekonomi och organisation,
- 15) befattning som speciallärare i ytbehandlingsteknik, arvode 2 180.

Avdelningen för flygteknik och skeppsteknik (S)

- 16) laboratur i flygteknik med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i ämnet (arvode 12 960),
- 17) befattning som speciallärare i avionik, arvode 4 140,
- 18) höjning av arvodet för speciallärarbefattningen i installationsteknik för flygplan med 1 470 kr.,
- 19) höjning av arvodet för speciallärarbefattningen i installationsteknik för fartyg med 1 470 kr.,
- 20) befattning som biträdande lärare i gasdynamik, arvode 3 540.

Avdelningen för elektroteknik (E)

- 21) professur i elektronfysik med samtidig indragning av laboraturen i elektronik,
- 22) professur i plasmafysik med samtidig indragning av professuren i elektronik,
- 23) professur i elautomatik,
- 24) professur i elektrisk mätteknik med samtidig indragning av laboraturen i ämnet,
- 25) professur i teletransmissionsteori med samtidig indragning av professuren i telegrafi och telefoni,
- 26) professur i teletrafiksystem,
- 27) professur i tillämpad elektronik med samtidig indragning av professuren i radioteknik,
- 28) universitetslektorat i teoretisk elektroteknik,
- 29) universitetslektorat i radioteknik med samtidig indragning av befattningarna som biträdande lärare i radioteknik II och IV (arvoden 5 710 respektive 7 215),
- 30) universitetslektorat i elektrisk mätteknik,
- 31) befattning som biträdande lärare i allmän elkraftteknik, arvode 6 780, med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i elektrisk anläggningsteknik II (arvode 4 520),
- 32) befattning som biträdande lärare i fasta tillståndets fysik, arvode 3 350.

Avdelningen för väg- och vattenbyggnad (V)

- 33) professur i geoteknik med samtidig indragning av befattningarna som speciallärare i geoteknik och som biträdande lärare i byggnadsteknik (arvode 5 120 för vardera),
- 34) professur i vattenförsörjnings- och avloppsteknik med samtidig indragning av speciallärarbefattningen i ämnet (arvode 7 080),
- 35) laboratur i brobyggnad (bärande konstruktioner),
- 36) laboratur i byggnadsteknik (byggnadsmateriallära),
- 37) befattning som biträdande lärare i gruvbrytning med gruvmätning III, arvode 2 560.

Avdelningen för kemi (K)

- 38) ändring av professuren i livsmedelskemi till professur i biokemi samt en professur i biokemisk teknologi med samtidig indragning av speciallärarbefattningen i jäsningslära (arvode 7 220),

- 39) omvandling av laboraturen i kvantitativ kemisk analys till professur i analytisk kemi,
- 40) laboratur i kemisk apparatteknik med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare II i ämnet (arvode 8 000),
- 41) universitetslektorat i organisk kemi,
- 42) universitetslektorat i fysikalisk kemi,
- 43) universitetslektorat i oorganisk kemi.

Avdelningen för bergsvetenskap (B)

- 44) professur i värme- och ugnsteknik i stället för den vakanta professuren i allmän maskinteknik och gruvmaskinteknik med samtidig indragning av speciallärarbefattningen i värmeteknik II (arvode 12 490),
- 45) namnändring av speciallärarbefattningen i värmeteknik III till värmeteknik II,
- 46) befattning som speciallärare i industriell anläggningsteknik, arvode 4 875,
- 47) utökning av den med speciallärarbefattningen i maskinlära II förenade undervisningsskyldigheten, arvodeshöjning 490 kr.,
- 48) befattning som speciallärare i pulvermetallurgi, arvode 2 670,
- 49) befattning som biträdande lärare i läran om maskinelement V, arvode 8 440, med samtidig minskning av den med speciallärarbefattningen i läran om maskinelement II, förenade undervisningsskyldigheten (arvodesminskning 4 410 kr.),
- 50) utökning av den med befattningen som biträdande lärare i mineralogi och geologi förenade undervisningsskyldigheten, arvodeshöjning 2 555 kr.

Avdelningen för arkitektur (A)

- 51) utökning av den med speciallärarbefattningen i frihandsteckning och modellering I förenade undervisningsskyldigheten, arvodeshöjning 2 940 kr.,
- 52) utökning av den med speciallärarbefattningen i frihandsteckning och modellering II förenade undervisningsskyldigheten, arvodeshöjning 2 940 kr.,
- 53) utökning av den med befattningen som biträdande lärare i arkitektur II förenade undervisningsskyldigheten, arvodeshöjning 3 920 kr.,
- 54) befattning som biträdande lärare i konstruktionslära, arvode 5 010.

Avdelningen för lantmäteri (L)

- 55) professur i fastighetsekonomi,
- 56) universitetslektorat i geodesi med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i ämnet (arvode 5 535),
- 57) utökning av den med befattningen som biträdande lärare i kulturteknik förenade undervisningsskyldigheten, arvodeshöjning 455 kr.

B. Docenter m. fl.

- 58) sex universitetslektorat i Ag 26,
- 59) två forskardocenttjänster i Ae 26 och en docenttjänst i Ae 24,
- 60) tre tjänster som forskarassistent i Ae 21,
- 61) två tjänster som förste forskningsingenjör i Ae 26, två tjänster som forskningsingenjör i Ae 23 och fyra tjänster som forskningsingenjör i Ae 21,
- 62) höjning av delposten till ersättning åt tillfälliga lärare, assistenter och övningssassister med i runt tal 1 964 000 kr.,
- 63) höjning av representationsbidraget åt rektor med 900 kr.

C. Bibliotekspersonal

- 64) två tjänster som förste biblioteksbiträde i Ae 9 och en tjänst som expeditionsvakt i Ae 7,

D. Kanslipersonal

- 65) en tjänst som förste byråsekreterare i Ag 23,
 66) en tjänst som kanslibiträde i Ae 7 vid rektorsexpeditionens kansliavdelning,
 67) tre tjänster som kanslibiträde i Ae 7 och en tjänst som expeditionsvakt i Ae 7 vid rektorsexpeditionens ekonomiavdelning,
 68) nio tjänster som kontorist i Ae 9 och tjugosex tjänster som kanslibiträde i Ae 7 vid högskolans avdelningar och institutioner,

E. Teknisk biträdespersonal

- 69) tre tjänster som förste instrumentmakare i Ae 13, nio tjänster som instrumentmakare i Ae 11, nio tjänster som institutionstekniker i Ae 9 samt uppflyttning av en tjänst som instrumentmakare i Ao 11 till tjänst som förste instrumentmakare i Ao 13, uppflyttning av en tjänst som instrumentmakare i Ae 11 till tjänst som förste instrumentmakare i Ae 13 och uppflyttning av en tjänst som institutionstekniker i Ae 9 till tjänst som instrumentmakare i Ae 11,
 70) ökad medelsanvisning till teknisk biträdespersonal i övrigt (kostnad ca 150 000 kr.).

F. Personal vid värme- och kraftcentralen

- 71) föreståndararvode, 7 500,
 72) uppflyttning av tjänsten som driftingenjör i Ae 21 till Ae 23,
 73) extraordinariesättning av tjänsten som ingenjör i Ag 17,
 74) omvandling av tre tjänster som maskinmästare i Ag 12 till förste maskinist i Ae 12,
 75) tjänst som förste maskinist i Ae 12 varvid ett belopp motsvarande halva lönen i löneklass 12 kan indragas,
 76) en tjänst som reparatör (el) i Ae 9,
 77) extraordinariesättning av tjänsten som reparatör (el) i Ag 9,
 78) en tjänst som värmeskötare i Ae 8, varvid ett belopp motsvarande halva lönen i löneklass 8 kan indragas,
 79) extra arbetskraft för ritaruppgifter och administrativa göromål (kostnad ca 23 000 kr.).

G. Vissa äskanden i övrigt

- 80) uppflyttning av en tjänst som telefonist i reglerad befordringsgång till tjänst som telefonist i Ae 7.

Överstyrelsen har därjämte framställt förslag om ökad medelsanvisning på grund av fr. o. m. den 1 juli 1961 vidtagna lönegradsändringar för vissa tjänster, löneklassförändringar samt andra automatiska utgiftsförändringar.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

P u n k t e r n a 1 — 3. *Överstyrelsen* anför: Den befintliga professuren i tillämpad matematik omfattar två huvudområden, numerisk analys och matema-

tisk statistik. Båda dessa ämnen har under de senaste decennierna karakteriserats av en omfattande och snabb utveckling samtidigt som de kommit att få en alltmer ökande betydelse för övriga tekniska verksamhetsgrenar. Ämnesområdena är nu så vidsträckta, att en person samtidigt ej synes kunna vara specialist inom båda. Professuren i tillämpad matematik bör därför uppdelas i en professur i numerisk analys och en professur i matematisk statistik. En sådan delning framstår såsom angelägen även på grund av den växande undervisningsbördan inom förevarande ämnen till följd av högskolans utbyggnad. Överstyrelsen vill erinra om att den naturvetenskapliga samordningskommittén i Göteborg föreslagit en motsvarande uppdelning av den vid Chalmers tekniska högskola befintliga professuren i tillämpad matematik. Vid bifall till det under punkten 1 gjorda äskandet bör den nuvarande laboraturen i tillämpad matematik omvandlas till en laboratur i numerisk analys och det nuvarande universitetslektoratet i tillämpad matematik, vilket för närvarande är vakant, ändras till att avse matematisk statistik. Bifalles förslagen bör vidare professorn i tillämpad matematik, fil. dr C.-G. Esseen och laboratorn i ämnet, fil. dr G. Dahlquist utses till innehavare av professuren i matematisk statistik respektive laboraturen i numerisk analys. Bådas skicklighet för de nya tjänsterna finner överstyrelsen vara väl styrkt.

P u n k t 4. *Kollegienämnden* har — under erinran om att chefen för ekle-siastikdepartementet i proposition till 1960 års riksdag anført beträffande utbildningen av civilingenjörer på atomenergiområdet, att en professur skulle inrättas i matematisk fysik vid tekniska högskolan i Stockholm — hemställt, att en professur i matematisk fysik II inrättas vid högskolan samt att samtidigt arvodet för en tillfällig lärare i ämnet, 5 500 kr., indrages, ävensom att den befintliga professuren vid högskolan i matematisk fysik namnändras till matematisk fysik I.

Överstyrelsen tillstyrker.

P u n k t e r n a 5 o c h 6. *Överstyrelsen* framhåller, att den i sina anslagsäskanden för budgetåret 1960/61 respektive 1961/62 tillstyrkte inrättandet av förevarande universitetslektorat i mekanik och matematik. Sedan dess har behovet av nämnda lektorat till följd av den beslutade utvidgningen av tekniska högskolan i Stockholm blivit än mer angeläget, varför överstyrelsen ånyo förordar dessa äskanden.

P u n k t 7. *Överstyrelsen* erinrar om att den i sin petitaskrivelse för budgetåret 1961/62 anförde, att vid tekniska högskolan i Stockholm föreläge behov av inrättande av två universitetslektorat i fysik, men att den ena av dessa tjänster borde anstå till budgetåret 1962/63. Överstyrelsen inskränkte sig därför till att för det förstnämnda budgetåret förorda endast ett lektorat i ämnet, vilket äskande bifölls av statsmakterna. Överstyrelsen föreslår nu att ett nytt universitetslektorat inrättas i fysik från och med budgetåret 1962/63. Vid bifall härtill kan enligt överstyrelsen befattningen som biträdande lärare i fysik II med ett arvode av 10 400 kr. indragas.

P u n k t e r n a 8 o c h 57. De under dessa punkter redovisade förslagen om ökad medelansvisning till biträdande lärare motiveras av *överstyrelsen* med undervisnings behov.

P u n k t 9. *Kollegienämnden* har föreslagit, att den vakanta professuren i förbränningsmotorteknik indrages och att undervisningen i ämnet övertages av en nyinrättad speciallärare. Såsom förutsättning härför har vidare uppställts, att den under punkten 10 upptagna professuren i maskinkonstruktion inrättas vid avdelningen.

Överstyrelsen biträder förslaget.

Punkt 10. *Kollegienämnden* har, med hänsyn till den stora betydelsen av att goda konstruktörer utbildas vid de maskintekniska linjerna vid landets tekniska högskolor, hemställt att en professur inrättas i maskinkonstruktion vid högskolan.

Överstyrelsen vitsordar, att inom näringslivet för närvarande föreligger ett omfattande behov av civilingenjörer, som äger god utbildning inom konstruktionsområdet och att den tekniska utvecklingen med all säkerhet kommer att leda till att detta behov ytterligare skärpes. Såväl undervisningen som forskningen inom ämnet maskinkonstruktion har, hävdar *överstyrelsen*, hittills varit eftersatt. Redan av denna anledning förordar *överstyrelsen* förslaget om inrättande av en professur i ämnet.

Punkt 11. *Överstyrelsen* framhåller, att för närvarande ingen professur i svetsteknik finns i landet. *Kollegienämnderna* vid tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola har i årets anslagsframställningar hemställt, att professurer i ämnet inrättas. Ämnets omfattning och betydelse motiverar, enligt *överstyrelsens* mening, att detsamma företrädes av professur. Till en början synes emellertid endast en lärostol böra inrättas i ämnet. Denna bör då lämpligast förläggas till tekniska högskolan i Stockholm för att möjliggöra samarbete med avdelningen för bergsvetenskap därstädes samt med metallografiska institutet och tekniska röntgencentralen, vilka båda är belägna i Stockholm.

Punkt 12. Statsmakterna fattade år 1960 principbeslut om förstärkning av bl. a. lärarkrafterna vid tekniska högskolan i Stockholm för att möjliggöra undervisning och forskning inom atomenergins område. Enligt beslutet skulle fyra nya professurer tillkomma vid högskolan i ämnena kärnkemi, reaktorfysik, reaktorteknologi och matematisk fysik under budgetåret 1960/63. I enlighet härmed åskade *överstyrelsen* i sin anslagsframställning för budgetåret 1961/62, att en professur i reaktorteknologi skulle inrättas vid högskolan. I 1961 års statsverksproposition framhölls, att principbeslutet om sistnämnda professur borde modifieras därhän att frågan om organisationen av undervisningen och forskningen i ämnet tills vidare hålles öppen. Det borde därvid ankomma på *överstyrelsen* och berörda högskolemyndigheter att närmare överväga hur representationen av ämnesområdet lämpligen borde ordnas vid högskolan.

Avdelningskollegiet för avdelningen för maskinteknik anför: Kollegiet har kommit till den uppfattningen att de båda ämnena reaktorteknologi och ångteknik lämpligen bör — i varje fall till väsentliga delar — ha gemensamt laboratorium och i viss omfattning begagna gemensam utrustning. En sådan lösning ställer sig även ekonomiskt gynnsammare än om två skilda laboratorier skulle anordnas. Det möter vidare icke något som helst hinder att två av professur företrädda ämnen har gemensamt laboratorium med till resp. institution hörande personal — assistenter, instrumentmakare, institutionstekniker etc. I det konkreta fallet är emellertid gränsdragningen mellan de båda ämnena så diffus att det enligt avdelningskollegiets mening ur undervisnings- och forskningssynpunkt synes vara rationellast att reaktorteknologien blir företrädd på så sätt att till professuren i ångteknik knytes en laboratur i reaktorteknologi.

Kollegienämnden hemställer, att en laboratur i reaktorteknologi inrättas från och med budgetåret 1962/63.

Överstyrelsen förklarar sig ha blivit övertygad om att reaktorteknologin tills vidare bäst representeras vid högskolan av en laboratur, underställd professuren i ångteknik, samt föreslår att laboraturen benämnes laboratur i ångteknik (reak-

torteknologi). Vid bifall till detta äskande bör den nuvarande befattningen som tillfällig lärare i reaktorteknologi med ett arvode av 9 040 kr. indragas.

P u n k t 13. *Kollegienämnden* har anfört, att det skulle vara motiverat att inrätta två lektorat i elektroteknik. Kollegienämnden har emellertid utgått ifrån att möjlighet finnes att förmå en innehavare att åtaga sig hela arbetsuppgiften och även framhållit nödvändigheten av att ifrågakommande lektorat nu inrättades, då det icke synes möjligt att fortsättningsvis förmå någon att med gällande normer för speciallärararvodessberäkning åtaga sig en så stor arbetsuppgift. Vid bifall till lektoratet skulle speciallärarbefattningen i elektroteknik I kunna indragas.

Överstyrelsen, som funnit vägande skäl ha anförts från högskolans sida för en förstärkning av undervisningen i elektroteknik inom avdelningarna för maskinteknik, flygteknik och skeppsteknik, kemi samt bergsvetenskap genom att den nuvarande speciallärarbefattningen i elektroteknik I med ett arvode av 13 230 kr. utbytes mot en ordinarie tjänst som universitetslektor i elektroteknik, tillstyrker kollegienämndens förslag härom.

P u n k t 28. *Kollegienämnden* anför: Ämnet teoretisk elektroteknik är av grundläggande betydelse för avdelningarna E och F. I ämnet finnes en professur och en laboratur. Antalet studerande vid avdelningarna uppgår till ca 200 och övningarna måste försiggå i flera parallella grupper av vilka lektorn skulle leda tre grupper och sålunda belastas med 336 h/läroår. Härtill kommer en mycket stor belastning med tentamensrättning. Det totala antalet tentamensscripta uppgår f. n. till ca 700 per år, vilka för sitt rättande kräver ungefär lika många timmar. Genom inrättande av lektoratet skulle undervisningstiden för professorerna respektive laboratorerna kunna nedbringas till något över för dessa befattningar föreskriven tid.

Överstyrelsen tillstyrker förevarande förslag.

P u n k t e r n a 44 o c h 45. *Överstyrelsen* framhåller att enligt en år 1959 av avdelningskollegiet för avdelningen för bergsvetenskap verkställd utredning behov föreligger av såväl en maskinteknisk som en värmeteknisk professur inom den bergsvetenskapliga avdelningen. Då det icke ansetts möjligt att tillgodose behovet av lärostolar inom båda de här ifrågakommande ämnesområdena, har företräde befunnits böra givas en professur inom det värmetekniska området, eftersom forskningen och undervisningen inom detta område blivit av allt större vikt för bergshanteringen. En professur i värme- och ugnsteknik — utformad såsom man från högskolans sida föreslagit — skulle enligt överstyrelsens mening väl tillgodose forskningens och undervisningens behov på området. Den ifrågakommande professuren är enligt överstyrelsen även angelägen från näringslivets synpunkt. Det föreligger nämligen en stor efterfrågan på tekniker med god utbildning på det värmetekniska området. Det är vidare i hög grad önskvärt, att professuren kommer till stånd från och med budgetåret 1962/63 med hänsyn till den ökade intagningen av studerande vid avdelningen hösten 1962. Professorerna i värme- och ugnsteknik skall nämligen taga hand om det ökade antalet studerande redan hösten 1963 och han måste dessförinnan hinna genomföra omfattande förberedelsearbeten.

Vid bifall till förevarande äskande kan enligt överstyrelsen speciallärarbefattningen i värmeteknik II (arvode 12 490 kr.) samt den vakanta professuren i allmän maskinteknik och gruvmaskinteknik indragas. Som följd härav bör vidare speciallärarbefattningen i värmeteknik III ändras till värmeteknik II.

P u n k t 56. Med hänsyn till att innehavaren av professuren i geodesi utöver föreläsnings- och övningstid även leder fältövningar under 60 dagar per

år och att han därför undervisningsmässigt är den i särklass mest belastade professorn vid tekniska högskolan i Stockholm, har *kollegienämnden* hemställt, att ett lektorat i geodesi inrättas med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i ämnet, arvode 5 535 kr.

Överstyrelsen finner det mycket angeläget, att ett universitetslektorat i detta ämne inrättas.

P u n k t 6 1. Högskolan förfogar för närvarande över en tjänst som förste driftingenjör, en tjänst som driftingenjör, två tjänster som förste forskningsingenjör och 18 tjänster som forskningsingenjör.

Kollegienämnden har hemställt om ytterligare en tjänst som förste forskningsingenjör samt nio och en halv tjänster som forskningsingenjör. Dessutom har *kollegienämnden* föreslagit uppflyttning av tre tjänster som forskningsingenjör till förste forskningsingenjör.

Överstyrelsen förklarar sig övertygad om behovet av en förstärkning av forskningsingenjörspersonalen vid högskolan. *Överstyrelsen* framhåller därvid, att övergången för högskolans assistenter till för universitetsassistenterna gällande anställningsvillkor medfört ett ökat behov av nu ifrågavarande personal. *Överstyrelsen* tillstyrker sålunda inrättande av två nya tjänster som förste forskningsingenjör i Ae 26, två nya tjänster som forskningsingenjör i Ae 23 och fyra nya tjänster som forskningsingenjör i Ae 21. Vid bifall härtill synes det enligt *överstyrelsen* lämpligen böra få ankomma på *kollegienämnden* att besluta rörande den närmare fördelningen av dessa tjänster mellan de olika institutioner, där behovet är särskilt framträdande. Här begärda tjänster bör, anser *överstyrelsen*, ställas under direkt inseeende av högskolans rektor för att denna personal så långt möjligt skall kunna utnyttjas av högskolan i dess helhet.

P u n k t 6 2. I fråga om delposten till ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter har *kollegienämnden* föreslagit bl. a. inrättande av ytterligare 49 tjänster som assistent och en väsentlig förstärkning av medelsanvisningen för anlåtande av övningsassistenter.

För tillfälliga lärare beräknar *överstyrelsen* för budgetåret 1962/63 ett medelsbehov av 78 000 kr.

Antalet a s s i s t e n t e r är för innevarande budgetår fastställt till högst 249. *Överstyrelsen* föreslår för nästa budgetår inrättande av 41 assistenttjänster, av vilka 17 beräknas för de av *överstyrelsen* till inrättande föreslagna professurerna. Medelsbehovet till grundlöner vid under budgetåret 1961/62 förefintliga tjänster kan — efter en genomsnittlig placering i 17 löneklassen — uppskattas till i runt tal 3 995 000 kr. För grundlöner vid ytterligare 41 tjänster — vid placering i samma löneklass — uppkommer ett ökat medelsbehov av 658 000 kr., vartill kommer rörligt tillägg för dessa tjänster med 197 000 kr. Medelsbehovet för grundlöner åt assistenter uppskattas alltså för budgetåret 1962/63 till (3 995 000 + 658 000 =) 4 653 000 kr.

Beträffande medelsbehovet för ö v n i n g s a s s i s t e n t e r har *kollegienämnden* uppgivit, att antalet ordinarie studerande vid högskolan budgetåret 1962/63 kan förväntas komma att uppgå till 3 000. *Överstyrelsen* har vid anslagsberäkningen för innevarande budgetår uppskattat det årliga medelsbehovet för här avsett ändamål till 1 050 kr. för varje studerande. *Överstyrelsen*, som anser en förstärkning vara påkallad, uppskattar den årliga kostnaden för övningsassistenter för budgetåret 1962/63 till i genomsnitt 1 200 kr. för varje studerande. I enlighet härmed beräknar *överstyrelsen* medelsbehovet för övningsassistenter för sistnämnda budgetår till (3 000 × 1 200 =) 3 600 000 kr.

Till v i k a r i a t s e r s ä t t n i n g a r vid icke vakanta professurer och labo-

raturer beräknar *överstyrelsen* i enlighet med *kollegienämndens* förslag ett medelsbehov av 100 000 kr.

Till grundlönn åt rektors vikarie, som är placerad i Bg 1, bör enligt *överstyrelsen* oförändrat beräknas ett belopp av 33 000 kr.

Anslagsbehovet för här ifrågavarande ändamål uppskattas således för budgetåret 1962/63 till sammanlagt (78 000 + 4 653 000 + 3 600 000 + 100 000 + 33 000 =) 8 464 000 kr., vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en ökning av 1 964 000 kr.

Punkterna 68—70. *Kollegienämnden* har hemställt om inrättande av 18 tjänster som kansliskrivare i Ae 10, nio tjänster som kontorist i Ae 9 och tio tjänster som kanslibitråde i Ae 7. Därjämte har nämnden föreslagit, att följande tjänster av kategorien tekniska biträdestjänster inrättas, nämligen fyra tjänster som förste instrumentmakare i Ae 13, elva tjänster som instrumentmakare i Ae 11, tio tjänster som institutionstekniker i Ae 9, fjorton tjänster som tekniskt biträde i Ae 7 och en tjänst som vaktmästare i Ae 7. Nämnden har vidare hemställt om anslag för extra arbetskraft motsvarande en tjänst i Ag 7 och anslag på 2 200 kr. för extra kurs i glasbläsning. Dessutom har kollegienämnden föreslagit lönegradsuppflyttningar av vissa biträdestjänster.

Överstyrelsen föreslår, att nio tjänster som kontorist i Ae 9 och tjugusex tjänster som kanslibitråde i Ae 7 inrättas. Härjämte förordar *överstyrelsen* inrättande av tre tjänster som förste instrumentmakare i Ae 13, nio tjänster som instrumentmakare i Ae 11 och nio tjänster som institutionstekniker i Ae 9 samt uppflyttning av två tjänster som instrumentmakare till förste instrumentmakare och en tjänst som institutionstekniker till instrumentmakare. Vidare föreslår *styrelsen* med anledning av *kollegienämndens* äskande om tillhoppa femton tjänster som vaktmästare och tekniskt biträde i Ae 7 en förstärkning av medelsanvisningen till teknisk biträdespersonal i övrigt vid högskolan med 149 500 kr. Vid denna medelsberäkning har *överstyrelsen* utgått från ett behov — inräknat behovet för nytillkommande professorer — av tolv tjänster som tekniskt biträde i Ag 7.

Punkterna 71—79. Organisationskommittén för de tekniska högskolornas värme- och kraftcentraler har avgivit förslag till organisation för värme- och kraftcentralerna vid tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola.

Förslaget innebär i huvudsak, att huvudmannaskapet för centralerna bör kvarligga hos högskolorna och att ledningen bör organiseras lika och i principiell överensstämmelse med den nuvarande organisationen vid Chalmers tekniska högskola. I spetsen för vardera anläggningen föreslås sålunda skola stå en föreståndare, vilken skall vara professor inom något anläggningen berörande ämnesområde, företrädesvis professor i ångteknik. Denne bör närmast biträdas av en driftingenjör med civilingenjörskompetens i högst A 23. Årsarvodet för föreståndarna föreslås utgå med 4 200 kr. Därutöver föreslås viss personalförstärkning m. m.

Över förslaget har utlåtanden avgivits av ett antal myndigheter och organisationer.

Sakkunnigförslaget har, så vitt gäller frågan om huvudmannaskapet, tillstyrkts av remissinstanserna. Däremot föreligger vissa skiljaktiga meningar från några remissinstanser beträffande den föreslagna personalorganisationen.

Överstyrelsen framhåller, att *styrelsen* i sitt utlåtande över betänkandet tillstyrkt kommitténs förslag men dessutom förordat ytterligare personalförstärkingar samt viss arvodeshöjning och lönegradsuppflyttning m. m. De av *styrel-*

sen nu under punkterna 71—79 framförda yrkandena överensstämmer med kommitténs förslag med därtill av överstyrelsen i dess remissutlåtande gjorda tillägg.

Högskolans studentkår har i särskild framställning hemställt om anslag för nästa budgetår till den studiekurativa försöksverksamheten vid högskolan med 10 000 kr.

Till stöd härför har anförts huvudsakligen följande.

Sedan ett par år tillbaka har högskolans studentkår bedrivit en studiekurativ verksamhet omfattande ett flertal funktioner. Först och främst utgör verksamheten ett behövligt och många gånger nödvändigt stöd för de teknologer, som av en eller annan anledning kommit ur takt med den normala studieplanen och som står inför hotet att avstängas från vidare studier vid högskolan. Vidare är den allmänna studierådsgivningen av vital betydelse för de teknologer, som redan från studiernas början har svårt att akklimatisera sig. En tredje väsentlig funktion fyller verksamheten för dem, som en gång utnyttjat densamma och sedan behöver visst »efterstöd». För högskolans lärare är verksamheten till stor nytta i och med att man härigenom skapat en sakkunnig instans till vilken avdelningsföreståndarna kan vända sig med begäran om utlåtande över ett tveksamt dispensfall eller för att begära hjälp med stöd åt dem, som kommit efter med studierna.

Överstyrelsen och kollegienämnden tillstyrker bifall till framställningen.

I särskilda skrivelser har *avdelningsrådet för avdelningen för lantmäteri vid tekniska högskolan i Stockholm* och *Svenska teknologföreningen* understrukt angelägenheten av att en professur i fastighetsekonomi inrättas vid högskolan fr. o. m. nästa budgetår.

2. Chalmers tekniska högskola: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	11 097 000	10 855 879
1961/62 (statsliggaren s. 767)	13 854 000	
1962/63 (förslag)	15 941 000	

Kollegienämnden vid Chalmers tekniska högskola har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår framställt förslag om en väsentlig förstärkning av högskolans personal.

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna tillstyrker i betydande omfattning bifall till kollegienämndens förslag.

Av tekniska skäl lämnar jag i det följande först en kort redogörelse för av naturvetenskapliga samordningskommittén i Göteborg avgivna, i föregående avsnitt berörda förslag till ändringar av högskolans personalorganisation. Därefter redovisar jag de av överstyrelsens förslag, vilka innebär förstärkningar därutöver av högskolans personal m. m. Såvitt gäller motiveringar kommer jag att närmare beröra endast de förslag, som jag ansett mig böra helt eller delvis biträda eller eljest funnit särskild anledning att uppehålla mig vid. Jag tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Samordningskommitténs förslag

A. Professurer m. fl.

Avdelning F¹

- 1) uppdelning av professuren i tillämpad matematik i två professorer, den ena benämnd numerisk analys och den andra matematisk statistik,
- 2) professor i matematisk fysik,
- 3) professor i fasta tillståndets fysik (fr. o. m. budgetåret 1964/65).

Avdelning M

- 4) professor i industriell organisation med samtidig indragning av specialläraryrkebefattningen i industriell ekonomi,
- 5) professor i vart och ett av ämnena materiallära I (metaller och legeringar) och materiallära II (icke-metalliska material) (den första fr. o. m. budgetåret 1963/64 och den andra fr. o. m. budgetåret 1965/66),
- 6) indragning av specialläraryrkebefattningarna i materiallära samt i metallografi och värmebehandling (fr. o. m. budgetåret 1963/64),
- 7) professor i strömningsteknik med samtidig indragning av en specialläraryrkebefattning i högtryckskompressor- och gasturbinteknik och en specialläraryrkebefattning i läran om pumpar, fläktar och vattenturbiner (fr. o. m. budgetåret 1964/65),
- 8) professor i materialhantering med samtidig indragning av specialläraryrkebefattningen i läran om transportanordningar (fr. o. m. budgetåret 1965/66),
- 9) befattning som speciallärare i luftbehandlingsteknik.

Avdelning E

- 10) uppdelning av professuren i elektricitetslära och elektrisk mätteknik i två professorer, den ena benämnd elektricitetslära och den andra elektrisk mätteknik med indragning budgetåret 1962/63 av den ena och budgetåret 1963/64 av den andra av två befintliga laboraturer i elektricitetslära och elektrisk mätteknik,
- 11) uppdelning av professuren i allmän teleteknik i två professorer, den ena benämnd tillämpad elektronik och den andra datateknik med samtidig ändring av benämningen på laboraturen i allmän teleteknik till laboratur i tillämpad elektronik,
- 12) professor i informationsteori med samtidig ändring av benämningen på professuren i telekommunikation till professor i elktretsteori (fr. o. m. budgetåret 1963/64),
- 13) befattning som speciallärare i telesystemteknik (fr. o. m. budgetåret 1964/65),
- 14) ändring av professuren och observaturen i elektronik till professor respektive observatur i elektronfysik I, ändring av laboraturen i elektronik till professor i elektronfysik II samt professor i elektronfysik III (fr. o. m. budgetåret 1963/64),
- 15) indragning av specialläraryrkebefattningen i elektroteknisk materiallära och befattningen som biträdande lärare i ultrakortvågsteknik (fr. o. m. budgetåret 1963/64).

Avdelning V

- 16) professor i geoteknik med grundläggning med samtidig indragning av specialläraryrkebefattningen i geoteknik,

¹ Beträffande förkortningarna torde få hänvisas till tekniska högskolans avlöningsanslag.

- 17) professur i byggnadsakustik med samtidig indragning av specialläraryrkebefattningen i akustik (fr. o. m. budgetåret 1963/64),
- 18) laboratur i byggnadsstatik (fr. o. m. budgetåret 1963/64),
- 19) ändring av professuren i byggnadsteknik till professur i byggnadsteknik I och professuren i brobyggnad till professur i byggnadsteknik II, professur i byggnadsteknik III (fr. o. m. budgetåret 1963/64) samt laboratur i byggnadsteknik I (fr. o. m. budgetåret 1964/65).

Avdelning K

- 20) laboratur i teknisk kemi med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i ämnet.

B. Assistenten

- 21) sju assistenttjänster.

C. Biträdespersonal

- 22) fyra tjänster som laboratorieingenjör i högst Ae 15, fyra tjänster som instrumentmakare i Ae 11, två tjänster som institutionstekniker i Ae 9, en tjänst som kontorist i Ae 9, åtta tjänster som kanslibitråde i Ae 7 och två vaktmästartjänster i Ae 7.

Överstyrelsens förslag

A. Professurer m. fl.

Avdelning F

- 23) professur i fysik,
- 24) överföring till Göteborgs universitet av ett extra universitetslektorat i matematisk fysik med samtidig namnändring till teoretisk fysik,
- 25) universitetslektorat i fysik,
- 26) universitetslektorat i fysik,
- 27) universitetslektorat i matematik med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i ämnet (arvode 14 320 kr.),
- 28) universitetslektorat i elasticitets- och hållfasthetslära,
- 29) befattning som speciallärare i fotografi, arvode 5 640,
- 30) befattning som speciallärare i ritteknik, arvode 5 530,
- 31) befattning som speciallärare i strålskyddsfysik, arvode 2 180, i stället för befattning som tillfällig lärare i ämnet (arvode 2 725),
- 32) befattning som biträdande lärare i reaktorfysik, arvode 1 580.

Avdelning M

- 33) laboratur i ångteknik (reaktorteknologi) med samtidig indragning av tre befattningar som tillfälliga lärare (arvoden sammanlagt 9 800),

Avdelningen för skeppsbyggnad (S)

- 34) befattning som speciallärare i varvsteknik, arvode 6 100, och i samband därmed ändrad benämning av befattningen som biträdande lärare i varvsteknik till skeppsbyggnadsteknik,
- 35) befattning som biträdande lärare i skeppsmaskinteknik, arvode 2 560.

Avdelning E

- 36) två universitetslektorat i elektronik med samtidig indragning av befattningarna som biträdande lärare i elektronik och i ultrakortvågsteknik (arvodet 6 970 respektive 6 480),
- 37) universitetslektorat i elektromaskinlära,
- 38) universitetslektorat i elektrisk anläggningsteknik,
- 39) universitetslektorat i telekommunikation.

Avdelning V

- 40) professur i vägbyggnad med samtidig indragning av specialläraryrkebefattningen i vägbyggnadslära (arvode 9 830 kr.),
- 41) dubbling av befattningarna som speciallärare i ritteknik II, husbyggnad II och kemi II, arvoden respektive 3 650, 10 320 och 3 160,
- 42) befattning som biträdande lärare i byggnadsstatik, arvode 6 480,
- 43) befattning som biträdande lärare i vattenförsörjnings- och avloppsteknik (hydrokemi och hydrobiologi), arvode 7 460.

Avdelning K

- 44) universitetslektorat i oorganisk kemi,
- 45) universitetslektorat i organisk kemi med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare i ämnet (Ae 21 jämte tilläggsarvode 11 300 kr.),
- 46) befattning som biträdande lärare i kemisk apparatteknik, arvode 5 010,
- 47) utökning av den med befattningen som biträdande lärare i fysikalisk kemi II förenade undervisningsskyldigheten, arvodeshöjning 980 kr.

Avdelning A

- 48) professur i arkitekturens teori och historia med samtidig indragning av specialläraryrkebefattningen i arkitekturens historia (arvode 10 020),
- 49) befattning som biträdande lärare i materialbehandling med formlära VI, arvode 5 990, i stället för specialläraryrkebefattningen i beskrivande geometri (arvode 6 590).

B. Docenter m. fl.

- 50) en forskardocenttjänst i Ae 26 och en docenttjänst i Ae 24,
- 51) sju tjänster som forskarassistent i Ae 21,
- 52) tre tjänster som förste forskningsingenjör i Ae 26, en tjänst som forskningsingenjör i Ae 23 och två tjänster som forskningsingenjör i Ae 21,
- 53) höjning av delposten till ersättning åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter med i runt tal 1 480 200 kr.,
- 54) höjning av representationsbidraget åt rektor med 600 kr.

C. Bibliotekspersonal

- 55) en tjänst som bibliotekarie i Ae 21,
- 56) en tjänst som garderobsvakt i Ae 3 samt förstärkt medelsanvisning med 10 000 kr. till extra arbetshjälp,
- 57) en tjänst som bokbindare i Ae 9.

D. Kanslipersonal

- 58) en tjänst som förste byråsekreterare i Ag 23,
- 59) en tjänst som kamrerare i Ag 21,
- 60) en tjänst som kanslibiträde i Ae 7 vid rektorsexpeditionens kansliavdelning,
- 61) två tjänster som kanslibiträde i Ae 7 vid rektorsexpeditionens ekonomiavdelning,
- 62) en tjänst som expeditionsvakt i Ae 7,
- 63) tre tjänster som kontorist i Ae 9 och sju tjänster som kanslibiträde i Ae 7 vid högskolans avdelningar och institutioner,
- 64) fyra tjänster som telefonist fr. o. m. 1 januari 1963, varav en i Ae 7 och tre i reglerad befordringsgång samt 2 000 kr. till extra arbetshjälp,
- 65) en tjänst som parkförman i Ae 8 och en tjänst som gårdskarl i Ae 7 samt 1 500 kr. till extra arbetshjälp.

E. Teknisk biträdespersonal

- 66) tre tjänster som laboratorieingenjör i högst Ae 15,
- 67) tre tjänster som instrumentmakare i Ae 11, fyra tjänster som institutions-tekniker i Ae 9 och en tjänst som vaktmästare i Ae 7,
- 68) ökad medelsanvisning till teknisk biträdespersonal i övrigt (kostnad ca 53 000 kr.).

F. Personal vid värme- och kraftcentralen

- 69) höjning av föreståndararvodet med 4 500 kr.,
- 70) förändring av tjänsten som driftingenjör i Ag 19 till Ae 23,
- 71) extraordinariesättning av tjänsten som ingenjör i Ag 17,
- 72) förändring av tjänsten som maskinmästare i Ag 12 till förste maskinist i Ae 12,
- 73) förändring av två tjänster som maskinist i Ag 10 till tjänster som förste maskinist i Ae 12,
- 74) tjänst som förste maskinist i Ae 12,
- 75) extraordinariesättning av två tjänster som förste reparatör i Ag 10,
- 76) tjänst som värmeskötare i Ae 8,
- 77) extra arbetskraft för ritaruppgifter, (kostnad ca 16 000 kr.).

G. Vissa äskanden i övrigt

- 78) höjning av ett portvaktsarvode från 4 728 till 7 200 kr.,
- 79) ökad medelsanvisning till vikariats- och övertidsersättningar (kostnad 25 000 kr.).

Överstyrelsen har därjämte framställt förslag om ökad medelsanvisning på grund av fr. o. m. den 1 juli 1961 vidtagna lönegradsändringar för vissa tjänster, löneklassförändringar samt andra automatiska utgiftsförändringar.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

P u n k t 1. *Samordningskommittén*: En livaktig forskningsverksamhet och i anslutning därtill bedriven undervisning inom numerisk analys är av betydelse. Verksamheten siktar till att förenkla och förbilliga beräkningsförfaranden på de dyrbara maskinerna, att utöka kretsen av användningsområden och att skapa

säkra grundvalar för bedömning av precisionen i uppnådda resultat. Då den nuvarande professuren vid Chalmers tekniska högskola i ämnet tillämpad matematik inrättades, hade utvecklingen icke hunnit längre, än att man då ännu kunde föreställa sig att en kombination av numeriska behandlingsmetoder med matematisk statistik och vissa speciella matematiska områden skulle utgöra ett lämpligt forskningsfält för en professor med intresse för tillämpningen av matematiska metoder. Genom forskningens ytterst snabba utveckling är ämnesområdet nu så vidsträckt samt en så omfattande specialisering och differentiering genomförd, att det inte längre synes möjligt för en man att leda forskning och undervisning inom hela ämnet. Enligt kommitténs mening bör i Göteborg finnas en toppbefattning inom ämnet numerisk analys. Ämnet bör bli examensämne vid universitetet liksom också ämnet matematisk statistik. Professuren i tillämpad matematik bör därför delas så att såväl den matematiska statistiken som den numeriska analysen blir självständigt företrädade. Kommittén föreslår, att professuren i tillämpad matematik fr. o. m. budgetåret 1962/63 uppdelas i två professorer, den ena benämnd numerisk analys och den andra matematisk statistik. Innehavaren av den nuvarande professuren bör medgivas välja, vilket av de bägge ämnesområdena han önskar företräda. Innehavaren av professuren i numerisk analys avses skola företräda examensämnet numerisk analys vid Göteborgs universitet och svara för examinationen inom motsvarande delar av det nuvarande ämnet tillämpad matematik vid Chalmers tekniska högskola. Även professuren i matematisk statistik bör vara förenad med tjänstgöringsskyldighet vid såväl universitetet som högskolan och dess innehavare svara för det nya examensämnet matematisk statistik.

P u n k t 2. *Samordningskommittén*: I ämnet matematisk fysik finns nu i Göteborg en professur och en laboratur. Av dessa två befattningar har den sistnämnda tillkommit för utbildningen av civilingenjörer på atomenergiområdet och alltså ej primärt i syfte att lätta belastningen på professurens innehavare, som genom den genomförda ökningen av intagningen vid avdelningarna för teknisk fysik och för elektroteknik fått en undervisningsskyldighet, som avsevärt överstiger den för en professur normala. Behovet av en andra professur i ämnet kommer automatiskt att ytterligare skärpas läsåret 1962/63. Vid bifall till kommitténs förslag om uppdelning av professuren i tillämpad matematik i två professorer, numerisk analys respektive matematisk statistik, bör vidare delar av ämnet tillämpad matematik överföras till ämnet matematisk fysik. Undervisningen inom de högre årskurserna av avdelningen för teknisk fysik liksom licentiandundervisningen kräver vidare en differentiering, som ej synes möjlig att realisera inom ramen för en enda professur. Med hänsyn till här angivna omständigheter anser kommittén, att professuren i matematisk fysik nu bör dubblas. Den nya professurens huvudinriktning bör ligga på den teoretiska molekylfysiken och det fasta tillståndets teori. Professuren bör inrättas fr. o. m. budgetåret 1962/63.

P u n k t 3. *Samordningskommittén*: Ett mycket stort och brett område av fysiken är läran om de fasta ämnenas uppbyggnad och egenskaper och sedan en följd av år är det fasta tillståndets fysik det område som jämte kärnfysiken spelar den dominerande rollen inom den fysikaliska forskningen. Detta grundläggande och samtidigt experimentella ämne har viktiga och synnerligen aktuella tillämpningsområden, inom vilka det sker en mycket snabb utveckling. Som exempel kan nämnas atomenergitekniken, metallografin och elektrotekniken. En förstärkning av den fysikaliska undervisnings- och forskningsorganisationen i Göteborg med en professur inom denna grundläggande del av fysiken är enligt

kommitténs uppfattning synnerligen angelägen. Kommittén föreslår därför, att en professur i fasta tillståndets fysik inrättas fr. o. m. budgetåret 1964/65. Med hänsyn till att professuren föreslås inrättad först fr. o. m. budgetåret 1964/65 kan ställningstagandet till frågan till vilket lärosäte den i formellt avseende bör vara knuten anstå till 1963 års riksdag.

P u n k t 4. *Samordningskommittén:* En professur i industriell organisation har bedömts såsom särskilt angelägen icke blott för avdelning M utan även för andra avdelningar och därför befunnits böra givas hög förtursrätt. Professuren bör inrättas fr. o. m. budgetåret 1962/63. Vid bifall härtill bör den nuvarande specialläraryrkebefattningen i ämnet indragas.

P u n k t e r n a 5 o c h 6. *Samordningskommittén:* Material- och materialbehandlingsproblemen har och kommer att få allt större betydelse genom dels nya och extrema krav på materialen, dels tillkomsten av nya material. Det är därför av vikt att det tillskapas resurser för en fullgod undervisning och intensifierad forskning rörande dessa problem. I sådant syfte föreslår kommitténs organisationsgrupp, att vid högskolan inrättas två professurer i materiallära. Den ena bör benämnas materiallära I (metaller och legeringar) och den andra materiallära II (icke-metalliska material). Ett realiserande av detta förslag innebär alltså, att de två huvudområdena inom materialläran kommer att bli företrädda av lärare med professors ställning. Professuren i materiallära I bör inrättas fr. o. m. budgetåret 1963/64 och professuren i materiallära II fr. o. m. budgetåret 1965/66. Principbeslut om båda professurerna synes böra fattas vid 1962 års riksdag. Nuvarande specialläraryrkebefattningarna i materiallära samt i metallografi och värmebehandling bör indragas vid motsvarande professors inrättande eller alltså fr. o. m. budgetåret 1963/64.

P u n k t 7. *Samordningskommittén:* Ämnet strömningsmaskinteknik omfattar turbomaskiner, i första hand maskiner, arbetande med kompressibla media, dvs. gaser eller ångor. Det ger en viktig tillämpning av den grundläggande termodynamiken och strömningsläran. För framtiden kan man förutse en snabb utveckling inom ämnesområdet, delvis i samband med reaktorläggningar. Ifrågavarande ämne är enligt organisationsgruppens uppfattning av väsentlig betydelse för forskningen och undervisningen vid en teknisk högskola. Kommitténs organisationsgrupp föreslår, att Chalmers tekniska högskolas organisation kompletteras med en professur i ämnet strömningsmaskinteknik. Professuren bör inrättas fr. o. m. budgetåret 1964/65 i samband varmed de nuvarande specialläraryrkebefattningarna i högtryckskompressor- och gasturbinteknik samt i läran om pumpar, fläktar och vattenturbiner bör indragas.

P u n k t 8. *Samordningskommittén:* Ämnet materialhantering utgör en både inom och utom landet alltmer uppmärksammas gren av de tekniska tillämpade vetenskaperna. Hittills vunna erfarenheter både i Sverige och utlandet visar, att stora kostnadsbesparingar kan åstadkommas genom rationaliseringsåtgärder inom materialhanteringsområdet. Vikten av en grundlig och allsidig undervisning i materialhantering och av goda möjligheter till forskning och högre studier är mot bakgrunden av det sagda uppenbar. Kommitténs organisationsgrupp föreslår, att en professur i materialhantering inrättas fr. o. m. budgetåret 1965/66. Specialläraryrkebefattningen i läran om transportanordningar bör indragas vid professurens tillkomst.

P u n k t 9. *Samordningskommittén:* Vid högskolan fanns tidigare inrättad en personlig professur i fläktanläggnings- och luftbehandlingsteknik, bekostad av Svenska Fläktfabriken. Den upphörde vid innehavarens pensionering år 1960. Kommitténs organisationsgrupp har vid sina överväganden funnit sig böra före-

slå, att vid högskolan fr. o. m. budgetåret 1962/63 inrättas en specialläroarbefattning i luftbehandlingsteknik. Det förtjänar påpekas, att ett laboratorium med resurser för såväl licentiat- och examensarbeten som andra forskningsuppgifter ställdes i ordning under professurens tid. Undervisningen bör omfatta i genomsnitt 2 timmar föreläsningar och 2 timmar övningar per vecka under läsåret och arvudet — beräknat efter nu tillämpade normer — bestämmas till 7 290 kr.

P u n k t 10. *Samordningskommittén*: Vid högskolan finns för närvarande en professur och två laboraturer inom ämnesområdet elektricitetslära och elektrisk mätteknik. Ifrågasättande ämnesområde är mycket vidsträckt och inom det samma har successivt genomförts en alltmer omfattande specialisering och differentiering, som väl motiverar en motsvarande specialisering och differentiering av ämnesrepresentationen. Därtill kommer, att elektricitetslära och elektrisk mätteknik är självständiga läroämnen, vilka bör tillförsäkras likvärdiga arbetsbetingelser. I sådant syfte föreslås, att den nuvarande professuren i elektricitetslära och elektrisk mätteknik fr. o. m. budgetåret 1962/63 uppdelas i två professorer, den ena benämnd elektricitetslära och den andra elektrisk mätteknik. Professorn i elektricitetslära och elektrisk mätteknik Stig Ekelöf bör, utan eljest föreskrivet ledigförklarande, utses till innehavare av den nya professuren i elektricitetslära. I samband med inrättandet av denna professur bör den ena av de nuvarande två laboraturerna i elektricitetslära och elektrisk mätteknik, vilka båda laboraturer är vakanta, dragas in. Även den andra laboraturen bör dragas in vid genomförandet av utbyggnadsplanen för avd. E. Organisationsgruppen föreslår således, att den ena laboraturen indrages fr. o. m. budgetåret 1962/63, då professuren i elektrisk mätteknik inrättas, och den andra fr. o. m. budgetåret 1963/64.

P u n k t 11. *Samordningskommittén*: Den successivt ökade intagningen av studerande inom avdelningarna E och F, som skett under de senare åren, har medfört att verksamheten vid institutionen för allmän teleteknik nu fått en sådan omfattning, att en uppdelning av institutionen ej vidare kan anstå. I samband med uppdelningen är det angeläget att behovet av en differentiering och specialisering tillgodoses. Inom allmänna teletekniken är datamaskintekniken ett mycket omfattande och betydelsefullt forsknings- och undervisningsområde, som i Göteborg bör företrädas av professor. Kommitténs organisationsgrupp förordar, att den nuvarande professuren i allmän teleteknik fr. o. m. budgetåret 1962/63 uppdelas i två professorer, den ena benämnd tillämpad elektronik och den andra datateknik. Professorn i allmän teleteknik Henry Wallman bör, utan eljest föreskrivet ledigförklarande, utses till innehavare av professuren i tillämpad elektronik. Den nuvarande laboraturen i allmän teleteknik bör vara knuten till professuren i tillämpad elektronik och benämningen av laboraturen bör därför ändras till tillämpad elektronik.

P u n k t e r n a 12 o c h 13. *Samordningskommittén*: De två teletekniska ämnena, informationsteori och telesystemteknik, har som en följd av forskningens snabba frammarsch numera utvecklats från till en början relativt begränsade specialområden inom telekommunikation till ämnesområden av grundläggande betydelse för såväl undervisningen som forskningen. Kommitténs organisationsgrupp har för sin del funnit, att följande ändringar nu bör vidtagas. Ur ämnesområdet för den nuvarande professuren i telekommunikation utbrytes delområdet informationsteori för vilket tillskapas en självständig forsknings- och undervisningsorganisation, ställd under ledning av forskare i professors ställning. Professur i informationsteori bör inrättas fr. o. m. budgetåret 1963/64. I samband därmed bör benämningen på den nuvarande professuren i telekom-

munikation ändras till elkretsteori. För ämnet telesystemteknik bör inrättas en specialläraryrkebefattning fr. o. m. budgetåret 1964/65.

Punkterna 14 och 15. Samordningskommittén: Vid högskolan finns för närvarande en professor, en observatur och en laboratur i ämnet elektronik. Inom ifrågavarande ämnesområde har en alltmer omfattande differentiering och specialisering framträtt. Det fasta tillståndets elektronfysik behandlar grunderna för de fasta ämnernas elektriska och magnetiska egenskaper. Ett annat men icke mindre väsentligt ämnesområde är vakuum-gas-elektronfysiken, som avser behandlingen av elektrisk ström i vakuum och gaser. Detta relativt stora område av elektroniken måste bedömas vara av väsentlig betydelse för undervisningen och forskningen vid en teknisk högskola. Den teoretiska elektronfysiken slutligen är i dag ett ämne av större teknisk-vetenskaplig betydelse än tidigare.

Kommitténs organisationsgrupp har funnit forsknings- och undervisningsrådet så vidsträckt, att det enligt gruppens mening icke längre är möjligt att inom ramen för de nuvarande topptjänsterna tillgodose undervisningens och forskningens berättigade krav. Gruppen förordar därför, att den nuvarande professuren i elektronik, vilken innehaves av civilingenjören, D:r Sc, Olof Erik Hans Rydbeck, ändras till professor i elektronfysik I och tills vidare avses för ämnet teoretisk elektronfysik. Rydbecks skicklighet till den nu avsedda nya professuren finner gruppen uppenbar, och denne bör alltså utan eljest föreskrivet tillsättningsförfarande utses till innehavare av professuren i elektronfysik I. Nuvarande observaturen bör följa denna professors benämning och alltså benämnas observatur i elektronfysik I. Den sålunda förordade begränsningen av nuvarande professurens i elektronik ämnesområde förutsätter inrättande samtidigt av en ny professor, vars innehavare skall ha att företräda ämnet fasta tillståndets elektronfysik. En sådan professor bör inrättas och benämnas elektronfysik III. När det gäller det återstående av de förut behandlade ämnesområdena, vakuum-gas-elektronfysik, bör även detta företrädas av forskare med professors ställning. I sådant syfte förordar gruppen, att högskolans laboratur i elektronik omändras till professor i elektronfysik II. Till förste innehavare av professuren bör — utan särskilt ansökningsförfarande — utnämnas nuvarande innehavaren av ifrågavarande laboratur, teknologie doktorn Sven Olving, vilken av särskilt hörda sakkunniga förklarats kompetent till professuren. Såväl i fråga om denna som övriga av gruppens förslag berörda professorer gäller, att överstyrelsen för de tekniska högskolorna vid fastställande av program för professorerna har att beakta, att innehavarna skall företräda det för respektive professor angivna ämnesområdet. Å andra sidan finns det vid de av organisationsgruppen förordade allmänna benämningarna — respektive elektronfysik I, II och III — framdeles utrymme för sådana jämkningar av programmen, vartill utvecklingen vid en efter förslaget riktlinjer organiserad undervisning kan komma att ge anledning. Ifrågavarande professorer bör inrättas fr. o. m. budgetåret 1963/64. Samtidigt härmed bör indragas dels specialläraryrkebefattningen i elektroteknisk materiallära, dels befattningen som biträdande lärare i ultrakortvågsteknik.

Punkt 16. Samordningskommittén: Ämnesområdet geoteknik med grundläggning måste bedömas vara av väsentlig betydelse för undervisningen och forskningen vid en teknisk högskola. Särskilt i västra Sverige med dess speciellt svåra grundförhållanden är det av ett stort intresse, att sådan forskning och undervisning främjas. Kravet på en självständig institution företrädd av professor bör därför tillgodoses. En professor i geoteknik med grundläggning bör

inrättas fr. o. m. budgetåret 1962/63. Samtidigt härmed bör den nuvarande befattningen som speciallärare i geoteknik indragas.

P u n k t 17. *Samordningskommittén*: De alltmer differentierade byggnadsmetoderna har i kombination med långt driven rationalisering givit betydligt snävare toleranser ur ljudisoleringsynpunkt. Därtill kommer, att de begränsade resurserna för byggnadsakustisk forskning fått som följd, att nya byggnads-material tagits i bruk innan deras akustiska egenskaper blivit utredda. Vid en kontrollundersökning i regi av statens råd för byggnadsforskning visade det sig, att ljudisoleringen i hus, byggda enligt nyare metoder, endast i ca 50 % av de undersökta fallen fyllde kraven. En år 1960 tillsatt programkommitté för byggnadsakustisk forskning har rekommenderat att professorer i byggnadsakustik inrättas, så att utbildningen av erforderlig forskarpersonal kan effektiviseras. Med hänsyn till den stora betydelse, som måste tillmätas forskningen och undervisningen inom ifrågavarande ämnesområde bör för ämnet skapas en självständig forsknings- och undervisningsorganisation ställd under ledning av forskare i professors ställning. Fr. o. m. budgetåret 1963/64 bör vid högskolan inrättas en professur i ämnet byggnadsakustik. I samband härmed bör den nuvarande speciallärartjänsten i akustik indragas. Ifrågavarande professur bör formellt hänföras till avdelningen för väg- och vattenbyggnad ehuru institutionen är att betrakta såsom gemensam för denna avdelning och avdelningen för arkitektur. Den verksamhet som kommer att bedrivas vid denna institution blir av värde även för avdelningarna E och F.

P u n k t 18. *Samordningskommittén*: Vid högskolan finns nu en professur i ämnet byggnadsstatik. Ämnet undervisas i alla fyra årskurserna. En ökning av studerandeantalet kommer att medföra en alltför stor undervisnings- och examinationsbörda för en enda ämnesrepresentant. Därtill kommer behovet av utökad och intensifierad forskning vid institutionen och vikten av att det växande antalet licentiander kan få effektiv forskarhandledning. Fr. o. m. budgetåret 1963/64 bör inrättas en laboratur i ämnet byggnadsstatik. Såsom förutsatts i ett inom högskolan utarbetat förslag bör i samband härmed vissa delar av ämnet elasticitets- och hållfasthetslära överflyttas till byggnadsstatiken.

P u n k t 19. *Samordningskommittén*: Högskolans professur i byggnadsteknik omfattar nu närmast tre stora huvudområden av relativt vitt skild karaktär. Inom ett av huvudområdena behandlas de fysikaliska och kemiska förhållandena hos byggnadsmaterialen, materielens sammansättning till olika byggnadsvaror samt byggnadsvarornas egenskaper och användning. Av de båda andra huvudområdena avser det ena utformningen av bärande konstruktioner, stål, lättmetall och trä samt det andra betong- och murverk. En del av de sistnämnda två ämnesområdena behandlas nu även i ämnet brobyggnad, som vid högskolan är företrätt av professur. Samtliga tre ämnesområden är av central betydelse. En förstärkt och mera differentierad ämnesrepresentation har av organisationsgruppen bedömts vara mycket angelägen. Det har befunnits lämpligt, att i samband med att åtgärder i sådant syfte vidtages jämväl ämnesområdet för den nuvarande professuren i brobyggnad justeras på så sätt, att denna täcker ett av de förutnämnda tre huvudområdena. Organisationsgruppen föreslår *dels* att den nuvarande professuren i byggnadsteknik, vilken innehaves av teknologie doktorn Johan Hjalmar Granholm, omvandlas till professur i byggnadsteknik I, *dels* att den nuvarande professuren i brobyggnad, vilken innehaves av civilingenjören Sven Rudolf Allan Bergfelt, omvandlas till professur i byggnadsteknik II, *dels* att en professur i byggnadsteknik III och en laboratur i byggnadsteknik I inrättas. Byggnadsteknik I (byggnadsmaterial och husbyggnad) bör i huvudsak

omfatta följande program: byggnadsmaterial, materialframställning, egenskaper, byggnadsmaterialens kemi, isolering mot värme och fukt, husbyggnadsteknik. I byggnadsteknik II (stål- och träbyggnad) skall behandlas bärverks utformning i stomkonstruktioner och brobyggnader, modellbyggnad, stålbyggnad, lättmetall, träbyggnad, byggnadsmontering. Byggnadsteknik III (betongbyggnad) skall omfatta armerad och oarmerad betong i betongkonstruktionslära, murverk. Ifrågasvarande omvandlingar bör genomföras och professuren i byggnadsteknik III inrättas fr. o. m. budgetåret 1963/64. Med inrättande av laboraturen i byggnadsteknik I synes kunna anstå till budgetåret 1964/65. Förslagen innebär en begränsning av ämnesområdena för de nuvarande professurerna i byggnadsteknik och brobyggnad. Professor Granholms kompetens till professuren i byggnadsteknik I och professor Bergfelts kompetens till professuren i byggnadsteknik II anser organisationsgruppen väl styrkt. De bör alltså utan eljest föreskrivet ansökningsförfarande utses till innehavare av professurerna i byggnadsteknik I respektive byggnadsteknik II.

P u n k t 20. *Samordningskommittén*: Kursen i teknisk kemi vid högskolan omfattar såväl oorganisk som organisk teknisk kemi liksom även beräkning av tekniska processer. Till professuren i teknisk kemi hör även det valfria ämnet cellulosakemi, vilket studeras av huvuddelen av teknologerna. Det bör påpekas, att ämnet cellulosakemi vid Chalmers tekniska högskola omfattar huvuddelen av ämnena träkemi och cellulosateknik vid tekniska högskolan i Stockholm. Sistnämnda två ämnen är i Stockholm företrädda av speciallärare respektive professor. En förstärkt ämnesrepresentation i teknisk kemi synes vara en angelägen komplettering av högskolans organisation. Med hänsyn till bl. a. forskningens och undervisningens behov är det önskvärt, att förstärkningen genomföres redan fr. o. m. budgetåret 1962/63. Kommitténs organisationsgrupp föreslår, att fr. o. m. nämnda budgetår inrättas en laboratur i ämnet teknisk kemi. I samband härmed bör den nuvarande befattningen som biträdande lärare i ämnet indragas.

P u n k t 21. Utbyggnadsplanerna innebär en nettoökning av 16 professurer och tre laboraturer under budgetåren 1962/63—1965/66. I anslutning till var och en av de föreslagna topptjänsterna föreslås en assistenttjänst utom för professuren i fasta tillståndets fysik, för vilken två tjänster föreslås. Sammanlagt föreslås alltså 20 assistenttjänster. Av dessa hänför sig sju till budgetåret 1962/63.

P u n k t 22. De under denna punkt upptagna biträdestjänsterna föreslås tillkomma budgetåret 1962/63 och är avsedda att fördelas på institutioner enligt följande:

- matematisk statistik och numerisk analys: kanslibitråde i Ae 7;
- matematisk fysik, mekanik och teoretisk fysik: kontorist i Ae 9 och kanslibitråde i Ae 7;
- fysik: instrumentmakare i Ae 11, två institutionstekniker i Ae 9 och kanslibitråde i Ae 7;
- industriell organisation: kanslibitråde i Ae 7;
- elektrisk mätteknik: laboratorieingenjör i högst Ae 15, kanslibitråde i Ae 7 och vaktmästare i Ae 7;
- datateknik: laboratorieingenjör i högst Ae 15, kanslibitråde i Ae 7 och vaktmästare i Ae 7;
- geoteknik med grundläggning: laboratorieingenjör i högst Ae 15, instrumentmakare i Ae 11 och kanslibitråde i Ae 7;
- oorganisk, organisk och fysikalisk kemi: laboratorieingenjör i högst Ae 15, två instrumentmakare i Ae 11 och 1/2 kanslibitråde i Ae 7;
- teknisk kemi: 1/2 kanslibitråde i Ae 7.

Härutöver har för senare budgetår räknats med ett 60-tal tjänster som laboratorieingenjör, instrumentmakare, kanslibitråde m. m.

P u n k t 23. Enligt statsmakernas beslut skall ytterligare en professur i fysik inrättas vid högskolan fr. o. m. nästa budgetår. *Överstyrelsen* har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår beräknat medel till denna professur.

P u n k t 25. *Kollegienämnden* har — efter samråd mellan företrädare för högskolan och för universitetet — för biträde med undervisningen av filosofie studerande i fysik hemställt om ytterligare ett universitetslektorat i ämnet utöver de två lektorstjänster (en ordinarie och en extra), som nu finns inrättade för ändamålet.

Överstyrelsen tillstyrker kollegienämndens framställning. *Överstyrelsen* erinrar därvid om, att samordningskommittén beräknat antalet närvarande universitetsstuderande för två betyg i fysik till 75 höstterminen 1962 och 80 vårterminen 1963 samt antalet högstadiestuderande i ämnet läroåret 1962/63 till 15.

P u n k t 26. *Kollegienämnden* anför: För undervisningen av teknologer i ämnet fysik förfogar högskolan över två ordinarie universitetslektorat. Genom ökningen av intagningen på avdelning E kommer den gemensamma föreläsninggruppen för avdelningarna E och F att uppgå till 215 elever. Den därigenom blivit så stor, att en delning bör ske. Det totala undervisningsbehovet, föreläsningar + räkneövningar, vilket skall bestridas av universitetslektorer, kommer därigenom att uppgå till 854 timmar per år, varför tre universitetslektorstjänster erfordras. Var och en av lektorerna avses ha förutom den katedrala undervisningen jämväl ansvaret för ett av övningslaboratorierna.

Överstyrelsen förordar, att för teknologundervisningen inrättas ytterligare ett ordinarie universitetslektorat i fysik fr. o. m. nästa budgetår.

P u n k t 27. *Kollegienämnden* har — under erinran om att för läroåret 1961/62 för undervisningen i matematik finnes 2 professorer, 2 laboraturer och 2 lektorat samt en tjänst som biträdande lärare — hemställt om ytterligare ett universitetslektorat i ämnet med samtidig indragning av befattningen som biträdande lärare.

Överstyrelsen förklarar sig övertygad om behovet av ytterligare en tjänst som universitetslektor i matematik redan vid nuvarande studerandeantal och gruppstorlek. *Överstyrelsen* tillstyrker därför förslaget. Vid bifall härtill bör befattningen som biträdande lärare i matematik med arvode av 14 230 kr. indragas.

P u n k t 28. *Kollegienämnden* har — utöver ett befintligt universitetslektorat i elasticitets- och hållfasthetslära — hemställt om ett ytterligare lektorat i ämnet.

Överstyrelsen finner ytterligare ett universitetslektorat i elasticitets- och hållfasthetslära motiverat även vid en intagningsökning hösten 1962 av 22 studerande vid avdelning V och tillstyrker därför kollegienämndens framställning.

P u n k t e r n a 31, 32, 41, 42, 46 o c h 47. De under dessa punkter redovisade förslagen om ökad medelsanvisning till speciallärare och biträdande lärare motiveras av *överstyrelsen* med undervisningens behov.

P u n k t 33. *Kollegienämnden* har — i anslutning till av statsmakterna vid 1960 års riksdag fattat principbeslut rörande organisationen vid de tekniska högskolorna av utbildningen på atomenergiområdet — äskat inrättande av en professur i reaktorteknologi vid högskolan fr. o. m. budgetåret 1962/63. Tjänsten har av kollegienämnden hänförs till avdelning F.

Överstyrelsen förordar, att reaktorteknologien vid Chalmers tekniska högskola blir företrädd av en laboratur, knuten till institutionen för ångteknik och benämnd laboratur i ångteknik (reaktorteknologi). Laboraturen bör formellt

hänföras till avdelning M. Överstyrelsen erinrar härvid om att överstyrelsen föreslagit en motsvarande lösning för tekniska högskolan i Stockholm.

P u n k t e r n a 36—39. *Kollegienämnden* har — under framhållande av att avdelningskollegiet föreslagit inrättandet av femton nya universitetslektorat — beräknat behovet för nästa budgetår till elva, av vilka tre i elektronik (med indragning av nuvarande befattningar för biträdande lärare i elektronik och ultrakortvågsteknik), ett i elektricitetslära, ett i elektrisk mätteknik, ett i elektromaskinlära, ett i elektrisk anläggningsteknik, ett i datateknik, ett i tillämpad elektronik (med indragning av befattningen som biträdande lärare i allmän teleteknik) samt två i telekommunikation (med indragning av befattningarna som biträdande lärare II och III i ämnet).

Överstyrelsen anför: Vid avdelningen finns för närvarande fyra universitetslektorstjänster, av vilka tre avser elektricitetslära och elektrisk mätteknik samt en allmän teleteknik. Med hänsyn till utvecklingen inom avdelningen har överstyrelsen blivit övertygad om angelägenheten av en icke oväsentlig förstärkning av här avsedda tjänster därstädes. För egen del har överstyrelsen tills vidare stannat vid att förordna inrättandet av fem nya tjänster som universitetslektor vid avdelningen, nämligen två i elektronik (med indragning av ovannämnda befattningar som biträdande lärare) samt en tjänst i ettvarrt av ämnena elektromaskinlära, elektrisk anläggningsteknik och telekommunikation.

P u n k t 40. Enligt statsmakternas beslut i fjol skall fr. o. m. den 1 juli 1962 vid högskolan inrättas en professur i vägbyggnad — med samtidig indragning av speciallärarbefattningen i vägbyggnadslära — varvid de med professuren förenade kostnaderna skall avräknas mot automobilskattemedlen.

De fortlöpande kostnaderna för professuren i vägbyggnad vid högskolan kan enligt *överstyrelsen* beräknas omfatta — förutom professorslönen — lön åt två assistenter (A 17), en institutionstekniker (A 9) och ett kanslibitråde (A 7), 8 000 kr. för övningsassistenter samt 10 000 kr. för materiel m. m. eller tillhoppa ett belopp av i runt tal 130 000 kr. Vid professurens inrättande förutsättes dessa kostnader — i likhet med vad som äger rum med avseende å motsvarande professur vid tekniska högskolan i Stockholm — skola avräknas mot bilskattemedlen.

P u n k t 45. *Kollegienämnden* anför: Nästa budgetår kommer antalet teknologer i kurserna för organisk kemi att öka med 20 till 46, medan antalet universitetsstuderande förblir oförändrat (ett tjugotal). Totala antalet studerande kommer därmed att öka från ca 50 till ca 70. Den sålunda ökade belastningen av laborationskurserna motiverar att tjänsten som biträdande lärare omvandlas till universitetslektorat.

Överstyrelsen biträder förevarande förslag.

P u n k t 52. Högskolan förfogar för närvarande över en tjänst som förste driftingenjör, en tjänst som förste forskningsingenjör och elva tjänster som forskningsingenjör.

Kollegienämnden har begärt en uppflyttning av tjänsten som förste driftingenjör i Ae 24 till Ae 26, tre nya tjänster som förste forskningsingenjör i Ae 26, samt tre nya tjänster som forskningsingenjör i Ae 23.

Överstyrelsen, som blivit övertygad om behovet av en förstärkning av forskningsingenjörspersonalen vid högskolan, påpekar att övergången för högskolans assistenter till för universitetsassistenterna gällande anställningsvillkor medfört ett ökat behov av ifrågavarande personal. Överstyrelsen framhåller att utvecklingen av instrument- och apparatutrustningen vid många laboratorier ytterligare ökat behovet av heltidsanställd personal. Överstyrelsen tillstyrker sålunda in-

rättande av tre nya tjänster som förste forskningsingenjör i Ae 26, en ny tjänst som forskningsingenjör i Ae 23 och två nya tjänster som forskningsingenjör i Ae 21 vid högskolan. Vid bifall härtill bör det lämpligen få ankomma på kollegienämnden att besluta rörande den närmare fördelningen av dessa tjänster mellan de olika institutioner, där behovet är särskilt framträdande. Här begärda befattningar bör enligt överstyrelsen ställas under direkt inseende av högskolans rektor, för att denna personal så långt möjligt skall kunna utnyttjas av högskolan i dess helhet.

P u n k t 53. Vid bifall till överstyrelsens förslag om en laboratur i reaktorteknologi och en specialläroarbefattning i strålskyddsfysik kan medelsbehovet till tillfälliga lärare enligt *överstyrelsen* uppskattas till ett avrundat belopp av 55 000 kr.

I fråga om assistentpersonalen gäller, att ur ifrågavarande delpost skall utgå grundlön till högst 205 halvtidstjänster som assistent. Med utgångspunkt i föreliggande förslag om inrättande av ytterligare toptjänster räknar *överstyrelsen* med ett ytterligare behov av 16 assistenttjänster. Därutöver erfordras, anser överstyrelsen, nio assistenttjänster på grund av det ökade antalet studerande. För undervisningen av universitetsstuderande i fysik och kemi vid högskolan föreligger vidare enligt överstyrelsen ett behov av ytterligare tio assistenttjänster. Sammanlagt räknar överstyrelsen sålunda med en ökning av antalet assistenttjänster med 35 till 240.

Medelsbehovet till grundlöner vid under budgetåret 1961/62 förefintliga tjänster kan — vid en genomsnittlig placering i 17 löneklassen — uppskattas till i runt tal 3 153 000 kr. För grundlöner vid ytterligare 35 befattningar — vid en placering i samma löneklass — uppkommer ett ökat medelsbehov av i runt tal 539 000 kr., vartill kommer rörligt tillägg med 161 000 kr. Medelsbehovet för grundlöner åt assistenter uppskattas alltså för budgetåret 1962/63 till $(3\,153\,000 + 539\,000 =) 3\,692\,000$ kr.

För en bedömning av medelsbehovet för övningsassistenter uppskattar *överstyrelsen* antalet studerande (inräknat vissa specialstuderande och extra studerande) vid högskolan under läroåret 1962/63 till 2 150 och antalet universitetsstuderande till 120, varigenom det totala antalet studerande skulle uppgå till 2 270. Liksom tidigare för tekniska högskolans i Stockholm del beräknar överstyrelsen den årliga kostnaden för övningsassistenter till i runt tal 1 200 kr. för varje studerande, vilket för budgetåret 1962/63 medför ett medelbehov för ifrågavarande ändamål av $(2\,270 \times 1\,200 =) 2\,724\,000$ kr.

Till vikariatsersättningar vid icke vakanta professurer och laboraturer beräknar *överstyrelsen* ett medelsbehov av 90 000 kr.

Till grundlön åt rektors vikarie beräknar *överstyrelsen* ett belopp av 33 000 kr.

Anslagsbehovet för här ifrågavarande ändamål uppskattas således för nästa budgetår till sammanlagt $(55\,000 + 3\,693\,000 + 2\,724\,000 + 90\,000 + 33\,000 =) 6\,594\,000$ kr., vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en ökning med 1 480 200 kr.

P u n k t e r n a 58 o c h 59. *Kollegienämnden* har hemställt om utökning av personalen vid kansliavdelningen med en förste byråsekreterare och vid ekonomiavdelningen med en kamrerare.

Överstyrelsen förordar för sin del inrättande av en tjänst som förste byråsekreterare i Ag 23 och en som kamrerare i Ag 21 vid kansliavdelningen respektive ekonomiavdelningen. Överstyrelsen framhåller därvid, att arbetsuppgifterna vid

båda avdelningarna till följd av den pågående utbyggnaden ökat i omfattning och svårighetsgrad.

Punkterna 60 och 61. *Kollegienämnden* har begärt en avsevärd förstärkning av biträdespersonalen vid högskolans rektorsexpedition på grund av växande göromål.

Överstyrelsen förklarar sig med hänsyn till högskolans snabba tillväxt övertygad om behovet av en förstärkning av biträdespersonalen vid rektorsexpeditionen. För tillgodoseende av de mest angelägna önskemålen härutinnan förordar överstyrelsen inrättande av tre tjänster som kanslibitråde i Ae 7, av vilka en vid kansliavdelningen och två vid ekonomiavdelningen.

Punkt 63. *Kollegienämnden* har äskat fyra nya befattningar som kontorist i Ae 9 och tio befattningar som kanslibitråde i Ae 7.

Överstyrelsen förordar inrättandet av tre tjänster som kontorist i Ae 9 och sju tjänster som kanslibitråde i Ae 7. Överstyrelsen har därvid utgått ifrån att samtliga biträden åt avdelningsföreståndarna bör beredas löneställning som kontorister i Ae 9 samt att varje professur bör tilldelas ett kanslibitråde och varje laboratur $\frac{1}{2}$ kanslibitråde.

Punkt 64. *Kollegienämnden* anför: Telefonisttjänsterna är avsedda för en för hela högskolan planerad gemensam telefonväxel på »Nya Chalmersområdet», vilken beräknas komma i bruk i slutet av år 1962. Växeln, som är utrustad med tre expeditiionsplatser, skall till en början förses med ca 500 anknytningar och skall successivt utbyggas till 800 à 900 anknytningar. *Kollegienämnden* äskar för budgetåret 1962/63 fyra befattningar för telefonist, varav en i lönegrad Ae 7 och tre i lönegrad Ae 5, samt ett anslag av 2 000 kr. för extra arbetshjälp.

Överstyrelsen tillstyrker förslaget men förordar att tjänsterna inrättas fr. o. m. den 1 januari 1963.

Punkterna 66—68. *Kollegienämnden* har begärt åtta befattningar som laboratorieingenjör i högst Ae 15, sju befattningar som instrumentmakare i Ae 11 och nio befattningar som institutionstekniker i Ae 9 samt ökad medelsanvisning till teknisk biträdespersonal i övrigt (motsvarande tio befattningar i Ag 7).

Överstyrelsen har för sin del förordat tre tjänster som laboratorieingenjör i högst Ae 15, tre tjänster som instrumentmakare i Ae 11, fyra tjänster som institutionstekniker i Ae 9 och en vaktmästartjänst i Ae 7 samt tillstyrkt en förstärkning av medelsanvisningen till teknisk biträdespersonal med i runt tal 53 000 kr.

Punkterna 69—77. Vid anmälan i det föregående av motsvarande anslag till tekniska högskolan i Stockholm har en kortfattad redovisning lämnats för det betänkande med förslag till organisation för värme- och kraftcentralerna vid sistnämnda högskola och Chalmers tekniska högskola som avgivits av särskilda sakkunniga.

Överstyrelsen framhåller, att styrelsen i sitt utlåtande över betänkandet tillstyrkt kommitténs förslag men dessutom förordat vissa ytterligare arvodeshöjningar och personalförstärkningar. De av styrelsen nu under punkterna 69—77 framförda yrkandena överensstämmer med kommitténs förslag med därtill av överstyrelsen i utlåtandet gjorda tillägg.

I detta sammanhang torde vidare få beröras vissa frågor rörande den för C. E. B. Schjånberg personliga, av Svenska skifferoljeaktiebolaget bekostade professuren i oljekemi vid högskolan. Schjånberg har i avlönings-

och pensionshänseende av Kungl. Maj:t förklarats likställd med ordinarie professor vid högskolan, och fullmakt har med hänsyn härtill utfärdats för honom. Beträffande avlöningsförmånerna gäller i övrigt följande. Dessa skall utgå i samma ordning och från samma riksstatsanslag, som om Schjånberg vore ordinarie professor vid högskolan. Efter anmodan av vederbörande vid högskolan skall bolaget halvårsvis i efterskott till högskolan inleverera ersättning för högskolans utgifter för Schjånbergs löneförmåner. Den ersättning, som av bolaget inlevereras, skall av högskolan tillgodoföras vederbörande riksstatsanslag.

Särskilt tillkallade sakkunniga, oljeskifferutredningen, avgav i maj 1961 ett betänkande, Skifferoljefrågan (SOU 1961:27), i vilket föreslogs, att skifferoljebolagets verksamhet skulle upphöra, bolaget likvideras och dess tillgångar avyttras. I anslutning härtill tillsattes en kommission, Kvarntorpskommissionen, med uppgift att verkställa det utrednings- och planeringsarbete samt vidta de åtgärder i övrigt, som föranledes av förslaget.

På grundval av betänkandet och vissa förslag av kommissionen föreslog Kungl. Maj:t i propositionen 1961:199, att skifferoljeaktiebolagets verksamhet skulle avvecklas enligt i propositionen angivna riktlinjer. Riksdagen beslöt i överensstämmelse härmed (SU 191; Rskr 399).

Kungl. Maj:ts förslag innebar ett ställningstagande i princip, och det förutsattes, att en rad detaljfrågor skulle avgöras, sedan ytterligare erforderliga undersökningar verkställts. Bland sistnämnda spörsmål märks frågan om Schjånbergs professur. Styrelsen för Svenska skifferoljeaktiebolaget och Kvarntorpskommissionen har i princip konstaterat, att bärande skäl ej föreligger för att bolaget i fortsättningen skall bekosta någon egentlig forskning av mera långsiktig karaktär på skifferoljeområdet. Några kostnader för forskning kan sålunda ej i fortsättningen rymmas inom den ekonomiska ramen för bolagets verksamhet. I konsekvens härmed samt med hänsyn till att Schjånberg är likställd med ordinarie professor och innehar fullmakt på professuren har förutsatts, att bolagets kostnad för professuren i fortsättningen skall bestridas av statsmedel och att bolaget alltså skall befrias från sin nuvarande skyldighet att till högskolan inleverera ersättning för högskolans utgifter för Schjånbergs löneförmåner.

3. Tekniska högskolan i Lund: Avlöningar

1961/62 (statsliggaren s. 773)	576 000
1962/63 (förslag)	1 206 000

Organisationskommittén för teknisk högskola i Lund föreslår, att detta förslagsanslag för nästa budgetår höjes med 670 000 kr.

I det följande lämnar jag först en redogörelse för organisationskommitténs förslag till ändringar i högskolans personalorganisation m. m. för budgetåret

1962/63. Därefter redovisar jag de förslag till personalförstärkningar i vad avser de topptjänster, självständiga universitetslektorat och speciallärartjänster som upptages i stomplanen för teknisk högskola i Lund för budgetåren 1963/68. Beträffande vissa principiella delar av stomplanen hänvisar jag till min redogörelse i föregående avsnitt. Organisationskommitténs förslag innebär inrättande av tjänster respektive principbeslut om tjänsters inrättande senare budgetår enligt följande.

Budgetåret 1962/63

- 1) professur i elektrisk mätteknik (avd. E),
- 2) professur i fysik (avd. F),
- 3) professur i matematisk statistik (avd. F),
- 4) professur i teoretisk elektroteknik (avd. E),
- 5) universitetslektorat i matematik (avd. F),
- 6) befattning som speciallärare i materiallära och värmebehandling, arvode 5 120, (avd. F),
- 7) en tjänst som bibliotekarie i Ae 23 och en tjänst som förste biblioteksbiträde i Ae 9,
- 8) höjning av delposten till ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter med i runt tal 232 000 kr.,
- 9) fem tjänster som kanslibiträde i Ae 7 vid högskolans institutioner,
- 10) en tjänst som instrumentmakare i Ae 11, tre tjänster som institutionstekniker i Ae 9 och tre tjänster som tekniskt biträde i Ae 7,
- 11) en tjänst som kanslist i Ao 15 och en tjänst som kanslibiträde i Ae 7 vid högskolans kansli,
- 12) sänkning av delposten till övriga arvoden och särskilda ersättningar med 50 000 kr.

Organisationskommittén har därjämte framställt förslag om ökad kompensation för höjda folkpensionsavgifter och vissa smärre automatiska kostnadsökningar.

Budgetåret 1963/64

- 13) professur i elautomatik (avd. E),
- 14) professur i fasta tillståndets fysik (avd. F),
- 15) professur i kärnfysik (avd. F),
- 16) professur i matematisk fysik (avd. F),
- 17) professur i maskinelement (avd. M),
- 18) professur i mekanisk värmeteori med strömningslära (avd. F),
- 19) befattning som speciallärare i allmän kemi (avd. F),
- 20) befattning som speciallärare i allmän teleteknik (avd. F),
- 21) befattning som speciallärare i kemi (avd. M).

Budgetåret 1964/65

- 22) professur i arkitektur I (avd. A),
- 23) professur i byggnadsfunktionslära (avd. A),
- 24) professur i byggnadskonstruktionslära (avd. A),
- 25) professur i byggnadsmateriallära (avd. A),
- 26) professur i byggnadsstatik (avd. V),

- 27) professur i formlära (avd. A),
- 28) professur i regleringsteknik (avd. F),
- 29) professur i strömningsmaskiner (avd. M),
- 30) professur i teletransmissionsteori (avd. E),
- 31) professur i tillämpad elektronik (avd. E),
- 32) professur i värme- och kraftteknik (avd. M),
- 33) befattning som speciallärare i arkitekturhistoria (avd. A),
- 34) befattning som speciallärare i ritteknik (avd. V),
- 35) universitetslektorat i elektroteknik (avd. M).

Budgetåret 1965/66

- 36) professur i arkitektur I b (avd. A),
- 37) professur i byggnadsteknik I (avd. V),
- 38) professur i byggnadsteknik II (avd. V),
- 39) professur i industriell organisation (avd. M),
- 40) professur i maskinkonstruktion (avd. M),
- 41) professur i mekanisk teknologi och verktygsmaskiner (avd. M),
- 42) professur i teletrafiksystem (avd. E),
- 43) professur i transportteknik (avd. M),
- 44) befattning som speciallärare i allmän elkraftteknik (avd. E),
- 45) befattning som speciallärare i förbränningslära (avd. M),
- 46) befattning som speciallärare i geodetisk mätningsteknik (avd. V),
- 47) befattning som speciallärare i geologi (avd. V),
- 48) befattning som speciallärare i geoteknik (avd. V),
- 49) befattning som speciallärare i industriell ekonomi (avd. M).

Budgetåret 1966/67

- 50) professur i arkitektur II (avd. A),
- 51) professur i stadsbyggnad (avd. A),
- 52) professur i trafikteknik (avd. V),
- 53) professur i vattenbyggnad (avd. V),
- 54) laboratur i byggnadsakustik (avd. V),
- 55) befattning som speciallärare i industriell anläggningsteknik (avd. M),
- 56) befattning som speciallärare i nationalekonomi (avd. A),
- 57) befattning som speciallärare i svetsteknik (avd. M),
- 58) befattning som speciallärare i vägbyggnad (avd. V).

Budgetåret 1967/68

- 59) professur i arkitektur II b (avd. A),
- 60) professur i byggproduktionsteknik (avd. V),
- 61) professur i stadsbyggnad b (avd. A).

Av tillgängliga handlingar inhämtas bl. a. följande.

P u n k t 1. Ämnet elektrisk mätteknik är hittills inte företrätt av självständig professur här i landet. Elektroteknikens snabba utveckling på senare år och framför allt dess vidgade tillämpning som hjälpmedel inom andra tekniska verksamhetsområden gör det emellertid berättigat med en insats av forskning och kvalificerad undervisning i elektrisk mätteknik. Utvecklingen på mikrovågsområdet har sålunda medfört en radikalt ny mätteknik för elektriska primär-

storheter. Vidare har tillämpningen av elektromekaniska, termoelektriska och liknande givarelement på mätning av icke-elektriska storheter öppnat ett antal nya mättekniska forskningsfält.

För Lundahögskolans del föreligger ett speciellt skäl för att betona den elektriska mätteknikens roll. Forskning och undervisning inom avdelning F avses att i stor utsträckning inriktas mot med kärnenergiens utnyttjande sammanhängande problem. Härvid eftersträvas dock vare sig en koncentration på energiproduktionens teknologiska problem eller på de grundläggande, kärnfysikaliska frågorna. Dessa forskningsfält kan nämligen var för sig anses tillfredsställande täckta genom föreliggande utbyggnadsplaner på andra platser. De mättekniska problemen intar emellertid såväl i fråga om grundläggande fysikaliska undersökningar som beträffande processreglering i produktionstillämpningar en så central ställning, att det har bedömts motiverat med en särskild utbildningsinsats, som organisationskommittén funnit det befogat att inrikta högskolans verksamhet emot. Härvidlag spelar uppenbarligen ämnet elektrisk mätteknik en central roll.

Undervisningen i elektrisk mätteknik påbörjas för avdelning F under 1962/63, varför professuren måste vara inrättad fr. o. m. nämnda budgetår.

P u n k t 2. Ämnet fysik är av dominerande betydelse för de tekniska fysikerna men skall också förekomma för mekanister, elektrotekniker, väg- och vattenbyggare samt kemister. Under högskolans första verksamhetsår förekommer endast en inledande kurs, vilken ledes av universitetslektorn i ämnet. Läroåret 1962/63 påbörjas emellertid den större kursen i fysik för avdelning F, varför professuren måste inrättas fr. o. m. detta år.

P u n k t 3. Undervisning i matematisk statistik skall meddelas inom samtliga avdelningar vid högskolan. Efterfrågan på kunnande och forskning inom detta ämne ökar år från år inom näringslivet. Ämnesföreträdaren torde kunna se fram mot ett fruktbärande samarbete med motsvarande forskningsgrenar vid universitetet. Det synes därför även ur universitetssynpunkt vara av stort intresse att en högt kvalificerad forskare inom detta ämne knytes till Lund. Organisationskommittén har funnit det nödvändigt att ämnet redan från första början representeras genom en professur. Undervisningen i ämnet börjar för avdelning F läroåret 1962/63.

P u n k t 4. *Organisationskommittén* har beräknat medel för den professur i teoretisk elektroteknik, som enligt statsmakternas beslut i fjol skall vara inrättad vid högskolan fr. o. m. den 1 juli 1962.

P u n k t 5. Antalet föreläsningar och övningar i det grundläggande ämnet matematik kommer redan fr. o. m. budgetåret 1962/63 — då avdelningen för elektroteknik startar — att bli mycket stort. Med anledning härav och med hänsyn till att undervisningen bedrivs i grupper, föreslår organisationskommittén att ett universitetslektorat i matematik inrättas vid högskolan fr. o. m. nämnda budgetår.

P u n k t 6. Enligt stomplanen skall fr. o. m. budgetåret 1962/63 inrättas en specialläraryrkebefattning för undervisning i materiallära med värmebehandling. För avdelning F beräknas undervisningen omfatta 4 veckotimmar föreläsningar under en termin och arvudet beräknas på följande sätt: $1\,200$ (grundarvode) + $56 \times 70 = 5\,120$ kr.

P u n k t 8. För närvarande finns vid högskolan sex assistenttjänster. På grund av ökat antal studerande samt tillkomsten av nya professurer erfordras tio nya assistenttjänster. I följande uppställning redovisas tillkommande behov av assistenttjänster samt nu befintligt antal tjänster.

Avd.	Institution	Befintligt antal	Äskad ökning	Totalt
F	matematik	2	1	3
F	numeriska beräkningsmetoder	1	—	1
F	matematisk statistik	0	1	1
F	mekanik	1	2	3
F	fysik	1	2	3
F	hållfasthetslära	1	2	3
E	teoretisk elektroteknik	0	1	1
E	elektrisk mätteknik	0	1	1
	Summa	6	10	16

Kostnaden för 16 assistenter i A 15 beräknas till 273 216 kr.

För övningsassistenter har för 1961/62 anvisats 31 500 kr. Budgetåret 1962/63 beräknas antalet ordinarie studerande till 110. I likhet med kollegienämnden vid KTH räknar organisationskommittén med en övningsassistentkostnad av 1 200 kr./studerande. Medelsbehovet för övningsassistenter blir således 132 000 kr.

Sammanlagt har under ifrågavarande delpost beräknats (273 216 + 132 000 =) 405 216 kr., vilket innebär en ökning med 271 216 kr.

P u n k t 9. För varje av professur företrädd institution fordras enligt organisationskommittén i princip ett heltidsanställt kanslibitråde. Härjämte fordras i framtiden ett kanslibitråde per avdelning.

Innevarande budgetår finns tre kanslibiträdesbefattningar vid högskolan. För 1962/63 räknar kommittén med att ytterligare fem kanslibiträdesbefattningar i Ae 7 blir erforderliga. Av följande tabell framgår dels nuvarande antal kanslibiträden, dels den äskade ökningen, dels det totala antalet kanslibiträden vid bifall till kommitténs äskande.

	Befintligt antal	Äskad ökning	Totalt
Matematik	½	½	1
Mekanik	½	½	1
Hållfasthetslära	1		1
för 3 lektorat	1		1
Matematisk statistik		1	1
Fysik		1	1
Teoretisk elektroteknik		1	1
Elektrisk mätteknik		1	1
Summa	3	5	8

P u n k t 10. Fr. o. m. budgetåret 1962/63 måste vissa institutioner vid högskolan erhålla hjälpkrafter i form av tekniska biträden m. m. Detta gäller institutionerna för hållfasthetslära, för fysik och för elektrisk mätteknik. I samtliga fall rör det sig om professorer i tillämpat ämne eller grundläggande ämne av speciell karaktär. För var och en av dessa tre institutioner erfordras ett tekniskt biträde i Ae 7 och en institutionstekniker i Ae 9. Härutöver erfordras en instrumentmakare i Ae 11 för institutionen för hållfasthetslära.

P u n k t 11. Under högskolans första verksamhetsår har för kansliet anställts två befattningshavare båda mot arvode. Av dessa befattningshavare skall en, vilken genomgått kanslistutbildning, närmast handha de ärenden som ankommer på registrator vid annan högskola. Den andra befattningshavaren skall närmast

tjänstgöra såsom kontorsbiträde åt högskolans redogörare och handha ärenden som hör till högskolans ekonomiavdelning.

För att kunna fastare knyta kvalificerade befattningshavare till högskolans kansli föreslår kommittén att fr. o. m. budgetåret 1962/63 vid högskolans kansli inrättas dels en kanslisttjänst i Ao 15, dels en kanslibitträdestjänst i Ae 7.

P u n k t e r n a 13—61. *Organisationskommitténs subkommittéer*, som ingående analyserat de olika avdelningarnas behov av högre lärarbefattningar (den tryckta »Stomplan för teknisk högskola i Lund» s. 7—36) har i ett sammanfattande avsnitt om högskolans uppbyggnad anfört bl. a. följande.

Den tekniska utvecklingen har gått mycket hastigt, särskilt under de senaste decennierna. På kort tid har exempelvis gasturbiner, reamotorer, halvledarteknik, likströmsöverföring på stora distanser, transistorer och helt nya material — inte minst inom det byggnadstekniska området — framkommit. Energiproblemet kan komma att lösas, om man förmår utnyttja kärnkraften. Likaså kan värmekrafttekniken få en renässans genom tillämpande av magnetohydrodynamiska metoder att omforma värme till elektricitet. Flyget har utvecklats enormt. De trafiktekniska och transporttekniska problemen har hastigt ökat i betydelse. Elementbyggeriet ställer helt nya krav från såväl byggnadsakustisk som byggproduktionsteknisk synpunkt etc. Den snabba utvecklingen har medfört att — uttryckt med någon tillspetsning — den nyexaminerade civilingenjören inte kommer att syssla med de tillämpningar han fått lära sig under högskoletiden. Mot denna bakgrund har subkommittéerna vid utarbetande av sina förslag om de olika avdelningarnas utformning och inriktning arbetat efter principerna, att teknologen under sin studietid skall bibringas gedigna kunskaper i sådana grundläggande ämnen som är av fundamental betydelse för teknikens tillämpade ämnen även som gedigna kunskaper i de teoretiska delarna av de tillämpade ämnena. Härutöver skall han fördjupa sitt kunrande inom valfria ämneskombinationer av tillämpad karaktär samtidigt som han skall ges viss teknisk allmänbildning. I grundläggande ämnen fordras professorer vid alla tre enheterna för högre teknisk utbildning och forskning. I tillämpade ämnen däremot kan två eller en lokaliseringsplats vara tillfyllest. Ju mer speciell en professur är desto starkare skäl talar för en plats.

Organisationskommittén, som godtagit subkommittéernas förslag till de olika avdelningarnas utformning, anför bl. a.:

Den inom avdelning F föreslagna professuren i kärnfysik kommer tillsammans med professuren i elektrisk mätteknik att möjliggöra specialisering vid högskolan och skapa ökade forskningsmöjligheter inom dessa områden. Som följd härav kan ett mätningstekniskt forskningscentrum komma att växa fram i Lund. Någon starkströmslinje ifrågasättes ej inom avdelning E. I övrigt avses avdelningen få den moderna utformning som föreslagits för tekniska högskolan i Stockholm. Genom att en professur i elautomatik inrättas vid avdelningen kan vid sidan av en teleteknisk linje även en allmän linje skapas. Härigenom kan bl. a. starkströmsindustriens behov av allmänt orienterade ingenjörer tillgodoses.

Den konstruktionstekniska linjen inom avdelning M föreslås få, förutom en professur i maskinelement, en professur i maskinkonstruktion. Härigenom kommer utbildningen av konstruktörer att bli väl tillgodosedd. Utöver sedvanliga ämnen inom den produktionstekniska linjen föreslås dels en professur inom det allt viktigare området transportteknik, dels att undervisningen i ekonomiska och organisatoriska ämnen uppdelas på en professur i industriell organisation och en speciallärarbefattning i industriell ekonomi. Den värmetekniska linjen föreslås

få en rationell inriktning genom en professur i strömningsmaskiner och en professur i värme- och kraftteknik. Genom den förstnämnda professuren kommer samtliga maskiner, som arbetar med strömmande media i någon form, att bli enhetligt behandlade. Genom den sistnämnda professuren kan ång- och värmekniken behandlas utförligare och på sådant sätt, att ingenjörer som önskar ägna sig åt kärnenergiområdet kan bli väl skickade för detta utan att någon speciallinje härför inrättas.

Beträffande avdelning V föreslås professur i det enligt kommitténs mening mycket betydelsefulla ämnet byggnadsmateriallära och i det därtill anslutande ämnet byggnadsteknik II. Till sistnämnda professur bör knytas en laboratur i byggnadsakustik. Professurer föreslås i ämnet byggnadsstatik och det därpå baserade ämnet byggnadsteknik I. I dessa ämnen behandlas framförallt bärande konstruktioner, utförda i olika material. Ämnet vattenbyggnad har givits viss specialinriktning. Tyngdpunkten skall ligga inte på vattenkraft eller vattenreglering utan på hydraulik, hydrologi, vattenförsörjnings- och avloppsteknik samt limnologi. Den föreslagna professuren i byggproduktionsteknik kommer att bli av stor teknisk-ekonomisk betydelse.

Bland de analyserande ämnena inom avdelning A märks byggnadskonstruktionslära, vari behandlas förutsättningarna för den tekniska kvaliteten, byggnadsfunktionslära, som behandlar den bruksmässiga kvaliteten samt formlära, som behandlar den estetiska kvaliteten. För vart och ett av dessa ämnen föreslås professur. Två professurer föreslås i vart och ett av de rena arkitekturämnena, nämligen arkitektur I, arkitektur II och stadsbyggnad.

Universitetskanslern och *överstyrelsen för de tekniska högskolorna* har ej funnit anledning till erinran mot organisationskommitténs förslag till anslagsäskanden för verksamheten vid högskolan under budgetåret 1962/63.

4. Byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola

Såsom framgått av det föregående har, i avbidan på särskild proposition, i årets statsverksproposition beräknats ett investeringsanslag av 14 454 000 kr. till byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola.

I riksstaten för innevarande budgetår finns upptaget ett investeringsanslag med rubriken Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola. För nästa budgetår bör anslaget erhålla den inledningsvis angivna rubriken.

I skrivelse den 28 augusti 1961 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om ett investeringsanslag av 22 700 000 kr. för byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola. Beträffande de för nästa budgetår aktuella byggnadsföretagen inhämtas av tillgängliga handlingar bl. a. följande.

Nybyggnad för övningslaboratorium för fysik

Kostnadsramen för denna nybyggnad har kunnat sänkas från tidigare beräknade 7,3 miljoner kr. enligt prisläget den 1 juli 1960 till 6,0 miljoner kr. enligt

prisläget den 1 juli 1961. Enligt byggnadsstyrelsen beror kostnadsreduceringen huvudsakligen på byggnadsförenklingar.

Nybyggnad för avdelningen för kemi

En utförlig redogörelse för detta byggnadsföretag har lämnats i propositionen 1961: 83 (s. 40 f.). Den i nämnda proposition redovisade kostnadsramen på ca 26 miljoner kr. enligt prisläget den 1 juli 1960 grundade sig på en mycket grov uppskattning, då vid denna tidpunkt endast ett ofullständigt ritningsunderlag förelåg. Byggnadsstyrelsen har nu verkställt en noggrann kostnadsberäkning grundad på föreliggande huvudritningar. Denna beräkning slutar på 28 miljoner kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. I denna kostnad ingår icke en på ritningarna visad, friliggande byggnad avsedd för bl. a. eldfarliga kemikalier. Byggnadsstyrelsen avser återkomma med förslag beträffande denna byggnad vid senare tidpunkt.

Administrationsbyggnad jämte hörsal

I föl godtog statsmakterna en utökning av byggnadsprogrammet för denna nybyggnad innebärande en kostnadsökning från 1 100 000 kr. till 1 900 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1960 (propositionen 1961: 83, s. 39 och 49). Det utökade byggnadsprogrammet innebär, att hörsalen dimensioneras för 300 platser mot tidigare ca 150, att de egentliga administrationslokalerna utökas från ursprungligen ca 1 000 m² till ca 1 300 m² samt att i nybyggnaden inrymmer skyddsrum och lokaler för telefonväxel, transformatorstation och ställverk.

Gemensamma anläggningar

Under denna rubrik har samlats sådana arbeten, som är gemensamma för flera byggnader och vars kostnader icke ansetts böra inräknas i kostnaderna för de enskilda byggnadsobjekten. Till sådana arbeten hänföres bl. a. omläggningar och utbyggnader av vägar, ledningar för värme-, vatten-, avlopp-, el- och gasförsörjning, ävensom anordnande av parkeringsplatser, utbyggnad av panncentral, ställverk m. m.

Med skrivelse den 18 december 1961 har *byggnadsstyrelsen* redovisat följande plan för investeringsverksamheten avseende gemensamma anläggningar för budgetåren 1961/62—1965/66.

		(Milj. kr.; prisläget 1/7 1961)					
		Total-	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
		kostnad					
I.	Utökning av panncentralen	ca 5,0	0,2	3,3	1,0	0,5	—
II.	Kulvertar och ledningar m. m.	» 7,0	1,7	1,1	1,7	1,5	1,0
III.	Markarbeten	» 5,0	0,3	0,4	1,5	1,2	1,6
Summa ca		17,0	2,2	4,8	4,2	3,2	2,6

Styrelsen framhåller, att planen, som är baserad på uppgifter t. o. m. september 1961, måste betraktas som ett första försök att sammanfatta kostnaderna för de under de närmaste åren nödvändiga investeringarna för gemensamma anläggningar. Planen måste därför enligt styrelsen fortlöpande bli föremål för revideringar. I samband med anslagsäskandena för budgetåret 1963/64 räknar styrelsen med att redovisa planen på nytt i reviderat skick. Av styrelsens förutnämnda skrivelse inhämtas vidare bl. a. följande.

Panncentralens utökning avser huvudsakligen pannförstärkningar och tillbyggnad av ställverks- och transformatorutrymmen samt kontor, förråd och utrymmen för allmänna behov. För värme- och elkraftsystemet föreslås, att en ring av gångbara kulvertar bygges runt Chalmersområdet. Härigenom kan inspektioner och reparationer lätt ske utan att medföra hindrande avstängningar.

Enligt markavtal — godkänt av Kungl. Maj:t den 27 juli 1961 — skall Göteborgs stad på statens bekostnad utföra den erforderliga ledningsomläggning samt flyttning av barack, som betingas av att Chalmers nya administrationsbyggnad förlagts på sådan plats, att Sven Hultins gata måste utgå. De uppskattade kostnaderna för dessa arbeten — som f. n. är under utförande — är medtagna i planen.

Markarbetena avser förutom vägar och parkeringsplatser även belysning och avvattning. Beträffande parkeringsfrågan har styrelsen upptagit denna till förnyad prövning, då det visat sig, att ett stort antal planerade parkeringsplatser troligen måste utgå på grund av den knappa tillgången på mark.

Nuvarande gemensamma anläggningar skall i största möjliga utsträckning användas i befintligt skick. I vissa fall måste dock befintliga vägar breddas, ledningar få utökad dimension samt mottagningsstationer i byggnaderna kompletteras.

Markförhållandena är varierande. I dalgången väster om skeppsprovsningsrännan kan det bli aktuellt att påla under gångkulverten, på andra platser kan sprängning ifrågakomma. Kulvertsystemet inom Chalmersområdet avses att genom trafikunnel under Guldhedsgatan sammanbindas med planerat matematiskt centrum inom kv. Gåsen (f. d. Holtermanska sjukhuset).

I en inom byggnadsstyrelsen den 18 januari 1962 upprättad promemoria, vilken överlämnats till ecklesiastikdepartementet, har bl. a. dels upptagits de arbetsobjekt för gemensamma anläggningar, vilka påbörjats under budgetåret 1961/62 eller avses skola påbörjas under budgetåren 1961/62 och 1962/63, dels redovisats uppskattade kostnadsramar och uppskattad medelförbrukning för vardera av budgetåren 1961/62 och 1962/63 för ifrågavarande arbetsobjekt. Förevarande uppgifter framgår av följande sammanställning.

		(1 000-tal kr.; prisläget 1/7 1961)		
		Medelsförbrukning		
		Total-	1961/62	1962/63
		kostnad		
I. Utökning av panncentralen				
Panna 1, förstärkning	220	70	150
» 2, »	160	160	—
» 3, nyanskaffning	3 500	—	1 200
Ställverkstillbyggnad m. m.	1 059	50	700
	Summa I	4 939	280	2 050
II. Kulvertar, ledningar m. m.				
Elkraftssystemet				
Byggnad F	120	79	11
» Ad	89	10	79
» F + Ad m. fl.	197	100	97
» K	228	—	60
» Kc	398	18	250
» MC	111	—	5
» A och V	196	—	5
» E	318	—	7
Värme, vatten, avlopp och gas				
Kulvert F—Kc—Ad	640	300	340
» genom Ad	105	105	—
» kårhus-V	400	—	200
Omändring av sju apparatrum	51	30	21
Avlopp, vatten och gas				
Ad-kårhus	196	63	133
Avtalsenliga avgifter till Göteborgs stad				
Avtal rörande tomt för Ad	491	491	—
	Summa II	3 540	1 196	1 208
III. Markarbeten m. m.				
Västra vägen	585	275	185
Vägknut vid Kc	6	6	—
Igenläggning av herrgårdsentrén	7	7	—
Huvudentrén och hörsalsvägen	..	140	140	—
Vasavägen	50	50	—
Breddning av fysikvägen	18	18	—
Parkeringsplatser vid biblioteket	11	11	—
Parkeringsplatser vid Ad	22	—	22
Parkeringsplatser vid panncentralen	.	64	—	30
	Summa III	903	507	237
	Totalt	9 382	1 983	3 495
Byggnad F	= övningslaboratorium för fysik			
» Ad	= administrationsbyggnad			
» K	= nybyggnad för avdelningen för kemi			
» Kc	= kraftcentralen			
» MC	= nybyggnad för matematiskt centrum			
» V	= nybyggnad för avdelningen för väg- och vattenbyggnad			
» A	= nybyggnad för avdelningen för arkitektur			
» E	= byggnad för avdelningen för elektroteknik			

Byggnadsstyrelsen anmäler i en till nedan omförmäld skrivelse den 8 januari 1962 bifogad promemoria, att förhandlingar förts mellan styrelsen och Göteborgs stad i syfte att tillgodose behovet av mark för Göteborgs universitet och Chalmers tekniska högskola. Preliminär överenskommelse av i huvudsak följande innebörd har träffats mellan styrelsen och staden. Styrelsen har för avsikt att inom kort underställa avtalet Kungl. Maj:t för godkännande.

I. Göteborgs stad överlåter till kronan med äganderätt och utan vederlag ett markområde om ca 41 000 m², beläget väster om och gränsande till Chalmers tekniska högskolas mark. Det angivna området avses att i avröjt skick tillträdas av kronan under 1962. Inom området — längs dess västra och södra gränser — planerade gator, vilka har bedömts endast komma att betjäna de interna kommunikationerna inom Chalmers, skall enligt avtalsförslaget, om kronan så önskar, anläggas av Göteborgs stad men bekostas av kronan.

II. För ett område nordväst om Chalmers tekniska högskolas mark har av Göteborgs stad utarbetats förslag till trafikplan omfattande bl. a. planfri korsning under Guldhedsgatan för kommunikationsled mellan blivande matematiskt centrum inom kv. Gåsen (Holtermanska sjukhuset) och högskolans övriga område. Kostnaderna för samtliga dessa arbeten kommer att bestridas av Göteborgs stad utan något statligt bidrag.

III. Det öster om kv. Gåsen belägna kv. Sångsvanen skall av Göteborgs stad förvärfvas för kronans räkning, varvid samråd skall ske med byggnadsstyrelsen. Göteborgs stad skall biträda med evakuering av i kvarteret befintliga fastigheter samt i huvudsak bestrida kostnaderna i samband härmed. Göteborgs stad skall snarast möjligt låta utarbeta ny stadsplan för det område som omfattas av kv. Gåsen och kv. Sångsvanen, varvid området utlägges för allmänt ändamål i syfte att möjliggöra en bebyggelse enligt statsverkets önskemål.

För förvärvet av kv. Sångsvanen erforderliga medel, innefattande såväl köpeskilling som den del av evakueringskostnaden som skall bestridas av kronan, ävensom lagfartskostnader m. m. kan icke nu enligt styrelsen med bestämdhet förutsägas till sin storlek, enär kostnaderna blir beroende av de köpeskillingar, om vilka staden kan träffa avtal med fastighetsägarna. Då avtalsförslaget förutsätter att kronan omedelbart efter stadens förvärv övertager fastigheterna bör medel enligt styrelsen stå till förfogande under budgetåret 1962/63.

Genom beslut tidigare denna dag har *Kungl. Maj:t* anbefallt byggnadsstyrelsen att beträffande gemensamma anläggningar vid Chalmers tekniska högskola iakttaga vad som anförts i en inom ecklesiastikdepartementet den 26 januari 1962 upprättad promemoria, vilken fogats till Kungl. Maj:ts förutnämnda beslut. Av promemorian framgår bl. a. följande.

Som provisorisk riktpunkt för investeringsverksamheten avseende gemensamma anläggningar vid Chalmers tekniska högskola under budgetåren 1961/62—1965/66 skall gälla den fördelning på enskilda arbetsobjekt, som redovisas i den till byggnadsstyrelsens skrivelse den 18 december 1961 fogade planen, dock att i denna upptaget arbetsobjekt avseende trafikapparaten norr om administrationsbyggnaden bör utgå och att beräknade kostnader för vissa fastighetsförvärv bör medtagas. Totalkostnaderna för den sålunda justerade planen enligt prisläget den 1 juli 1961 framgår av följande sammanställning.

	Totalkostnad (milj. kr.)
I. Utökning av panncentralen	ca 5,0
II. Kulvertar, ledningar m. m.	» 7,0
III. Markarbeten m. m.	» 5,5
	Summa ca 17,5

Baracker på Råö för avdelningen för elektroteknik

Naturvetenskapliga samordningskommitténs organisationsgrupp har hemställt hos byggnadsstyrelsen, att för institutionens för elektronik räkning måtte uppföras två baracker m. m. för laboratorieändamål i anslutning till det befintliga vågutbredningslaboratoriet på Råö. Byggnadsstyrelsen uppskattar kostnaden för inköp och montering av barackerna inklusive installationer m. m. till 150 000 kr.

I skrivelse den 15 januari 1962 har byggnadsstyrelsen lämnat närmare redogörelse för detta byggnadsföretag. Av skrivelsen inhämtas bl. a. följande.

Föreståndaren för institutionen för elektronik professor O. Rydbeck har framhållit, att en förläggning av förevarande övningslaboratorier till avdelning E:s byggnader inom Gibraltarområdet vore tänkbar men att en sådan förläggning innebär svåra nackdelar. Laborationerna i elektromagnetisk vågutbredning förutsätter nämligen användningen av relativt kraftiga radiosändare, vilket medför besvärande störningar i radio- och teletrafiken inom det omkringliggande området. Dessutom har dessa sändare visat sig störa laborationsförsök, som pågår vid andra av högskolans institutioner.

De lokaler som erfordras utgöres av två laboratorier om vardera ca 72 m² innehållande tillsammans 20 laboratorieplatser, ett instrumentförråd om ca 24 m², en televerkstad om 15 m², rum för två assistenter om ca 17 m² samt toalett och kapprum, tillsammans ca 220 m². Därjämte har tillkommit önskemål om uppställningsplats för elektroteknikinstitutionens astronomiska tub om ca 7 m² samt ett kallförråd om ca 20 m² för mobila antenner och stora strålkastare, som nu står utomhus och förfars. En ca 120 meter lång väg måste byggas fram till byggnaden.

Professor Rydbeck har föreslagit, att byggnadsfrågan löses genom att två av televerkets standardtelehus om vardera en nettoyta av 85 m² anskaffas. Då detta förslag är otillfredsställande ur flera synpunkter — endast 15 laboratorieplatser kan t. ex. anordnas — har byggnadsstyrelsen uppgjort två nya alternativa förslag. Alternativ I innebär, att alla de förut nämnda lokalbehoven tillgodoses i en enplans vinkelbyggnad med en bruttoyta om ca 270 m². Alternativ II omfattar en lokalyta, som motsvarar lokalytan i det till professor Rydbecks skrivelse fogade skissförslaget. Alternativ II innebär en enplans vinkelbyggnad om ca 200 m² innehållande endast 15 laboratorieplatser. Kallförråd och rum för astronomisk tub ingår icke i alternativ II.

Enligt prisläget den 1 juli 1961 skulle professor Rydbecks alternativ kosta ca 200 000 kr., byggnadsstyrelsens alternativ I ca 240 000 kr. och styrelsens alternativ II ca 200 000 kr. I dessa belopp ingår anläggandet av den förut nämnda tillfartsvägen.

Styrelsen vill för sin del i första hand förorda styrelsens alternativ I och i andra hand styrelsens alternativ II.

Nybyggnader för avdelningen för väg- och vattenbyggnad

I dalgången väster om skeppsprovningstrännan och söder om kårhuset har det planerats att för avdelningarna för väg- och vattenbyggnad och för arkitektur förlägga ett byggnadskomplex bestående av övnings- och ritsalsbyggnader, laboratoriehallar och institutionsbyggnader.

För att övergångsvis lösa behovet av övnings- och ritsalar för de två lägre årskurserna vid högskolans samtliga avdelningar under läsåret 1963/64 har det ifrågasatts, om det inte vore lämpligt att bryta ut avdelningens för väg- och vattenbyggnad ritsalsbyggnad ur sitt större sammanhang och uppföra denna byggnad separat. Ritsalsbehovet är nämligen mycket trängande med hänsyn till den tidsförskjutning, som orsakats av att Holtermanska sjukhusets tomt reserverats för ett matematiskt centrum i stället för de i generalplanen föreslagna ritsalsbyggnaderna för högskolans två lägre årskurser. Då byggnadsstyrelsen icke anser det möjligt, att avdelningens för väg- och vattenbyggnad övnings- och ritsalsbyggnad — även om denna uppföres separat — skulle kunna färdigställas till oktober 1963, föreslår styrelsen att hela denna avdelnings byggnadskomplex — dvs. övnings- och ritsalsbyggnader, laboratoriehallar och institutionsbyggnader — uppföres som en enhet.

Med skrivelse den 8 januari 1962 har byggnadsstyrelsen underställt Kungl. Maj:ts prövning förslag till byggnadsprogram för ifrågavarande nybyggnad. Till grund för byggnadsstyrelsens förslag ligger ett av naturvetenskapliga samordningskommitténs organisationsgrupp utarbetat lokalprogram. Detta upptar en sammanlagd nettoyta av ca 16 500 m², vilken fördelar sig på följande ändamål:

Kontorslokaler	3 255 m ²
Ritsalar, hörsalar och utställningslokaler	3 780 m ²
Laboratorier, verkstäder och förråd	9 435 m ²
Summa (avrundat)	16 500 m ²

Utgående från förevarande lokalprogram har styrelsen uppskattat kostnadsramen för nybyggnaderna till ca 28 miljoner kr. enligt prisläget den 1 juli 1961.

Styrelsen framhåller, att det ur såväl projekterings- som byggnadsekonomisk synpunkt skulle vara fördelaktigt att uppföra nybyggnader för avdelningen för väg- och vattenbyggnad (V) och för avdelningen för arkitektur (A) samtidigt. Vissa lokaler bör enligt styrelsen kunna utnyttjas gemensamt. Planläggningen bör därför enligt styrelsen ske på ett sådant sätt, att en eventuell framtida samverkan mellan de båda avdelningarna kan åstadkommas. Av förutnämnda skrivelse inhämtas vidare bl. a. följande.

I sitt förslag till generalplan för Chalmers tekniska högskolas utbyggnad förordade byggnadsstyrelsen uppförande av nybyggnader för avdelning V i dalgången mellan statens skeppsprovninganstalt och Landala egnahemsområde. Styrelsen har låtit uppgöra preliminära skisser, vilka visar hur det reserverade

området för avdelningarna V och A lämpligen bör disponeras. Det har därvid framkommit, att utrymmet i dalgången är knappt och att byggnaderna upptager ett betydligt större område än som förutsetts i generalplanen. Detta medför dels att institutionen för byggnadsakustik inom avdelning V troligen behöver få sitt lokalbehov tillgodosett på annan plats inom chalmersområdet, t. ex. på Gibraltarvallen nära avdelningen för elektroteknik (E), vilken kursämnet akustik för närvarande tillhör, dels att ett antal av de parkeringsplatser man räknat med att iordningställa i dalgången måste utgå.

Avtalsförhandlingar med Göteborgs stad beträffande dispositionsrätten till bl. a. det markområde, där nybyggnad för avdelning V skall förläggas, har pågått under hösten 1961 och preliminärt avtal har nu träffats (jfr s. 53). Avtalsförslaget kommer att snarast underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Avdelning V:s nuvarande institutions- och laboratorielokaler avses att efter ombyggnad skola tagas i anspråk av avdelningarna för skeppsbyggnad och för teknisk fysik.

Utgående från lokalprogrammet har styrelsen uppskattat kostnaderna för nybyggnaderna för avdelning V — exklusive gemensamma anläggningar — till ca 28 miljoner kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. Av detta belopp hänför sig ca 1,7 miljoner kr. till institutionen för byggnadsakustik.

För att kunna öka intagningen till avdelning V i den takt, som naturvetenskapliga samordningskommittén förutsatt, måste en första byggnadsetapp, omfattande ritsalar, vissa seminarierum och hörsalar vara färdiga för inflyttning till höstterminens början 1964. Återstoden bör utbyggas successivt, så att ytterligare lokaler kan tagas i bruk hösten 1965 och återstoden hösten 1966. En förutsättning härför är att entreprenadhandlingar för schaktnings- och pålningsarbeten kan färdigställas så, att dessa arbeten kan påbörjas under hösten 1962. Övriga entreprenadhandlingar bör kunna färdigställas i sådan tid att det egentliga byggnadsarbetet kan påbörjas på nyåret 1963.

Nybyggnader för matematiskt centrum

I skrivelse den 8 januari 1962 har byggnadsstyrelsen erinrat om att i Göteborg skall enligt beslut av 1960 års riksdag i anledning av propositionen 119 upprättas en utbildnings- och forskningsorganisation för ämnena matematik, teoretisk fysik med mekanik, fysik och kemi. Den lokalmässiga utbyggnaden för dessa ämnen skall ske gemensamt för universitetet och Chalmers tekniska högskola. För den fysiska och kemiska ämnesgruppen är nybyggnader för närvarande under uppförande inom nya chalmersområdet. Styrelsen framhåller, att vad den matematiska ämnesgruppen beträffar avses dess lokalfråga skola lösas inom kvarteret Gåsen i Landalaområdet. Detta kvarter, som tidigare disponerades av Holtermanska sjukhuset, har jämte byggnader och anläggningar överlåtits av Göteborgs stad till staten (prop. 1960: 108).

Lokalprogram för nybyggnader för matematiskt centrum i Göteborg har utarbetats av naturvetenskapliga samordningskommittén i Göteborg. På grundval av detta lokalprogram har byggnadsstyrelsen uppgjort förslag till byggnadsprogram, vilket underställts Kungl. Maj:ts prövning. Lokalprogrammet omfattar en sammanlagd nettoyta av 9 220 m². Kostnaderna för dels de nybyggnader, som av byggnadsstyrelsen föreslås skola uppföras för att tillgodose detta lokalbehov, dels rivning av befintliga byggnader inom kvarteret Gåsen uppskattas av styrel-

sen till ca 16 miljoner kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. Av byggnadsstyrelsens förutnämnda skrivelse inhämtas vidare bl. a. följande.

Den sammanlagda nettoytan på 9 220 m² fördelar sig med 1 330 m² på åtta hörsalar med preparationsrum, med 2 400 m² på lektionsrum m. m. och med 5 490 m² på institutionslokaler för institutionerna för teoretisk fysik vid universitetet, för matematisk fysik vid Chalmers tekniska högskola, för mekanik vid Chalmers tekniska högskola, för matematik vid universitetet, för matematik vid Chalmers tekniska högskola samt för numerisk analys och matematisk statistik vid universitetet och Chalmers tekniska högskola. Det av samordningskommittén uppgjorda lokalprogrammet upptog lokaler för institutionen för tillämpad matematik. I den utbyggnadsplan för matematik med flera ämnen, som avgivits av samordningskommittén hösten 1961, har sistnämnda institution utgått ur programmet. Detta innebär, att vissa för denna institution avsedda lokaler — ca 180 m² — icke medtagits i nämnda lokalyta på 5 490 m².

Matematikmaskinnämnden har föreslagit, att en datamaskinanläggning med personal skall placeras i Göteborg avsedd för forskningen och undervisningen vid Göteborgs universitet, Chalmers tekniska högskola och handelshögskolan i Göteborg. Byggnadsstyrelsen har för avsikt att vid den fortsatta planläggningen av lokaler för matematiskt centrum söka bereda plats för en dylik datamaskinanläggning. Styrelsen har emellertid ännu inte kunnat precisera vilken lokalyta som denna anläggning skulle kräva men har på grundval av en liknande anläggning i Lund bedömt lokalbehovet till ca 600 m² nettoyta.

Enligt styrelsen är det tekniskt och dispositionsmässigt olämpligt att behålla de nuvarande föräldrade byggnaderna inom kvarteret Gåsen. Styrelsen föreslår, att utbyggnaden inom kvarteret sker i etapper. Därigenom kan verksamheten inom de nuvarande byggnaderna bedrivas oberoende av byggnadsarbetet. Styrelsen har låtit uppgöra följande förslag till kvarterets etappvisa utbyggnad.

Etapp I omfattar dels en institutionsbyggnad i tio våningar vid Landalagatan, dels en hörsalsbyggnad i kvarterets södra hörn. Denna byggnadsetapp skulle ej kräva någon omedelbar rivning av befintligt byggnadsbestånd. Institutionsbyggnaden avses emellertid skola placeras endast fem meter från befintliga byggnader och kommer dessutom att skjuta ut på gatumark. Detta kommer att kräva stadsplaneändring. För att kunna acceptera en stadsplaneändring kräver Göteborgs stad, att staten inlöser kvarteret Sångsvanen — det s. k. triangelkvarteret — och där ordnar parkeringsplatser. Efter förhandlingar mellan staten och Göteborgs stad i denna och en rad andra frågor har preliminärt avtal träffats, som inom kort kommer att underställas Kungl. Maj:t för godkännande (jfr s. 53).

Etapp II som omfattar lektionssalar, utgör en byggnad i fyra våningar längs Landala långgata. Denna etapp kräver rivning av Holtermanska sjukhusets f. d. administrations- och ekonomibygnader, vilka nu innehåller matematiska institutioner.

Etapp III omfattar bl. a. ytterligare ett antal hörsalar. Denna etapp kräver rivning av återstående gamla byggnader inom kvarteret.

Styrelsen har ännu inte kunnat ta ställning till de nya byggnadernas inre disponering eller allmänna utformning.

På grundval av lokalprogrammet har styrelsen gjort en preliminär uppskattning av kostnaderna för projektet. Kostnaden för uppförande av de nämnda byggnaderna samt rivning av de nu befintliga byggnaderna inom kvarteret har enligt prisläget den 1 juli 1961 uppskattats till ca 16 000 000 kr. varav för etapp I ca 9 000 000 kr. I nämnda kostnader har hänsyn till den kostnadsökning, som sammanhänger med datamaskinanläggningens eventuella tillkomst, ej tagits.

Ej heller har inräknats kostnader för inlösen av kv. Sångsvanen och dess iordningställande för parkering. Naturvetenskapliga samordningskommittén i Göteborg har uttryckt önskemål om att etapp I skall vara klar för inflyttning före höstterminens början 1964. Byggnadsstyrelsen anser, att det måste bli utomordentligt svårt att på så knapp tid genomföra ett så pass omfattande byggnadsföretag.

Tillbyggnad för avdelningen för elektroteknik

I skrivelse den 15 januari 1962 har byggnadsstyrelsen redovisat förevarande byggnadsfråga. Av skrivelsen inhämtas bl. a. följande.

För avdelningen för elektroteknik har önskemål framförts om 600 m² lek-tionsrum, färdiga för inflyttning hösten 1963, och 1 000 m² för institutionslokaler, inflyttningsklara hösten 1964. Styrelsen har undersökt olika alternativ att tillgodose det anmälda lokalbehovet.

Det snabbaste sättet att tillgodose detta lokalbehov är troligen att uppföra antingen en tillbyggnad till byggnad 5 R, belägen omedelbart söder om institutionen för elektronik inom avdelning E, eller en tillbyggnad till den under uppförade varande administrationsbyggnaden. I båda fallen kan de begärda lokalerna om sammanlagt 1 600 m² beräknas vara färdiga att tagas i bruk åtminstone till hösten 1964, möjligen tidigare. De skulle emellertid enligt dessa lösningar bli olämpligt placerade i förhållande till de institutioner, som behöver lokaltillskotten, och dessutom vara belägna inom områden, som i generalplanen avsetts för andra ändamål.

I generalplanen har för avdelning E:s utvidgning förutsetts bl. a. en fjärde flygel, vilken skulle sammanbinda institutionen för elektronik med den nybyggda teleteknikbyggnaden. Denna tillbyggnad torde ta längre tid att uppföra, bl. a. på grund av rätt omfattande sprängningsarbeten. Styrelsen beräknar att tillbyggnaden skulle kunna bli färdig under våren 1965. I bästa fall skulle en del lokaler möjligen kunna tagas i bruk redan under hösten 1964. Sistnämnda förslag innebär en ur planteknisk synpunkt betydligt bättre lösning, då lokaltillskotten placeras i anslutning till befintliga institutioner. Tillbyggnad med en fjärde flygel ger en nettoytta av ca 3 200 m² mot begärda 1 600 m². Det är sannolikt, att avdelning E:s framtida behov kommer att uppgå till minst fjärde flygelns innehåll. Med hänsyn till övriga inom högskolan föreliggande lokalbehov — som icke kan få en tillfredsställande lösning förrän vid slutet av nu pågående utbyggnadsperiod — kan det övervägas, om icke denna tillbyggnad bör utbyggas till full storlek redan från början, varvid för avdelning E icke omedelbart behövliga lokaler övergångsvis bör tas i anspråk för andra angelägna behov. Därigenom skulle man kunna undvika med ett etappbygge förenade merkostnader. Eventuellt kan överskottslokalerna till en början lämnas oinredda tills användningen hunnit närmare preciseras. Byggnadskostnaden för fjärde flygeln har av styrelsen uppskattats till storleksordningen 5,5—6 miljoner kr. En till- och påbyggnad av byggnad 5 R i den utsträckning, som behövs för att tillgodose lokalbehovet på 1 600 m², torde kunna uppskattas till ca 3,0 miljoner kr.

Styrelsen föreslår, att ifrågavarande fjärde flygel tillbygges för att tillgodose det anmälda lokalbehovet om 1 600 m² för avdelning E. Tillbyggnaden bör enligt styrelsen från början byggas till sin slutliga storlek. Styrelsen avser att snarast återkomma med mer preciserade uppgifter jämte hemställan om projekteringsmedel. Projekteringen synes böra bedrivas så, att sprängningsarbetet kan påbörjas redan under hösten 1962. Byggnadsarbetena torde sedan kunna påbörjas under våren 1963.

5. Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund

Såsom framgått av det föregående har, i avbidan på särskild proposition, i årets statsverksproposition beräknats ett investeringsanslag av 1 525 000 kr. till byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund.

I den i det föregående berörda stomplanen för teknisk högskola i Lund har organisationskommittén redovisat lokalprogram för avdelningarna F, E, M, V och A. Detta lokalprogram omfattar sammanlagt ca 43 800 m² nettoyta, varav ca 22 500 m² hänför sig till laboratorielokaler och 21 300 m² till hörsalar, seminarierum, ritsalar, kontorsrum m. m. Den närmare fördelningen framgår av följande sammanställning.

		F	E	M	V	A	Summa	
		fr 61/62	fr 62/63	fr 63/64	fr 64/65	fr 64/65		
Stud/år	st	30	100	100	120	60	(28)	410 (378) st
Professurer	st	10	6	7	7	9	(6)	39 (36) st
Hörsalar	m ²	1 550	475	475	575	250	(175)	3 325 (3 250) m ²
	st	10	4	4	4	3	(3)	
Seminarierum ...	m ²	135	220	220	220	120	(60)	915 (855) m ²
Ritsalar	m ²	455	756	864	1 008	1 200	(600)	5 623 (4 843) m ²
Övningssalar ...	m ²	920	—	—	—	—	—	
Ateljé	m ²	—	—	—	—	240	(120)	
Bedömningslokal	m ²	—	—	—	—	180	(120)	
Gemensamma utrymmen ...	m ²	635	705	705	705	710	(570)	3 460 (3 320) m ²
Kontorsrum ...	m ²	1 625	1 240	1 785	1 660	1 620	(1 170)	7 930 (7 480) m ²
Laboratorier ...	m ²	6 606	4 122	4 932	5 796	1 080	(882)	22 536 (22 338) m ²
Summa	m ²	11 926	7 518	8 981	9 964	5 400	(3 697)	43 789 (42 086) m ²

Organisationskommittén framhåller, att lokalprogrammen gjorts så flexibla, att utvidgningar och omflyttningar lätt skall kunna ske, när behoven så kräver. I möjligaste mån har enhetliga utformningar av undervisnings-, kontors- och laboratoriebyggnader eftersträfvats för alla avdelningar.

För varje avdelning, med undantag av avdelning F, avses skola uppföras en kontorsbyggnad. Förutom kontorsrum för olika institutioner planeras ritsalar, övningssalar och seminarier i dessa byggnader. Längden och höjden på de olika kontorsbyggnaderna kan avpassas efter varje avdelnings behov, men byggnaderna avses i övrigt bli praktiskt taget lika. På kontorshusets ena långsida föreslås ett antal hörsalar bli anslutna och på den andra långsidan en hallbyggnad för laboratorierna.

Normen för laboratoriernas placering har enligt organisationskommittén varit, att ämnen, som skall samarbeta, placerats i samma byggnad och med gemensamma eller intilliggande laboratorier, vilka i möjligaste mån bör ha gemensamt brukad utrustning. Vidare har sådana laboratorier sammanförts, som har liknande behov av elektrisk energi, ånga, komprimerad luft o. d. Sålunda har t. ex. de till avdelning F hörande ämnena fysik, kärnfysik och fasta tillståndets fysik

förlagts i tillbyggnaden till Lunds universitets fysiska institution. Mekanisk värmeteori med strömningslära, som också tillhör avdelning F, har placerats intill strömningsmaskiner i M-avdelningens hallbyggnad, liksom hållfasthetslära och regleringsteknik placerats intill maskinkonstruktion och maskinelement.

De till avdelning F hörande ämnena matematik, matematisk fysik, matematisk statistik samt mekanik har förlagts tillsammans med motsvarande eller närbesläktade ämnen vid universitetet i Lund och placerats dels i en tillbyggnad och dels i en nybyggnad för matematik m. fl. ämnen vid universitetet och högskolan. Lokalerna i dessa byggnader har dimensionerats så, att den övervägande delen av undervisningen för de studerande i de båda lägre årskurserna — dock med undantag för A₁ och A₂ liksom för fysikundervisningen — kan äga rum däri.

De olika avdelningarnas institutioner avses bli placerade i byggnader på följande sätt:

<i>Tillbyggnad för fysiska institutionen i Lund¹</i>		Allmän elkraftteknik	S _E
		Allmän teleteknik	S _F
Fasta tillståndets fysik	P _F	Elektroteknik	Le _M
Fysik	P _F		
Kärnfysik	P _F	<i>Nybyggnad för avdelning M</i>	
<i>Tillbyggnad för matematiska institutionen i Lund</i>		Hållfasthetslära	P _F
Matematisk fysik	P _F	Industriell organisation	P _M
Mekanik	P _F	Maskinelement	P _M
Numerisk analys	Le _F	Maskinkonstruktion	P _M
<i>Nybyggnad för matematiska institutionen i Lund</i>		Mekanisk teknologi och verktygsmaskiner	P _M
Matematik	P _F	Mekanisk värmeteori med strömningslära	P _F
Matematisk statistik	P _F	Regleringsteknik	P _F
Ritsteknik I	S _F	Strömningsmaskiner	P _M
Ritsteknik II	S _V	Transportteknik	P _M
<i>Nybyggnad för avdelning E</i>		Värme- och kraftteknik	P _M
Elautomatik	P _E	Förbränningslära	S _M
Elektrisk mätteknik	P _E	Industriell anläggningsteknik	S _M
Teletrafiksystem	P _E	Industriell ekonomi	S _M
Teletransmissionsteori	P _E	Materiallära och värmebehandling	S _F
Teoretisk elektroteknik	P _E	Svetsteknik	S _M
Tillämpad elektronik	P _E	<i>Nybyggnad för avdelning V</i>	
		Byggnadsmateriallära	P _V
		Byggnadsstatik	P _V

¹ Denna byggnadsfråga har redovisats i 1962 års statsverksproposition (s. 602) under investeringsanslaget Byggnadsarbeten vid universitetet i Lund.

Byggnadsteknik I	P _V	Nybyggnad för avdelning A	
Byggnadsteknik II	P _V	Arkitektur I ¹	P _A
Byggproduktionsteknik	P _V	Arkitektur II ¹	P _A
Trafikteknik	P _V	Byggnadsfunktionslära	P _A
Vattenbyggnad	P _V	Byggnadskonstruktionslära	P _A
Byggnadsakustik	L _V	Formlära	P _A
Geodetisk mätningsteknik	S _V	Stadsbyggnad ¹	P _A
Geoteknik	S _V	Arkitekturhistoria	S _A
Vägbyggnad	S _V		

P_F anger professur tillhörande avdelning F,

P_E anger professur tillhörande avdelning E, etc.,

L_V anger laboratur tillhörande avdelning V,

Le_F anger universitetslektorat tillhörande avdelning F, etc.,

S_F anger specialläroarbetsbefattning tillhörande avdelning F, etc.

I skrivelse den 29 augusti 1961 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om ett investeringsanslag av 14 525 000 kr. för byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund för budgetåret 1962/63. Beträffande de för nästa budgetår aktuella byggnadsföretagen inhämtas av tillgängliga handlingar bl. a. följande.

Nybyggnad för matematiska institutionen

Lokalfrågan för de matematiska ämnena — matematik, numerisk analys, matematisk statistik, mekanik, teoretisk fysik och matematisk fysik — vid universitetet i Lund och tekniska högskolan i Lund avses skola lösas dels genom en tillbyggnad till den befintliga matematiska institutionen i Lund, dels genom en nybyggnad på ett angränsande område. Tillbyggnaden är för närvarande under uppförande. Beträffande nybyggnaden har Kungl. Maj:t genom beslut den 7 april 1961 och den 16 juni 1961 godkänt byggnadsprogram samt uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra projekteringen. Byggnadsprogrammet omfattar 8 355 m², varav 1 750 m² hänförs till skrivsalar och 1 350 m² till hörsalar. Byggnadsstyrelsen har kunnat ange kostnaden för nybyggnaden endast till ett mycket preliminärt belopp, vilket uppgår till storleksordningen 8—10 miljoner kr. Enligt styrelsen synes det troligt, att den högre siffran med hänsyn till nu kända faktorer är den mest riktiga. För att intagningen av universitetsstudier och teknologer skall kunna genomföras planenligt och i avsedd utsträckning är det — framhåller styrelsen vidare — nödvändigt att byggnadsarbetena påbörjas redan under budgetåret 1961/62.

¹ Vid 60 intagna studerande per år dubbleras dessa professurer.

Gemensamma anläggningar

Under denna rubrik har upptagits sådana arbeten, som är gemensamma för flera byggnader och vars kostnader icke ansetts böra inräknas i kostnaderna för de enskilda byggnadsobjekten. Till gemensamma anläggningar har sålunda hänförs parkeringsplatser, yttre ledningar, kulvertar, panncentraler o. d. Byggnadsstyrelsen framhåller, att ifrågavarande gemensamma anläggningar kommer att betjäna såväl byggnader för universitetets i Lund behov som byggnader för tekniska högskolans i Lund behov. Kostnaderna har enligt styrelsen fördelats i ungefärlig proportion till förvaltningsansvaret för respektive byggnader. Styrelsen framhåller vidare, att totalkostnaderna för de gemensamma anläggningarna ännu inte kan uppskattas med hänsyn till att många väsentliga faktorer såsom framtida värmebehov, kraftbehov och önskvärda kommunikationsleder mellan olika institutioner ännu inte är kända.

Nybyggnader för avdelningarna för elektroteknik, maskinteknik och arkitektur

Med särskilda skrivelser den 18 december 1961 har byggnadsstyrelsen underställt Kungl. Maj:ts prövning förslag till byggnadsprogram för rubricerade nybyggnader. Till grund för byggnadsprogrammen har legat av organisationskommittén för teknisk högskola i Lund utarbetade lokalprogram för respektive nybyggnader. Nettoytan för nybyggnaden för avdelning E uppgår till ca 7 900 m², för avdelning M till ca 10 800 m² och för avdelning A till ca 5 400 m². Nybyggnaden för avdelning A är dimensionerad för en årlig intagningskapacitet av 60 studerande. Byggnadsstyrelsen uppskattar kostnadsramarna för nybyggnaderna till respektive ca 16 000 000 kr., 24 000 000 kr. och 9 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961.

III. Departementschefen

I den av riksdagen godkända propositionen 1960:119 angående riktlinjer för utbyggande av universitet och högskolor m. m. förordades för de tekniska högskolornas del, att den sammanlagda intagningskapaciteten skulle ökas i sådan takt, att hösten 1965 omkring 1 850 studerande kunde påbörja högre teknisk utbildning. För att möjliggöra detta föreslogs en ökning av kapaciteten vid tekniska högskolan i Stockholm från 606 till ca 770 nybörjarplatser och vid Chalmers tekniska högskola från 400 till ca 650; därjämte föreslogs, att en tredje läroanstalt för högre teknisk utbildning och forskning skulle inrättas i Lund med en intagningskapacitet hösten 1965 av 430 utbildningsplatser.

Såsom framgår av min inledande översikt i årets statsverksproposition, bilagan 10, ecklesiastikdepartementet, har man anledning att räkna med att behovet av utbildningsplatser för blivande civilingenjörer kommer att ytterligare accentueras, både utifrån arbetsmarknadsmässiga bedömningar och genom rekryteringsunderlagets fortsatta tillväxt. Det är därför uppenbart, att alla ansträngningar måste inriktas på att i varje fall det år 1960 uppställda utbyggnadsprogrammet måste förverkligas och detta i då förutsatt takt.

I detta sammanhang vill jag erinra om att i årets statsverksproposition (bilagan 10, ecklesiastikdepartementet, s. 291 ff.) framlagts förslag om anordnande på försök av utbildning i Uppsala av filosofie kandidater till civilingenjörer. Denna utbildning är planerad för en årlig intagning av 30 studerande; första läsåret avses emellertid intagningen komma att begränsas till 24.

Mot bakgrunden av vad jag nu anfört vill jag inledningsvis beröra huvudragen i utbyggnadsprogrammet för de tekniska högskolorna sådant det nu kan överblickas.

Vid tekniska högskolan i Stockholm kommer den första intagningsökningen att äga rum hösten 1962, då i enlighet med 1960 års beslut 140 av de avsedda 155 nya utbildningsplatserna skall tillkomma. Den återstående ökningen, 15 platser, har förutsatts ske hösten 1964. Jag vill här erinra om att jag i årets statsverksproposition vid anmälan av fråga om anvisande av medel till byggnadsarbeten vid denna högskola understrukt angelägenheten av att den uppgjorda tidsplanen för högskolans utbyggnad i allt väsentligt hålles, för att den beslutade ökningen av intagningskapaciteten vid högskolan skall kunna förverkligas.

I enlighet med propositionen 1960:119 tillkom hösten 1960 vid Chalmers tekniska högskola 44 nya utbildningsplatser. Hösten 1961 skulle antalet utbildningsplatser enligt planen utökas med ytterligare 54, av vilka 25 vid avdel-

ningen för elektroteknik och 29 vid avdelningen för kemi. De förstnämnda platserna har tillkommit planenligt. Såsom framgår av det föregående har emellertid på grund av inträffade lokalsvårigheter den för avdelningen för kemi avsedda intagningsökningen hösten 1961 måst begränsas till 20. Den uppställda intagningskapaciteten i ämnet kommer emellertid — enligt vad naturvetenskapliga samordningskommittén i Göteborg framhåller — att vara uppnådd hösten 1963.

1960 års plan innebar för avdelningen för väg- och vattenbyggnad en ökning hösten 1962 med 82 till 150 nybörjarplatser och för avdelningen för maskinteknik hösten 1963 med 70 till likaledes 150 platser. I föreliggande utbyggnadsplan för förstnämnda avdelning har samordningskommittén framhållit, att hela den avsedda intagningsökningen bör fördelas på några år. För egen del har jag blivit övertygad om att det inte är lokalmässigt möjligt att hösten 1962 genomföra en större ökning av intagningen vid avdelningen för väg- och vattenbyggnad än som förordats av kommittén, d. v. s. med 22 nybörjarplatser. Bristen på väg- och vattenbyggare är stor. Det är på grund härav naturligtvis angeläget, att den åsyftade utbildningskapaciteten snarast uppnås. Jag förutsätter därför, att det eftersträvas att redan hösten 1963 öka kapaciteten till det planerade antalet nybörjarplatser, nämligen 150. I fråga om avdelningen för maskinteknik räknar jag nu med att intagningsökningen skall kunna ske planenligt.

Hösten 1961 kunde de första teknologerna påbörja sin utbildning vid tekniska högskolan i Lund. Utbildningen för denna grupp, planenligt omfattande 30 studerande, avser studier inom avdelningen för teknisk fysik.

Organisationskommittén för den nya högskoleenheten har i en utbyggnadsplan, benämnd Stomplan för teknisk högskola i Lund, lagt fram förslag rörande utformningen av fem av högskolans sex avdelningar, nämligen avdelningarna för teknisk fysik, elektroteknik, maskinteknik, väg- och vattenbyggnad samt arkitektur. Förslaget bygger på kommitténs i det föregående redovisade tidsschema för intagningen av studerande vid högskolan. I jämförelse med 1960 års beslut innebär detta tidsschema en utökning från 28 till 60 nybörjarplatser vid avdelningen för arkitektur. Intagningen bör börja 1964/65 med 30 studerande för att 1965/66 ökas till 60. I övrigt följer kommittén det år 1960 beslutade programmet för högskolans uppbyggnad. Kommittén har förklarat, att den vid senare tidpunkt avser att återkomma med förslag beträffande avdelningen för kemi.

I likhet med organisationskommittén har jag funnit tungt vägande skäl tala för att antalet nybörjarplatser vid avdelningen för arkitektur i Lund ökas utöver den redan beslutade intagningskapaciteten. Med hänsyn framförallt till det förväntade behovet av arkitekter bör således det fortsatta planeringsarbetet för denna avdelning ske utifrån en årlig intagning av 60 studerande.

Kommittén har enligt min uppfattning avvägt sina förslag rörande avdelningarnas utformning så, att det aktuella behovet av en differentiering av den tekniska utbildningen och forskningen väl tillgodoses. Förslaget syftar också till att göra den nya läroanstalten helt likvärdig med de övriga två högskolorna och är alltså ägnat att skapa goda förutsättningar för utbildning av civilingenjörer.

Utbildningen i Lund bör således enligt min mening huvudsakligen ges den omfattning och fördelning på skilda avdelningar, som angivits i stomplanen. Mot det i stomplanen inrymda tidsschemat för uppbyggnaden av högskolan har jag inte funnit någon anledning till erinran. Jag förordar alltså, att denna tidsplan lägges till grund för det fortsatta arbetet.

En väsentlig förstärkning i olika hänseenden av de tekniska högskolornas resurser är självfallet nödvändig för att en tillfredsställande utbildning skall kunna meddelas ett så kraftigt stigande antal studerande som det här är fråga om. Samtidigt måste undervisningen fortlöpande anpassas efter de ändrade krav, som nya forskningsrön och produktionsmetoder ställer. Ett starkt stegradt studerandeantal och ett växande behov av specialiserad undervisning utgör den grundläggande motiveringen för de förslag om avsevärda tillskott till högskolornas personalorganisation och lokalresurser som framlagts av de anslagsäskande instanserna. Programmets genomförande kommer att kräva betydande insatser under de närmaste åren.

Såsom framgår av min tidigare redogörelse har naturvetenskapliga samordningskommittén i Göteborg och organisationskommittén för teknisk högskola i Lund avgivit förslag till långtidsplaner för bl. a. utbyggnaden av de personella resurserna vid Chalmers tekniska högskola respektive tekniska högskolan i Lund. Ifrågavarande långtidsplaner avser, såvitt gäller topptjänstorganisationen under utbyggnadsperioden, för Chalmers tekniska högskola avdelningarna för teknisk fysik, för maskinteknik, för elektroteknik, för väg- och vattenbyggnad och för kemi samt för tekniska högskolan i Lund samtliga där avsedda avdelningar utom den för kemi. Jag vill i detta sammanhang dessutom erinra om, att långtidsplanen för avdelningarna för teknisk fysik och för kemi vid Chalmers tekniska högskola utarbetats parallellt med de likaledes av naturvetenskapliga samordningskommittén i Göteborg utarbetade planerna för uppbyggande av forsknings- och utbildningsorganisationen i Göteborg för ämnena matematik, teoretisk fysik, fysik och kemi samt närmast angränsande ämnen. Till sistnämnda planer har jag tagit ställning vid min anmälan av Göteborgs universitets anslagsfrågor i årets statsverksproposition. Även beträffande utbyggnaden av tekniska högskolan i Stockholm föreligger, såvitt gäller avdelningen för elektroteknik, en sådan långtidsplan.

De här berörda förslagen innebär mycket betydande förstärkningar vid de tre högskolorna. Med hänsyn till vikten av en ändamålsenlig planläggning av verksamheten vid högskolorna är det givetvis angeläget, att statsmakterna redan nu, i den omfattning det är möjligt och betingat av den successiva kapacitetsökningen, fattar beslut om förstärkningen av denna organisation för hela utbyggnadsperioden.

Vad gäller topptjänstorganisationen inom avdelningen för elektroteknik vid tekniska högskolan i Stockholm, vid vilken ökningen av intagningen avses ske först hösten 1964, är jag ense med överstyrelsen om att denna organisation bör

i vissa avseenden förändras och utvidgas. Jag är emellertid ej beredd att redan nu förorda principbeslut härom.

Beträffande de långtidsplaner i fråga om topptjänstorganisationen som framlagts för Chalmers tekniska högskola och tekniska högskolan i Lund avser jag att förorda att riksdagen nu fattar beslut. För att — innan jag redovisar mina ställningstaganden på olika punkter till föreliggande förslag — ge en samlad bild av innebörden av ett sådant beslut åskådliggör jag i efterföljande tablå de professurer och laboraturer (förkortade P respektive L) om vilkas inrättande eller indragning jag ämnar förorda att beslut fattas vid årets riksdag. I tablån upptages sålunda inte tjänster, om vilka principbeslut redan fattats.

Att inrättas

1962/63

CTH

numerisk analys (P)
matematisk statistik (P)
matematisk fysik (P)
industriell organisation (P)
elektricitetslära (P)
elektrisk mätteknik (P)
tillämpad elektronik (P)
datateknik (P)
geoteknik med grundläggning (P)
tillämpad elektronik (L)
teknisk kemi (L)

LTH

elektrisk mätteknik (P)
fysik (P)
matematisk statistik (P)

1963/64

CTH

konstruktionsmaterial I (P)
informationsteori (P)
elkretsteori (P)
elektronfysik I (P)
elektronfysik II (P)
elektronfysik III (P)
byggnadsakustik (P)
byggnadsteknik I (P)
byggnadsteknik II (P)
byggnadsteknik III (P)
byggnadsstatik (L)
elektronfysik I (L²)

LTH

elautomatik (P)
fasta tillståndets fysik (P)
kärnfysik (P)

matematisk fysik (P)
maskinelement (P)
mekanisk värmeteori med strömningslära (P)

1964/65

CTH

fasta tillståndets fysik (P)¹
strömningsmaskinteknik (P)
byggnadsteknik I (L)

LTH

arkitektur I (P)
byggnadsfunktionslära (P)
byggnadskonstruktionslära (P)
byggnadsmateriallära (P)
byggnadsstatik (P)
formlära (P)
regleringsteknik (P)
strömningsmaskiner (P)
teletransmissionsteori (P)
tillämpad elektronik (P)
värme- och kraftteknik (P)

1965/66

CTH

konstruktionsmaterial II (P)
transportteknik (P)

LTH

arkitektur Ib (P)
byggnadsteknik I (P)
byggnadsteknik II (P)
industriell organisation (P)
maskinkonstruktion (P)
mekanisk teknologi och verktygsmaskiner (P)
teletrafiksystem (P)
transportteknik (P)

¹ Eventuellt vid universitetet i Göteborg.

² Observatur.

Att inrättas

1966/67

LTH

arkitektur II (P)
 stadsbyggnad (P)
 trafikteknik (P)
 vattenbyggnad (P)
 byggnadsakustik (L)

1967/68

LTH

arkitektur IIb (P)
 byggproduktionsteknik (P)
 stadsbyggnad b (P)

Att indragas

1962/63

CTH

tillämpad matematik (P)
 allmän teleteknik (P)
 elektricitetslära och elektrisk mätteknik (P)
 allmän teleteknik (L)
 elektricitetslära och elektrisk mätteknik (L)

1963/64

CTH

telekommunikation (P)
 elektronik (P)
 byggnadsteknik (P)
 brobyggnad (P)
 elektricitetslära och elektrisk mätteknik (L)
 elektronik (L)
 elektronik (L¹)

Jag övergår härefter till att närmare behandla vissa drift- och kapitalbudgetfrågor, som sammanhänger med den fortsatta utbyggnaden av de tekniska högskolorna. Därvid redovisar jag först mina ställningstaganden till frågan om de för utbyggnaden erforderliga förstärkningarna av de personella resurserna och om medelsbehovet till avlöningar vid de tekniska högskolorna för nästa budgetår. Därefter ingår jag på medelsbehovet till byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola och tekniska högskolan i Lund för nästa budgetår och vissa därmed sammanhängande frågor.

Tekniska högskolan i Stockholm: Avlöningar. Vid min avvägning av det för nästa budgetår erforderliga medelsbehovet har jag ansett mig böra framförallt beakta de krav på ytterligare resurser, som föranleds av intagningsökningarna vid högskolan. Jag behandlar först frågan om vissa *topptjänster*.

Inom avdelningen för teknisk fysik meddelas den grundläggande undervisningen i bl. a. matematik, numerisk analys, matematisk statistik, mekanik, matematisk fysik och fysik. Överstyrelsen har föreslagit uppdelning av högskolans nuvarande professorur i tillämpad matematik i en professor i numerisk analys och en professor i matematisk statistik. Inom båda dessa ämnen har under de senaste decennierna en omfattande och snabb utveckling ägt rum samtidigt som de kommit att få en allt mer ökad betydelse inom näringslivet och tekniken. Vägande skäl talar således för att vardera av dessa två ämnen blir representerat av en professor. I enlighet med överstyrelsens förslag förordar jag därför, att professuren i tillämpad matematik fr. o. m. nästa budgetår delas i två professorer samt att den ena av dem benämnes numerisk analys och den

¹ Observatur.

andra matematisk statistik. Vid bifall härtill bör professorn i tillämpad matematik Carl-Gustaf H:s son Esseen utan vederbörligt ansöknings- och sakkunnigförfarande utses till innehavare av professuren i matematisk statistik. Mot överstyrelsens förslag, att laboraturen i tillämpad matematik benämnes laboratur i numerisk analys och att universitetslektoratet i tillämpad matematik ändras till lektorat i matematisk statistik, har jag icke något att erinra (p. 1—3).

Vid 1960 års riksdag fattades beslut om utbildning av civilingenjörer på atomenergiområdet. Enligt den plan för utbyggnaden av tekniska högskolans i Stockholm och Chalmers tekniska högskolas personella resurser för att möjliggöra undervisning och forskning inom ifrågakvarande område, vilken riksdagen i princip godkände, skulle en ny professur tillkomma vid tekniska högskolan i Stockholm i ett vart av ämnena kärnkemi, reaktorfysik, matematisk fysik II och reaktorteknologi. De båda förstnämnda professurerna har redan inrättats. Med biträdande av överstyrelsens förslag förordar jag, att nämnda professur i matematisk fysik II inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Vid bifall härtill bör benämningen av den vid högskolan inrättade professuren i matematisk fysik ändras till matematisk fysik I. Vidare bör en befattning som tillfällig lärare i matematisk fysik indragas (p. 4).

Nyssnämnda plan upptar vidare en professur i ämnet reaktorteknologi vid högskolan. I sin anslagsframställning för innevarande budgetår föreslog överstyrelsen, att den för tekniska högskolan i Stockholm avsedda professuren i ämnet skulle inrättas fr. o. m. nämnda budgetår. Vid min anmälan av denna fråga i fjolårets statsverksproposition (åttonde huvudtiteln s. 514) uttalade jag, att principbeslutet om sistnämnda professur borde modifieras därhän, att frågan om organisationen av undervisningen och forskningen i ämnet tills vidare borde hållas öppen. Det syntes enligt min mening böra ankomma på överstyrelsen och berörda högskolemyndigheter att närmare överväga hur representationen av detta ämnesområde lämpligen borde ordnas inom tekniska högskolan i Stockholm.

Denna fråga har nu prövats av avdelningskollegiet för *avdelningen för maskinteknik* vid högskolan. Avdelningskollegiet har funnit, att ämnet reaktorteknologi ligger mycket nära det till avdelningen hörande ämnet ångteknik och i så hög grad griper in i detta ämne, att gränsen mellan dem är svår att draga. Enligt avdelningskollegiets mening är det därför mest rationellt, att frågan om undervisning och forskning inom reaktorteknologien vid högskolan löses genom inrättande av en laboratur i ämnet, underställd professuren i ångteknik. Kollegienämnden vid högskolan har föreslagit, att denna laboratur inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Överstyrelsen har biträtt förslaget men förordat, att laboraturen benämnes ångteknik (reaktorteknologi).

I detta sammanhang torde jag få erinra om att planen för uppbyggnaden av personalorganisationen vid tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola för undervisningen och forskningen inom atomenergiområdet

även upptar en professur i reaktorteknologi vid Chalmers tekniska högskola. Kollegienämnden vid denna högskola har föreslagit, att nämnda professur inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Överstyrelsen har för sin del förordnat, att frågan om undervisning och forskning inom reaktorteknologien löses på samma sätt vid bägge högskolorna.

För egen del har jag funnit starka skäl tala för den av överstyrelsen förordade organisationen av undervisningen och forskningen inom reaktorteknologien vid tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola. Jag tillstyrker därför, att fr. o. m. nästa budgetår inrättas en laboratur i ångteknik (reaktorteknologi) vid tekniska högskolan i Stockholm. Vid bifall härtill bör en befattning som tillfällig lärare vid denna högskola indragas (p. 12). Vid anmälan i det följande av avlöningsanslaget för Chalmers tekniska högskola avser jag att föreslå, att en motsvarande laboratur inrättas vid denna högskola.

Kollegienämnden och överstyrelsen har understrukit vikten av att den maskintekniska utbildningen på konstruktionsområdet förbättras. Inte minst med hänsyn till undervisningens behov har jag därför funnit det angeläget, att den begärda professuren i maskinkonstruktion inrättas vid högskolan fr. o. m. nästa budgetår. Jag biträder därför överstyrelsens förslag härom (p. 10).

Överstyrelsen har förordnat, att professuren i förbränningsmotorteknik indrages och ersättes med en befattning som speciallärare. Då detta förslag ej givit mig anledning till erinran, beräknar jag medel under förevarande anslag i överensstämmelse härmed (p. 9).

Ämnet svetsteknik är av sådan omfattning och betydelse att det synes mig angeläget, att detsamma blir företrätt av professur, i varje fall vid en av de tekniska högskolorna. Jag är ense med överstyrelsen om, att det måste vara mest ändamålsenligt att en sådan professur förlägges till Stockholm, för att ett samarbete med där belägna institutioner inom angränsande ämnesområden skall kunna möjliggöras. Jag förordar därför, att en professur i svetsteknik inrättas vid tekniska högskolan i Stockholm fr. o. m. nästa budgetår (p. 11).

Undervisning och forskning inom det värmetekniska området har blivit av allt större vikt för avdelningen för bergsvetenskap. Jag tillstyrker därför, att en professur i värme- och ugnsteknik inrättas vid högskolan fr. o. m. nästa budgetår. Vid bifall härtill bör, såsom överstyrelsen föreslagit, den vakanta professuren i allmän maskinteknik och gruvmaskinteknik samt speciallärarbefattningen i värmeteknik II indragas. Vidare bör benämningen av speciallärarbefattningen i värmeteknik III ändras till värmeteknik II (p. 44 o. 45).

Till frågan om inrättande vid högskolans avdelning för lantmäteri av en professur i fastighetsekonomi är jag ej beredd att nu taga ställning. Den närmare inriktningen av ämnesområdet för en sådan professur synes mig nämligen böra ytterligare övervägas. Jag finner det angeläget, att kraven på innehavarens kompetens ytterligare klarlägges och att vid ärendets fortsatta prövning det företags- respektive nationalekonomiska inslaget i den avsedda forsk-

ningen och undervisningen mera ingående belyses mot bakgrunden av innehållet i ämnesområdet för den nuvarande professuren i fastighetsteknik (p. 55).

Överstyrelsen har i sina anslagsäskanden gjort framställning om tolv ordinarie och sex extra *universitetslektorat* vid högskolan. För egen del anser jag mig kunna tillstyrka, att fr. o. m. nästa budgetår inrättas sex ordinarie universitetslektorat, nämligen ett i vart och ett av ämnena matematik, mekanik, fysik, elektroteknik, teoretisk elektroteknik och geodesi. Vid bifall till mitt förslag bör befattningarna som biträdande lärare i fysik II och i geodesi samt speciallärarbefattningen i elektroteknik I indragas (p. 5, 6, 7, 13, 28 och 56).

De indragningar av befattningar som *speciallärare och biträdande lärare*, som jag i samband med mina i det föregående framställda förslag om nya tjänster förordat, medför en minskning av behovet av anslagsmedel under delposten till arvoden åt speciallärare och biträdande lärare med 41 655 kr. Å andra sidan bör för den speciallärarbefattning i förbränningsmotorteknik, som avses ersätta den nuvarande professuren i ämnet, samt för de under punkterna 8 och 57 angivna ändamålen beräknas ett belopp av 12 795 kr. Jag räknar alltså med en nettominskning av delposten med ett avrundat belopp av 29 400 kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag av överstyrelsen, besluta angående fördelningen av ifrågavarande delpost.

Med anledning av föreliggande förslag förordar jag, att fr. o. m. nästa budgetår inrättas ytterligare en tjänst som *forskningsingenjör* i Ae 23 vid högskolan (p. 61).

I fråga om delposten till *tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter* har överstyrelsen föreslagit en uppräknning med i runt tal 1 964 000 kr. För egen del förordar jag, att uppräknningen begränsas till 614 100 kr. Vid avvägningen av medelsanvisningen har jag beräknat medel till bl. a. grundlön åt ytterligare 12 assistenter. Jag har därvid även beaktat behovet av assistenter i anslutning till de professurer och den laboratur, som jag i det föregående förordat. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles, efter förslag av överstyrelsen, besluta angående fördelningen mellan högskolans olika avdelningar av nämnda assistenttjänster.

I anledning av överstyrelsens under punkterna 68—70 redovisade äskanden om utökning av antalet tjänster som kontorist, instrumentmakare m. m. har jag funnit mig böra beräkna medel för femton nya *biträdestjänster*. Av dessa bör åtta avses för de tjänster som professor och laborator, vilka jag i det föregående föreslagit till inrättande. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles, efter förslag av överstyrelsen, besluta i fråga om placering i lönegrad av de förordade biträdestjänsterna ävensom rörande fördelningen av dessa tjänster på olika institutioner.

Såväl organisationskommittén för de tekniska högskolornas *värme- och kraftcentraler* som överstyrelsen har ansett, att huvudmannskapet för dessa centra-

ler bör kvarligga hos de båda högskolorna. Organisationskommittén och överstyrelsen är vidare ense om att ledningen av de två anläggningarna bör organiseras lika och i principiell överensstämmelse med den nuvarande organisationen vid Chalmers tekniska högskola. Förslaget innebär att vardera anläggningen bör förestås av professor inom något anläggningen berörande verksamhetsområde, företrädesvis professor i ångteknik.

Jag ansluter mig till organisationskommitténs och överstyrelsens uppfattning i fråga om huvudmannskapet för och ledningen av värme- och kraftcentralerna. I överensstämmelse med kommitténs förslag beräknar jag nu 4 200 kr. till arvode åt den professor, som avses förestå värme- och kraftcentralen i Stockholm (p. 71). Jag föreslår vidare, att en tjänst som driftingenjör i lönegrad Ae 21 och tre tjänster som maskinmästare i Ag 12 ändras till tjänster som driftingenjör i högst Ae 23 respektive förste maskinist i Ae 12 (p. 72 o. 74). Jag biträder därjämte de under punkterna 73 och 77 redovisade förslagen om extra ordinarie-sättning av den nuvarande extra tjänsten som ingenjör i lönegrad Ag 17 och tjänsten som reparatör i Ag 9. Härutöver föreslår jag en förstärkning av den för ifrågavarande anläggning avsedda personalen med en tjänst som förste maskinist i lönegrad Ae 12 och en som värmeskötare i lönegrad Ae 8. Jag räknar samtidigt med en minskning av medelsanvisningen till extra arbetskraft med belopp, motsvarande halva lönen i löneklass 12 respektive löneklass 8 (p. 75 o. 78).

Jag föreslår vidare följande *ändringar i fråga om löneställningen för viss biträdespersonal* vid högskolan. Nio tjänster som kanslibitråde i Ae 7 ändras till tjänster som kansliskrivare i Ae 10, avsedda som sekreterare åt avdelningsföreståndarna. Aderton tjänster som kanslibitråde Ae 7 uppflyttas till Ae 9 med tjänstebenenämningen kontorist. Den för kemiavdelningen gemensamma tjänsten som instrumentmakare i Ae 11 omvandlas till tjänst som förste instrumentmakare i Ae 13. Tjänsten som institutionstekniker i Ae 9 vid institutionen för elektromaskinlära ändras till tjänst som instrumentmakare i Ae 11. En kontorsbiträdestjänst i reglerad befordringsgång vid telefonväxeln uppflyttas till Ae 7 med tjänstebenenämningen kanslibitråde. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles, efter förslag av överstyrelsen, besluta om de till kontorist uppflyttade tjänsternas fördelning på institutioner.

Den av mig förordade löneställningen för tjänster m. m. vid högskolan har av vederbörande personalorganisationer lämnats utan erinran.

Med anledning av den i det föregående redovisade framställningen från högskolans studentkår får jag erinra om att jag i årets statsverksproposition vid anmälan av universitetens avlöningsanslag beräknat medel till psykiatrisk studenthälsovård på de olika universitetsorterna. Vid denna beräkning har förutsetts att, såvitt gäller Stockholm, även de studerande vid tekniska högskolan skulle omfattas av den avsedda verksamheten. För sådan verksamhet, som närmast motsvarar de uppgifter, som vid universiteten åvilar undervisningsnämnderna, beräknar jag under förevarande anslag ett belopp av 5 000 kr.

I övrigt räknar jag icke med några andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Det sammanlagda medelsbehovet till avlöningar för nästa budgetår beräknar jag till $(18\,401\,000 + 1\,538\,000 =) 19\,939\,000$ kr. I personalförteckningen för högskolan bör vidtagas de ändringar, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående. Vidare bör fastställas avlöningsstat för högskolan. I min efterföljande hemställan gör jag framställning härom.

Chalmers tekniska högskola: Avlöningar. Jag ingår först på frågan om vissa *topptjänster* vid avdelningarna för teknisk fysik, för maskinteknik, för elektroteknik, för väg- och vattenbyggnad och för kemi.

Naturvetenskapliga samordningskommittén i Göteborg har föreslagit, att den nuvarande professuren i tillämpad matematik inom avdelningen för teknisk fysik fr. o. m. nästa budgetår delas i två professurer, den ena benämnd numerisk analys och den andra matematisk statistik. Under hänvisning till vad jag anfört i fråga om motsvarande förslag, avseende tekniska högskolan i Stockholm, biträder jag kommitténs förslag. Innehavaren av den nuvarande professuren i tillämpad matematik bör medgivas välja, vilket av de bägge ämnesområdena han önskar företräda. Den andra professuren bör därefter ledigförklaras i vanlig ordning (p. 1).

Inte minst med hänsyn till undervisningens behov har jag funnit det angeläget, att ytterligare en professur i matematisk fysik inrättas fr. o. m. nästa budgetår. Jag tillstyrker därför samordningskommitténs förslag härom (p. 2).

Enligt statsmakternas beslut i fjol skall en professur i fysik inrättas vid högskolan fr. o. m. nästa budgetår. Medel för en sådan professur bör alltså nu beräknas (p. 23). Professuren är huvudsakligen avsedd för studerande i ämnet vid Göteborgs universitet. En förstärkning därutöver av den fysikaliska undervisnings- och forskningsorganisationen i Göteborg med en professur i fasta tillståndets fysik har av kommittén framförts som ett angeläget önskemål. Detta grundläggande experimentella ämne berör viktiga och aktuella tillämpningsområden, inom vilka det sker en mycket snabb utveckling. Kommittén har pekat på atomenergitekniken, metallografin och elektrotekniken. Jag tillstyrker bifall till förslaget och föreslår således, att en professur i fasta tillståndets fysik inrättas i Göteborg fr. o. m. budgetåret 1964/65. Såsom kommittén framhållit bör ställningstagandet till frågan till vilket av lärosätena, universitetet eller högskolan, professuren i formellt avseende bör vara knuten kunna anstå till 1963 års riksdag. Jag förutsätter, att vederbörande universitets- och högskolemyndigheter samråder i ärendet och till höstens budgetarbete redovisar sina synpunkter på denna fråga (p. 3).

Beträffande professuren i fysik gäller enligt fjolårets beslut, att innehavaren skall ha tjänstgöringsskyldighet vid såväl Chalmers tekniska högskola som universitetet i Göteborg, detta med hänsyn till att professuren är att betrakta som ett tillskott till den högre tekniska och matematisk-naturvetenskapliga ut-

bildnings- och forskningsorganisationen i dess helhet i Göteborg. Av samma skäl bör innehavarna av de av mig nu föreslagna professurerna åläggas tjänstgörings-skyldighet vid båda lärosätena. Jag är vidare ense med kommittén om att föreskrift om en på samma sätt fördelad tjänstgöringsskyldighet bör utfärdas vid första uppkommande vakanser på de vid universitetet eller högskolan befintliga lärartjänsterna i ämnen, tillhörande vad kommittén benämner »ämnesgruppen matematik-fysik-kemi-teoretisk fysik», för vilka sådan föreskrift ännu ej gäller.

Den för avdelningen för maskinteknik framlagda utbyggnadsplanen innebär förslag om ett successivt inrättande budgetåren 1962/63—1965/66 av fem nya professurer och en befattning som speciallärare. Då förslaget enligt min mening är väl ägnat att skapa goda villkor för en rationellt bedriven undervisning inom avdelningen och därtill synes innebära en väl avpassad förstärkning av forskningsresurserna, har jag ansett mig böra förorda, att detsamma — med vissa i det följande angivna modifikationer såvitt gäller benämningen av tre av de föreslagna professurerna — genomföres.

I överensstämmelse med föreliggande förslag förordar jag, att en professur i industriell organisation inrättas fr. o. m. budgetåret 1962/63. Vid bifall härtill bör den nuvarande speciallärarbefattningen i industriell ekonomi indragas (p. 4).

Samordningskommitténs organisationsgrupp har föreslagit inrättande av en professur inom vartdera av ämnesområdena metaller och legeringar samt icke-metalliska material. Organisationsgruppen har förordat, att dessa professurer benämnas materiallära I respektive materiallära II. Jag är ense med organisationsgruppen om att båda ämnesområdena måste bedömas vara av så väsentlig betydelse för undervisningen och forskningen, att de bör behandlas inom fristående professurer. I likhet med överstyrelsen biträder jag därför förslaget om två nya professurer. Beträffande benämningen av dem ansluter jag mig till överstyrelsens förslag. Detta innebär, att jag förordar en professur i konstruktionsmaterial I (metaller och legeringar) och en professur i konstruktionsmaterial II (icke-metalliska material). Professuren i konstruktionsmaterial I bör inrättas fr. o. m. budgetåret 1963/64 och professuren i konstruktionsmaterial II fr. o. m. budgetåret 1965/66. Vid bifall härtill bör högskolans speciallärarbefattning i materiallära liksom speciallärarbefattningen i metallografi och värmebehandling indragas fr. o. m. budgetåret 1963/64 (p. 5 o. 6).

Då jag funnit starka skäl anförda för att ämnet strömningsmaskinteknik blir företrätt av professur, föreslår jag, att en sådan professur inrättas fr. o. m. budgetåret 1964/65. Samtidigt härmed bör två speciallärarbefattningar indragas, nämligen en i högtryckskompressor- och gasturbinteknik samt en i läran om pumpar, fläktar och vattenturbiner (p. 7).

Föreliggande förslag upptager vidare en professur i materialhantering. Denna avses skola omfatta allmän transportteknik samt såväl externa som interna transporter, transportmedel och transportanordningar ävensom materialhantering från olika synpunkter. Med hänsyn till ämnets betydelse tillstyrker jag inrättande fr. o. m. budgetåret 1965/66 av en professur inom ämnesområdet men

förordar i likhet med överstyrelsen att denna professur benämnes transportteknik. Samtidigt med professurens inrättande bör speciallärarybefattningen i läran om transportanordningar indragas (p. 8).

Vid högskolan fanns tidigare inrättad en personlig professur i fläktanläggnings- och luftbehandlingsteknik, bekostad av Svenska Fläktfabriken. Professuren bortföll i och med innehavarens pensionering år 1960. Kommitténs organisationsgrupp har nu föreslagit, att professuren fr. o. m. budgetåret 1962/63 ersättes med en speciallärarybefattning i luftbehandlingsteknik. Jag tillstyrker bifall till detta förslag (p. 9).

Under hänvisning till vad jag vid anmälan av avlöningsanslaget för tekniska högskolan i Stockholm anfört angående organisationen av forskning och undervisning inom reaktorteknologien, förordar jag, att en laboratur i ångteknik (reaktorteknologi) inrättas vid Chalmers tekniska högskola fr. o. m. budgetåret 1962/63. Samtidigt bör tre befattningar som tillfällig lärare indragas (p. 33).

Av utbyggnadsplanen för a v d e l n i n g e n f ö r e l e k t r o t e k n i k framgår, att nya specialområden, vilka gör anspråk på särskilda företrädare, successivt växer fram. Men det är i inte mindre mån den kraftiga ökningen av studerandantalet som nu accentuerar behovet av förstärkningar av lärarkrafterna vid avdelningen. För egen del har jag funnit utbyggnadsplanen väl underbyggd och anser, att samtliga föreslagna fem professurer bör inrättas. Den betydande förstärkning av lärarorganisationen, som ett genomförande av planen får anses innebära, bör vara ägnad att väsentligt höja undervisningens kvalitet och därjämte möjliggöra en intensifiering av forskningen inom betydelsefulla sektorer av elektrotekniken.

Jag föreslår, att högskolans professur i elektricitetslära och elektrisk mätteknik fr. o. m. budgetåret 1962/63 uppdelas i två professurer, den ena benämnd elektricitetslära och den andra elektrisk mätteknik, samt att de nuvarande två laboraturerna i elektricitetslära och elektrisk mätteknik, vilka är vakanta, indrages, den ena dock först fr. o. m. budgetåret 1963/64. Sistnämnda laboratur bör uppehållas med vikarie även under budgetåret 1962/63. Professorn i elektricitetslära och elektrisk mätteknik Stig Ekelöf bör, utan vederbörligt ansöknings- och sakkunnigförfarande, utses till innehavare av den nya professuren i elektricitetslära (p. 10). Jag förutsätter, att samarbetet mellan de båda ämnesgrenarna bevaras även efter delningen och att tillgängliga personalresurser i möjligaste mån utnyttjas gemensamt.

Även professuren i allmän teleteknik bör, såsom föreslagits, fr. o. m. budgetåret 1962/63 delas i två professurer. Jag förordar, att den ena benämnes tillämpad elektronik och den andra datateknik. I samband härmed bör benämningen av högskolans laboratur i allmän teleteknik ändras till laboratur i tillämpad elektronik. Vid bifall härtill bör till innehavare av professuren i tillämpad elektronik utan vederbörligt ansöknings- och sakkunnigförfarande utses professorn i allmän teleteknik Henry Wallman (p. 11).

Vidare förordar jag, att ur ämnesområdet för den nuvarande professuren i telekommunikation utbrytes delområdet informationsteori och att sistnämnda område blir företrätt av professor fr. o. m. budgetåret 1963/64. I samband med inrättandet av denna professor bör benämningen av den nuvarande professuren i telekommunikation ändras till elkretsteori. Jag biträder därjämte förslaget om en specialläraryrkebefattning i telesystemteknik. Såsom föreslagits bör denna befattning inrättas fr. o. m. budgetåret 1964/65 (p. 12 o. 13).

Behovet av en differentierad och förstärkt ämnesrepresentation i elektronik gör sig allt kraftigare gällande. Det härom framlagda förslaget bygger på den tanken att utbildningen skall bedrivas vid tre av professorer företrädta huvudinstitutioner. Dessa institutioner avser teoretisk elektronfysik, vakuum-gas-elektronfysik och fasta tillståndets elektronfysik. De tre professurerna föreslås skola benämnas respektive elektronfysik I, elektronfysik II och elektronfysik III. Förslaget innebär bl. a., att högskolans professor i elektronik ändras till professor i elektronfysik I, att den nuvarande laboraturen ändras till professor i elektronfysik II samt att en ny professor inrättas i elektronfysik III. Jag ansluter mig till ifrågavarande förslag. Professuren i elektronik bör sålunda fr. o. m. budgetåret 1963/64 ändras till professor i elektronfysik I och laboraturen i elektronik fr. o. m. samma budgetår till professor i elektronfysik II. Samtidigt härmed bör inrättas en ny professor i elektronfysik III. Vidare tillstyrker jag förslaget om att observaturen i elektronik fr. o. m. den 1 juli 1963 benämnas observatur i elektronfysik I. Från samma tidpunkt bör specialläraryrkebefattningen i elektroteknisk materiallära och befattningen som biträdande lärare i ultrakortvågsteknik indragas. Vid bifall till mitt förslag bör professorn i elektronik Olof Rydbeck och laboratorn i samma ämne Sven Olving utan vederbörligt ansöknings- och sakkunnigförfarande utses till innehavare av professurerna i elektronfysik I respektive elektronfysik II. Vidare bör professuren i elektronfysik III i vanlig ordning ledigförklaras (p. 14 o. 15).

I fråga om avdelningen för väg- och vattenbyggnad vill jag först erinra om att jag i det föregående behandlat frågan om intagningsökningen vid avdelningen. De framlagda förslagen om förstärkningar av avdelningens organisation har uppgjorts med utgångspunkt i bl. a. den tidigare berörda, på några år fördelade intagningsökningen.

I utbyggnadsplanen föreslås, att avdelningen budgetåren 1962/63—1966/67 tillföres tre professurer — exklusive professuren i vägbyggnad — och två laboraturer. Detta innebär, att avdelningen vid full utbyggnad skulle förfoga över elva professurer och två laboraturer mot nu sju professurer. Denna icke oväsentliga förstärkning är i första hand ett uttryck för de krav, som en mer än fördubblad intagning ställer på lärarorganisationen. För egen del har jag blivit övertygad om att samtliga de föreslagna nya tjänsterna fordras för att undervisningens och forskningens berättigade krav skall bli tillgodosedda.

I enlighet med föreliggande förslag förordar jag alltså, att en professor i geotek-

nik med grundläggning inrättas fr. o. m. nästa budgetår samt att en professur i byggnadsakustik och en laboratur i byggnadsstatik inrättas fr. o. m. budgetåret 1963/64. Högskolans specialläraryrke i geoteknik bör indragas samtidigt med inrättandet av förstnämnda professur och specialläraryrket i akustik fr. o. m. budgetåret 1963/64 (p. 16—18).

Såvitt gäller utbildningsorganisationen för de tre byggnadstekniska ämnesområdena byggnadsmaterial och husbyggnad, stål- och träbyggnad samt betongbyggnad har jag funnit det framlagda omorganisationsförslaget väl avvägt. Jag anser sålunda, att alla tre ämnesområdena bör vara representerade av lärare i professors ställning. De tre professurerna bör i överensstämmelse med förslaget benämnas respektive byggnadsteknik I, byggnadsteknik II och byggnadsteknik III. Jag förordar alltså, att den nuvarande professuren i byggnadsteknik, vilken innehaves av professorn Hjalmar Granholm, omvandlas till professur i byggnadsteknik I, att den nuvarande professuren i brobyggnad, vilken innehaves av professorn Allan Bergfelt, omvandlas till professur i byggnadsteknik II och att en professur i byggnadsteknik III inrättas, allt fr. o. m. budgetåret 1963/64. Granholm och Bergfelt bör utan vederbörligt ansöknings- och sakkunnigförfarande utses till innehavare, Granholm av professuren i byggnadsteknik I och Bergfelt av professuren i byggnadsteknik II. Med hänsyn till ökningen av studerandantalet tillstyrker jag även, att en laboratur i byggnadsteknik I inrättas fr. o. m. budgetåret 1964/65 (p. 19).

För den professur i vägbyggnad, som enligt statsmakternas beslut i fjol skall inrättas fr. o. m. den 1 juli 1962, bör medel beräknas för nästa budgetår. Såsom därjämte förutsatts torde den nuvarande medelsanvisningen för specialläraryrket i vägbyggnadslära böra bortfalla. I fråga om kostnaderna för professuren i vägbyggnad — av överstyrelsen uppskattade till i runt tal 130 000 kr. — har i fjolårets riksdagsbeslut förutsatts, att dessa skall avräknas mot automobilskattemedlen. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av överstyrelsen utfärda de närmare bestämmelser, som därvid blir erforderliga (p. 40).

Beträffande avdelningen för kemi vill jag först erinra om att jag vid anmälan i årets statsverksproposition av Göteborgs universitets avlöningsanslag (bilagan 10, ecklesiastikdepartementet, s. 384) redovisat mina ställningstaganden till ett av samordningskommittén framlagt förslag om förstärkning av de grundläggande kemiämnenas resurser. Jag har därvid förordat, att från och med budgetåret 1963/64 inrättas en professur i vart och ett av ämnena oorganisk kemi, organisk kemi, fysikalisk kemi, analytisk kemi och biokemi. Professurerna har föreslagits uppförda på universitetets stat men har avsetts bli gemensamma för universitetet och Chalmers tekniska högskola. I fråga om tillämpade kemiämnen har kommitténs organisationsgrupp för ifrågavarande utbyggnadsperiod föreslagit inrättande av en laboratur i teknisk kemi. Laboraturen bör enligt organisationsgruppen tillkomma budgetåret 1962/63. Jag tillstyrker detta förslag och förordar alltså, att vid högskolan inrättas en laboratur i tek-

nisk kemi fr.o.m. nyssnämnda budgetår. Vid bifall härtill bör den nuvarande befattningen som biträdande lärare i ämnet indragas (p. 20).

Såsom framgått av det föregående skall Svenska skifferoljeaktiebolaget icke vidare bedriva egen forskning. Kostnaderna för den av bolaget hittills bekostade för C. E. B. Schjånberg personliga professuren i oljekemi vid högskolan bör därför i fortsättningen bestridas från högskolans avlöningsanslag. Jag beräknar nu medel i överensstämmelse härmed.

Beträffande mitt förslag till långtidsplan för topptjänstorganisationen vid högskolans därav berörda avdelningar vill jag slutligen understryka att detta bör i allt väsentligt betraktas som ett definitivt förslag under hela den nu avsedda utbyggnadsperioden. Jag vill dock erinra om vad från samordningskommitténs och överstyrelsens sida anförts rörande avdelningen för elektroteknik.

Bland högskolans ordinarie *universitetslektorat* finns för närvarande tre i elektricitetslära och elektrisk mätteknik, två i tillämpad matematik och ett i allmän teleteknik. Av de förstnämnda tre lektoraten bör med anledning av den föreslagna delningen av professuren i elektricitetslära och elektrisk mätteknik två ändras till lektorat i elektricitetslära och ett till lektorat i elektrisk mätteknik. Vidare bör samtidigt benämningen av ämnet för de nuvarande två lektoraten i tillämpad matematik ändras till matematisk statistik och för lektoratet i allmän teleteknik till tillämpad elektronik.

Överstyrelsen har hemställt om inrättande av elva ordinarie universitetslektorat samt om indragning av ett extra lektorat vid högskolan. För egen del har jag funnit mig böra tillstyrka, att högskolans personalorganisation fr. o. m. nästa budgetår utökas med sex ordinarie lektorat. Jag förordar således, att för teknologundervisningen inrättas ytterligare ett lektorat i fysik (p. 26). Därjämte föreslår jag, att i vart och ett av ämnena elektronik, elektromaskinlära, elektrisk anläggningsteknik och telekommunikation inrättas ett lektorat. Vid bifall till mitt förslag om ett lektorat i elektronik bör en befattning som biträdande lärare i ämnet indragas (p. 36—39). Vidare förordar jag inrättande av ett lektorat i organisk kemi med samtidig indragning av tjänsten som biträdande lärare i ämnet i Ae 21 (p. 45). Innehavarna av lektoraten i fysik och organisk kemi bör ha tjänstgöringsskyldighet även vid universitetet i Göteborg. I enlighet med överstyrelsens förslag bör ett extra universitetslektorat i matematisk fysik indragas (p. 24).

De indragningar av befattningar som *speciallärare och biträdande lärare*, som jag i samband med mina i det föregående framställda förslag om nya tjänster förordat, medför en minskning av behovet av anslagsmedel under delposten till arvoden åt speciallärare och biträdande lärare med 47 680 kr. Å andra sidan bör för den speciallärarbefattning i luftbehandlingsteknik, som jag tidigare förordat till inrättande och för under punkterna 31, 32, 41, 42, 46 och 47 angivna

ändamål beräknas ett belopp av 27 170 kr. Med hänsyn härtill och till anslagsdispositionen innevarande budgetåret räknar jag med en nettominskning av delposten med ett avrundat belopp av 27 000 kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag av överstyrelsen, besluta angående fördelningen av ifrågavarande delpost.

Med anledning av föreliggande förslag förordar jag, att fr. o. m. nästa budgetår vid högskolan inrättas ytterligare två tjänster som *forskningsingenjör* i lönegrad Ae 23 (p. 52).

I fråga om delposten till *tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter* har överstyrelsen föreslagit en uppräknning med i runt tal 1 480 200 kr. Naturvetenskapliga samordningskommittén har framlagt förslag om sammanlagt 20 assistenttjänster, av vilka sju föreslagits tillkomma fr. o. m. nästa budgetår. Jag förordar, att ifrågavarande delpost uppräknas med 648 200 kr. Vid avvägningen av medelsanvisningen har jag bl. a. beräknat medel till grundlön förutom vid de av samordningskommittén föreslagna sju assistenttjänsterna, vid ytterligare tretton sådana tjänster. Jag har därvid även beaktat behovet av assistenter i anslutning till de professorer i fysik och i vägbyggnad samt den laboratur i ångteknik (reakorteknologi), som jag i det föregående förordat. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles, efter förslag av överstyrelsen, besluta angående fördelningen mellan högskolans olika avdelningar av nämnda assistenttjänster.

Högskolans kraftiga utbyggnad kräver ett tillskott till den *administrativa personalen*. Med anledning av överstyrelsens förslag under punkterna 58 och 59 beräknar jag för nästa budgetår ett belopp av 20 000 kr. för anställande av extra arbetskraft för ifrågavarande uppgifter. För förstärkning av personalen vid högskolans ekonomiavdelning beräknar jag därjämte medel till ett kanslibitråde i lönegrad Ae 7 (p. 61). I enlighet med överstyrelsens förslag beräknar jag vidare medel — att utgå fr. o. m. den 1 januari 1963 — till en tjänst som telefonist i Ae 7 och tre tjänster som telefonist i reglerad befordringsgång, avsedda för den för högskolan gemensamma telefonväxeln (p. 64).

Samordningskommitténs under punkt 22 redovisade förslag för budgetåret 1962/63 avseende *biträdespersonal*, har ej givit mig anledning till annan erinran än att jag i stället för den föreslagna kontoristtjänsten förordar en tjänst som kanslibitråde i Ae 7. Jag beräknar nu medel i enlighet härmed. I anledning av överstyrelsens under punkterna 63, 66 och 67 redovisade förslag om utökning av antalet tjänster som kontorist, laboratorieingenjör, instrumentmakare m. m. har jag ansett mig böra beräkna medel för ytterligare tolv biträdestjänster. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles, efter förslag av överstyrelsen, besluta i fråga om sistnämnda biträdestjänsters inplacering i lönegrad och fördelning på avdelningar och institutioner.

Under hänvisning till vad jag i det föregående vid min anmälan av tekniska högskolans i Stockholm avlöningsanslag anfört och föreslagit rörande organisa-

tionen av värme- och kraftcentralerna vid nyssnämnda högskola och vid Chalmers tekniska högskola förordar jag, att arvodet till föreståndaren för värme- och kraftcentralen höjes med 300 kr till 4 200 kr. (p. 69). Jag föreslår vidare, att tjänsten som driftingenjör i Ag 19 vid värme- och kraftcentralen i Göteborg, en maskinmästartjänst i Ag 12 och två tjänster som maskinist i Ag 10 ändras till tjänster som respektive driftingenjör i högst Ae 23 och förste maskinist i Ae 12 (p. 70, 72, 73). Därjämte biträder jag de under punkterna 71 och 75 redovisade förslagen om extra ordinarie-sättning av en tjänst som ingenjör i Ag 17 och två tjänster som förste reparatör i Ag 10. Vidare föreslår jag en förstärkning av den för ifrågavarande anläggning avsedda personalen med en tjänst som förste maskinist i Ae 12 och en som värmeskötare i Ae 8 (p. 74 och 76).

Jag föreslår vidare följande *ändringar i fråga om löneställningen för viss biträdespersonal* vid högskolan. Tre tjänster som kontorist i Ae 9 och fyra som kanslibiträde i Ae 7 ändras till tjänster som kansliskrivare i Ae 10, avsedda som sekreterare åt avdelningsföreståndarna. Tolv tjänster som kanslibiträde i Ae 7 omvandlas till tjänster som kontorist i Ae 9. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles, efter förslag av överstyrelsen, besluta om de till kontorist uppflyttade tjänsternas fördelning på institutioner.

Den av mig förordade lönegradsplaceringen för tjänster m. m. vid högskolan har av vederbörande personalorganisationer lämnats utan erinran.

Vid anmälan i det föregående av avlöningsanslaget för tekniska högskolan har jag beräknat medel till sådan verksamhet, som närmast motsvarar de uppgifter, som vid universitetet åvilar undervisningsnämnderna. Under hänvisning till vad jag därvid anfört beräknar jag under förevarande anslag 5 000 kr. till sådan verksamhet vid Chalmers tekniska högskola.

I övrigt räknar jag inte med några andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Det av naturvetenskapliga samordningskommittén framlagda programmet för förstärkningar av assistent- och biträdesorganisationen vid de av utbyggnaden berörda avdelningarna avser, såsom framgått av det föregående, hela utbyggnadsperioden. Det torde få ankomma på vederbörande högskolemyndigheter att i samband med de årliga anslagsäskandena göra framställning om de tjänster av ifrågavarande slag, vilka kan komma att bedömas erforderliga.

Det sammanlagda medelsbehovet till avlöningar för nästa budgetår beräknar jag till $(13\,854\,000 + 2\,087\,000 =) 15\,941\,000$ kr. I personalförteckningen för högskolan bör vidtagas de ändringar, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående. Vidare bör fastställas avlöningsstat för högskolan. I min efterföljande hemställan gör jag framställning härom.

Tekniska högskolan i Lund: Avlöningar. Den stomplan för tekniska högskolan i Lund, som framlagts av organisationskommittén för högskolan, innefattar förslag till utbyggnad av samtliga vid högskolan år 1960 beslutade avdelningar

utom den för kemi. Stomplanen omfattar — såsom jag redan inledningsvis nämnt — avdelningarna för teknisk fysik, för elektroteknik, för maskinteknik, för väg- och vattenbyggnad och för arkitektur. Enligt stomplanen skall avdelningen för elektroteknik uppdelas i en teleteknisk och en allmän linje, avdelningen för maskinteknik i en konstruktionsteknisk, en produktionsteknisk och en värmeteknisk linje samt avdelningen för väg- och vattenbyggnad i en husbyggnadsteknisk och en anläggningsteknisk linje. I stomplanen redovisas den vid full utbyggnad — läroåret 1967/68 — erforderliga personalorganisationen vid dessa avdelningar. Sammanlagt upptar stomplanen 39 professorer, en laboratur, två självständiga universitetslektorat och 17 specialläraryrkebefattningar. Härutöver räknar organisationskommittén med ett antal forskardocent- och docenttjänster, universitetslektorat, forskarassistenttjänster, biträdande lärarbefattningar, tjänster som forskningsingenjör samt assistent- och biträdestjänster m. m. En del av de i stomplanen upptagna lärarbefattningarna har redan inrättats. Fr. o. m. innevarande budgetår finnes således vid högskolan tre professorer, nämligen en i hållfasthetslära, en i matematik och en i mekanik, en befattning som speciallärare i ritteknik, ett självständigt universitetslektorat i numeriska beräkningsmetoder samt i övrigt två lektorat, ett i fysik och ett i matematisk fysik.

Jag behandlar först de *topptjänster*, vilka bör tillkomma fr. o. m. nästa budgetår.

I fråga om avdelningen för teknisk fysik har organisationskommittén med hänsyn inte minst till undervisningens behov föreslagit inrättande fr. o. m. nästa budgetår av en professur i vardera av de två grundläggande ämnen fysik och matematisk statistik. Jag biträder kommitténs förslag och förordar således, att fr. o. m. nästa budgetår vid högskolan inrättas en professur i fysik och en i matematisk statistik (p. 2 o. 3). Tillkomsten av dessa två professorer bör betraktas som en förstärkning av den högre tekniska och naturvetenskapliga utbildnings- och forskningsorganisationen i dess helhet i Lund, ehuru tjänsterna föreslås formellt knutna till tekniska högskolan därstädes; undervisningen och forskarutbildningen vid universitetet i Lund bör sålunda repliera även på dessa professorer. Innehavarna av de båda tjänsterna bör därför ha tjänstgöringsskyldighet även vid universitetet i Lund. Jag vill i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut tidigare denna dag föreskrivit, att professor, laborator (motsvarande) och universitetslektor i ämne, som ej är tekniskt tillämpningsämne, vid tekniska högskolan i Lund skall ha tjänstgöringsskyldighet även vid universitetet därstädes.

I överensstämmelse med organisationskommitténs förslag beräknar jag nu 5 120 kr. till en speciallärare i materiallära och värmebehandling (p. 6).

För avdelningen för elektroteknik skall i enlighet med statsmakternas år 1961 fattade beslut (prop. 1961: 83; SU 117; Rskr 286) en i stomplanen upptagen professur i teoretisk elektroteknik inrättas fr. o. m. nästa budgetår. För denna professur beräknar jag alltså nu erforderliga medel (p. 4).

Elektroteknikens snabba utveckling på senare år och framförallt dess vidgade tillämpning som hjälpmedel inom andra tekniska verksamhetsområden accentuerar allt mer behovet av forskning och undervisning i elektrisk mätteknik. Till sammans med den professur i kärnfysik, inkluderande kärnfysikalisk mätteknik, vilken jag avser att förorda i det följande, kan enligt min uppfattning en professur i elektrisk mätteknik möjliggöra en ändamålsenlig specialisering i Lund inom det viktiga mättekniska området. Jag tillstyrker därför, att en professur i elektrisk mätteknik inrättas vid högskolan fr. o. m. nästa budgetår (p.1).

För att intagningen av studerande vid tekniska högskolan i Lund skall kunna genomföras i den omfattning och i den takt, som i det föregående förordats, är det självfallet angeläget, att en i allt väsentligt definitiv långtidsplan för inrättande av professurer, laboraturer, speciallärare och självständiga universitetslektorat, avseende hela utbyggnadsperioden, nu fastställes. Den av organisationskommittén framlagda stomplanen innefattar förslag till en sådan långtidsplan. De för nästa budgetår i planen upptagna befattningarna har jag redan behandlat i det föregående. Kommitténs förslag för den återstående delen av utbyggnadsperioden, budgetåren 1963/64—1967/68, upptager 32 professurer, en laboratur, 15 speciallärarbefattningar och ett självständigt universitetslektorat.

Vid min prövning av kommitténs förslag har jag blivit övertygad om att den framlagda planen är ändamålsenlig med tanke på såväl den avsedda intagningskapaciteten som den föreslagna uppläggnings- och differentieringen av forskningen vid högskolan. I överensstämmelse med kommitténs förslag förordar jag därför, att beslut nu fattas om inrättande vid tekniska högskolan i Lund av sex professurer och tre befattningar som speciallärare fr. o. m. budgetåret 1963/64, av elva professurer, två befattningar som speciallärare och ett universitetslektorat fr. o. m. budgetåret 1964/65, av åtta professurer och sex befattningar som speciallärare fr. o. m. budgetåret 1965/66, av fyra professurer, en laboratur och fyra befattningar som speciallärare fr. o. m. budgetåret 1966/67 samt av tre professurer fr. o. m. budgetåret 1967/68, allt på sätt närmare framgår av de i sammanställningen på s. 44 och 45 upptagna punkterna 13—61.

Det torde tills vidare få ankomma på organisationskommittén att i de årliga anslagsäskandena göra framställning om de tjänster, som i övrigt kan komma att bedömas erforderliga under utbyggnadsperioden.

Jag övergår härefter till att behandla organisationskommitténs övriga förslag beträffande avlöningsanslaget för budgetåret 1962/63.

Då jag funnit behov föreligga av ett ordinarie *universitetslektorat* i matematik, tillstyrker jag, att ett sådant lektorat inrättas fr. o. m. nästa budgetår (p. 5).

I överensstämmelse med kommitténs förslag förordar jag, att delposten till *tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter* uppräknas med i runt tal 232 000 kr. Vid avvägningen av medelsanvisningen har jag beräknat medel till bl. a. grundlön åt ytterligare tio assistenter.

I anledning av kommitténs under punkterna 9 och 10 redovisade äskanden om utökning av antalet tjänster som instrumentmakare, kanslibitråde m. m. har jag funnit mig böra beräkna medel för ytterligare tolv *biträdestjänster*. Av dessa bör åtta avses för de av mig i det föregående för nästa budgetår föreslagna professurerna. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles, efter förslag av organisationskommittén, besluta i fråga om inplacering i lönegrad av dessa tjänster ävensom rörande fördelningen av tjänsterna på olika institutioner.

Då en fastare organisation av *högskolans kansli* synes mig motiverad, beräknar jag under förevarande anslag medel till en kanslist i högst lönegrad Ae 13 och till ett kanslibitråde i Ae 7 (p. 11).

I övrigt räknar jag inte med några andra förändringar under förevarande anslag än sådana av automatisk natur.

Det sammanlagda medelsbehovet till avlöningar för nästa budgetår beräknar jag till (576 000 + 630 000 =) 1 206 000 kr. I personalförteckningen för högskolan bör vidtagas de ändringar, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående. Vidare bör fastställas avlöningsstat för högskolan. I min efterföljande hemställan gör jag framställning härom.

Byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola. Medelsanvisningen till byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola för nästa budgetår synes böra begränsas till 14 418 000 kr. Efter hörande av byggnadsstyrelsen har på basis härav uppgjorts följande finansierings- och investeringsplaner.

Finansieringsplan

(1 000-tal kr.)

<i>Tillgängliga medel</i>		<i>Medelsförbrukning</i>	
Medelsreservation per 30/6		Beräknad medelsförbrukning	
1961	9 623	budgetåret:	
Anslag för budgetåret 1961/62	8 447	1961/62	16 243
Erforderligt anslag för budget-		1962/63	16 245
år 1962/63	14 418		
	<u>Summa kr. 32 488</u>		<u>Summa kr. 32 488</u>

Byggnadsföretag	Kostnadsram				
	per 1/7 1960	per 1/7 1961	ändring 1/7 1960—1/7 1961		
			totalt	pris- stegring	övrig kostn.- ändring
I. Företag påbörjade före 1/7 1961					
Avslutande arbeten för Chalmers byggnadskommitté	20 002	20 002	—	—	—
Nybyggnad för avdelningen för elektroteknik samt hörsalsbyggnader .	7 600	6 700	— 900	—	— 900
Nybyggnad för övningslaboratorium för fysik	7 300	6 000	— 1 300	—	— 1 300
Ombyggnad av Holtermanska sjukhuset, etapp I	700	700	—	—	—
Nybyggnad för avdelningen för kemi	26 000	28 000	+ 2 000	+ 650	+ 1 350
Summa I					
II. Företag avsedda att påbörjas 1961/62					
Administrationsbyggnad jämte hörsal Gemensamma anläggningar:	1 900	1 960	+ 60	+ 60	—
Utökning av panncentralen		ca 5 000			
Kulvertar och ledningar m. m. ..		ca 7 000			
Markarbeten m. m.		ca 5 500			
Summa II					
III. Företag avsedda att påbörjas 1962/63					
Baracker på Råö för avdelningen för elektroteknik		150			
Nybyggnader för avdelningen för väg- och vattenbyggnad		ca 28 000			
Nybyggnader för matematiskt centrum, etapp I		ca 9 000			
Tillbyggnad för avdelningen för elektroteknik		ca 5 500			
		—6 000			
Summa III					
Totalt					

¹ Medel avses skola äskas på tilläggsstat hösten 1962.² Medel avses skola äskas på tilläggsstat våren 1963.³ Till vissa delar.

ringsplan

tal kr.)

Medelsförbrukning				Byggnadsprogram fastställt av (resp. beräknas ingivas till) K. Maj:t	Huvudhandlingar fastställda av (resp. beräknas ingivas till) K. Maj:t	Byggnadstider	
faktisk t. o. m. 30/6 1961		beräkn. för 1961/62	beräkn. för 1962/63			företaget påbörjat (resp. beräknas påbörjas)	företaget beräknas färdigställt
totalt	för 1960/61						
19 862	210	140	—				
4 592	3 032	2 108	—			8. 1959	12. 1961
1 563	1 557	4 000	400			6. 1960	4. 1962
574	540	126	—	30/12 1960	6/10 1961	4. 1960	12. 1960
424	411	7 000	10 000			3. 1961	hösten 1963
27 015	5 750	13 374	10 400				
67	67	1 000	800			11. 1961	1. 1963
31	31	280	2 050				
—	—	1 082	1 208				
—	—	507	1 637				
98	98	2 869	5 695				
—	—	—	150				
—	—	—	1	19/1 1962	hösten 1962	hösten 1962	hösten 1964 ³
—	—	—	2	19/1 1962	i början av 1963	våren 1963	hösten 1964 ³
—	—	—	1	våren 1962	hösten 1962	hösten 1962	hösten 1964 ³
—	—	—	150				
27 113	5 848	16 243	16 245				

Jag konstaterar med tillfredsställelse, att kostnadsramen för nybyggnaden för övningslaboratorium för fysik kunnat reduceras med 1 300 000 kr., beroende i första hand på förenkling av byggnadskonstruktionen.

Vid anmälan i propositionen 1961:83 av frågan om nybyggnad för avdelningen för kemi grundade sig den då redovisade kostnadsramen för nybyggnaden — 26 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1960 — på en grov uppskattning, eftersom huvudritningar m. m. vid denna tidpunkt icke hunnit färdigställas. Sedan huvudritningar m. m. upprättats, har byggnadsstyrelsen beräknat kostnadsramen för nybyggnaden till 28 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. Av kostnadsökningen på 2 000 000 kr. hänför sig 650 000 kr. till inträffad prisstegring, medan 1 350 000 kr. utgör övrig kostnadsökning. Då denna kostnadsökning icke beror på någon utökning av byggnadsprogrammet utan helt sammanhänger med att underlaget för den ursprungliga kostnadsuppskattningen var ofullständigt, bör den nu redovisade kostnadsramen på 28 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961 godtagas. Byggnadsarbetena för nybyggnaden pågår. Enligt vad jag inhämtat av byggnadsstyrelsen är utsikterna att nybyggnaden i sin helhet skall kunna färdigställas under hösten 1963 gynnsamma. Jag förutsätter, att alla ansträngningar göres för att nybyggnaden skall vara färdig vid denna tidpunkt. Detta är särskilt angeläget av den anledningen, att de lokaler inom de teoretisk-medicinska institutionerna vid universitetet, som för närvarande disponeras för undervisning av studerande vid Chalmers tekniska högskola, hösten 1963 blir erforderliga för annan utbildning och forskning. Förutsättningen för att undervisningen av studerande vid Chalmers tekniska högskola skall kunna ske utan att nämnda lokaler skall behöva anlitas är att undervisningsavdelningarna i det nya kemikomplexet står färdiga hösten 1963.

Byggnadsarbeten för administrationsbyggnaden jämte hörsal har påbörjats. Avtal rörande för nybyggnaden erforderligt markområde har träffats mellan staten och Göteborgs stad. Ifrågavarande avtal har godkänts av Kungl. Maj:t genom beslut den 27 juli 1961.

I det föregående har jag redovisat en av byggnadsstyrelsen uppgjord plan för investeringsverksamheten avseende gemensamma anläggningar för budgetåren 1961/62—1965/66 vid Chalmers tekniska högskola. Totalkostnaden uppskattas av styrelsen för perioden till ca 17 miljoner kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. Genom beslut tidigare denna dag har — såsom även framgått av det föregående — Kungl. Maj:t föreskrivit bl. a., att som provisorisk riktpunkt för ifrågavarande investeringsverksamhet skall gälla en totalkostnad av ca 17,5 miljoner kr. enligt prisläget den 1 juli 1961, fördelade med ca 5,0 miljoner kr. på utökning av panncentralen, med 7,0 miljoner kr. på kulvertar, ledningar m. m. och med 5,5 miljoner kr. på markarbeten m. m. I förhållande till byggnadsstyrelsens förslag innebär nämnda beslut en nettoökning av totalkostnaden för markarbeten m. m. med 0,5 miljoner kr. Kostnadsändringen beror dels på att visst, i beslutet angivet arbete bör utgå ur planen, dels på att kostnaderna för vissa fastighetsförvärv bör medräknas. Jag räknar med att kostnaderna för de gemensamma anlägg-

ningarna under nämnda tidsperiod skall rymmas inom förutnämnda totalkostnad på ca 17,5 miljoner kr. Jag räknar även med att fördelningen på de redovisade delposterna skall i huvudsak kunna hållas. De arbeten för gemensamma anläggningar, som avses skola påbörjas under budgetåren 1962/63—1965/66, bör prövas av Kungl. Maj:t enligt de riktlinjer, som gäller för handläggning av byggnadsärenden och vilka redovisats i en inom finansdepartementet den 19 september 1961 upprättad promemoria.

Vad beträffar den för budgetåren 1961/62 och 1962/63 i investeringsplanen beräknade medelsförbrukningen för gemensamma anläggningar har — såsom framgått av det föregående — byggnadsstyrelsen uppskattat denna till 1 983 000 kr. (utökning av panncentralen 280 000 kr., kulvertar, ledningar m. m. 1 196 000 kr. och markarbeten m. m. 507 000 kr.) respektive 3 495 000 kr. (utökning av panncentralen 2 050 000 kr., kulvertar, ledningar m. m. 1 208 000 kr. och markarbeten m. m. 237 000 kr.). Enligt gällande investeringsplan — redovisad i propositionen 1961: 83 (s. 44) — har medelsförbrukningen för budgetåren 1960/61 och 1961/62 beräknats till 200 000 kr. respektive 1 700 000 kr. Den faktiska medelsförbrukningen för budgetåret 1960/61 har uppgått till 31 000 kr. De återstående för gemensamma anläggningar avsedda medlen för budgetåret 1961/62 uppgår sålunda till $(200\ 000 + 1\ 700\ 000 - 31\ 000 =)$ 1 869 000 kr. Med beaktande bl. a. av denna kalkyl har jag funnit mig böra beräkna medelsförbrukningen för budgetåret 1961/62 till 1 869 000 kr., vilket med $(1\ 983\ 000 - 1\ 869\ 000 =)$ 114 000 kr. understiger det av byggnadsstyrelsen angivna medelsbehovet. Reducering med nämnda belopp har skett under posten till kulvertar, ledningar m. m. För budgetåret 1962/63 utgår jag från samma medelsförbrukning som byggnadsstyrelsen, dock att jag under posten till markarbeten m. m. beräknat medel även för förvärv av vissa fastigheter.

I det föregående har jag redovisat huvudpunkterna i en preliminär överenskommelse mellan byggnadsstyrelsen och Göteborgs stad rörande överlåtelse till staten av visst markområde m. m. Överenskommelsen innebär bl. a., att tomtmark ställes till förfogande för avdelning V:s nybyggnader. Vidare har genom överenskommelsen frågan om förvärv för statens räkning av kvarteret Sångsvanen — det s. k. triangelkvarteret — lösts. Detta fastighetsförvärv sammanhänger med frågan om nybyggnader för ett matematiskt centrum. Jag förordar, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att med Göteborgs stad träffa avtal i enlighet med huvudpunkterna i den preliminära överenskommelsen.

Byggnadsstyrelsen har framlagt vissa alternativa förslag rörande uppförande av vissa baracker på Råö för avdelningen för elektroteknik. Vid prövningen av förevarande byggnadsfråga har jag — efter att ha inhämtat upplysningar rörande förutsättningarna för av organisationsgruppen för Chalmers tekniska högskola tillstyrkt uppförande av nämnda baracker — ansett mig böra förorda, att kostnadsramen för ifrågavarande byggnadsföretag begränsas till 150 000 kr. Med utgångspunkt i denna kostnadsram bör byggnadsstyrelsen uppgöra ett nytt

förslag till lösning av förevarande byggnadsfråga samt underställa detsamma Kungl. Maj:ts prövning.

Genom beslut den 19 januari 1962 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att på grundval av till Kungl. Maj:t ingivna förslag till byggnadsprogram, vilka redovisats i det föregående, utföra projektering av dels nybyggnader för avdelning V, dels första etappen av nybyggnader för ett matematiskt centrum, vilket avsetts skola bli gemensamt för Göteborgs universitet och Chalmers tekniska högskola. Beträffande sistnämnda byggnadsföretag har i Kungl. Maj:ts beslut förutsatts, att lokalbehovet för en datamaskinanläggning jämte personal för dess betjäning tillgodoses inom ramen för dels vad som tillkommer genom förevarande första byggnadsetapp, dels övrigt nu befintligt lokalbestånd inom Holtermanska sjukhusområdet.

Byggnadsstyrelsen har föreslagit, att en tillbyggnad — en fjärde flygel — uppföres till avdelning E:s nuvarande byggnad. Denna tillbyggnad skulle ge ett lokaltillskott på ca 3 200 m² nettoyta, vilket med ca 1 600 m² överstiger det anmälda lokalbehovet. Denna tillbyggnad innebär enligt styrelsen den ur plan-teknisk synpunkt bästa lösningen på tillbyggnadsfrågan. Överskottsutrymmena skulle enligt styrelsen tillgodose andra föreliggande lokalbehov inom högskolan. De skulle till en början enligt styrelsen kunna lämnas oinredda tills användningen hunnit närmare preciseras. Jag ansluter mig i princip till byggnadsstyrelsens förslag beträffande tillbyggnaden för avdelningen E. Det torde få ankomma på byggnadsstyrelsen att efter hörande av organisationsgruppen för Chalmers tekniska högskola inkomma till Kungl. Maj:t med förslag till byggnadsprogram för nämnda tillbyggnad.

Nybyggnaderna för avdelning V och för matematiskt centrum måste med hänsyn till de planerade intagningsökningarna till vissa delar kunna tagas i bruk redan höstterminen 1964, vilket innebär att byggnadsarbetena bör påbörjas redan under hösten 1962 respektive våren 1963. Byggnadsstyrelsen räknar med att under hösten 1962 respektive början på året 1963 kunna redovisa huvudhandlingar för nybyggnaderna. Tillbyggnaden för avdelning E bör även vara färdig att till vissa delar tagas i bruk hösten 1964, vilket innebär att vissa förberedande arbeten måste påbörjas redan under hösten 1962 och de egentliga byggnadsarbetena under våren 1963. Byggnadsstyrelsen räknar med att under hösten 1962 redovisa huvudhandlingar för tillbyggnaden. Med hänsyn till önskvärdheten av att, innan medel äskas för ett byggnadsföretags igångsättande, huvudhandlingar jämte tillförlitliga kostnadsberäkningar granskats av Kungl. Maj:t har i investeringsplanen nu ej upptagits några medel för nybyggnader för avdelning V och för matematiskt centrum eller för tillbyggnad för avdelning E. I stället räknar jag med möjligheten att medel skall kunna äskas även på tilläggsstat för budgetåret 1962/63 hösten 1962 och våren 1963 för byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola. Jag uppskattar detta medelstillskott till storleksordningen 7—8 miljoner kr.

Med hänsyn till nödvändigheten av att ifrågakvarande byggnadsföretag igång-

sättes så snart de tekniska och arbetsmarknadsmässiga förutsättningarna föreligger, torde, därest riksdagen icke har något att erinra häremot, tillgängliga medel under förevarande investeringsanslag få disponeras jämväl för byggnadsarbetenas påbörjande beträffande nybyggnaderna för avdelning V och för matematiskt centrum samt tillbyggnaden för avdelning E, dock tidigast när Kungl. Maj:t framlagt förslag om medelsanvisning på tilläggsstat för budgetåret 1962/63 i fråga om här berörda byggnadsföretag. Huvudhandlingar för ifrågavarande nybyggnader och tillbyggnad bör prövas i vanlig ordning av Kungl. Maj:t.

Kvarstående behållningar på det nu uppförda anslaget Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola torde vid utgången av innevarande budgetår böra tillgodoföras anslaget Byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola.

Såsom framgår av den tidigare redovisade finansieringsplanen utgår jag från att den vid ingången av innevarande budgetår befintliga medelsreservationen på ca 9,6 miljoner kr. skall förbrukas helt under loppet av innevarande och nästa budgetår.

Med hänvisning till vad jag sålunda anfört föreslår jag, att de tidigare redovisade finansierings- och investeringsplanerna godkännes.

Som jag redan förordat bör Kungl. Maj:t inhämta riksdagens bemyndigande att med Göteborgs stad träffa slutligt avtal i enlighet med huvudpunkterna i den i det föregående behandlade preliminära överenskommelsen rörande överlåtelse till staten av visst markområde m. m. Vidare bör, såsom framgått av det föregående, medelsanvisningen till byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola för nästa budgetår beräknas till 14 418 000 kr. I min efterföljande hemställan gör jag framställning härom.

Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund. Medelsanvisningen till byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund för nästa budgetår synes böra begränsas till 1 525 000 kr. Efter hörande av byggnadsstyrelsen har på basis härav uppgjorts följande finansierings- och investeringsplaner.

Finansieringsplan

(1 000-tal kr.)

<i>Tillgängliga medel</i>		<i>Medelsförbrukning</i>	
Medelsreservation per 30/6		Beräknad medelsförbrukning	
1961	—	budgetåret:	
Anslag för budgetåret 1961/62	4 000	1961/62	2 325
Erforderligt anslag för budget-		1962/63	3 200
året 1962/63	1 525		
	<hr/>		<hr/>
Summa kr.	5 525	Summa kr.	5 525

Byggnadsföretag	Kostnadsram				
	per 1/7 1960	per 1/7 1961	ändring 1/7 1960—1/7 1961		
			totalt	pris- stegring	övrig kostn.- ändring
I. Företag påbörjade före 1/7 1961					
Tillbyggnad för matematiska institu- tionen	800	825	25	25	—
Summa I	800	825	25	25	—
II. Företag avsedda att påbörjas 1961/62					
Nybyggnad för matematiska institu- tionen	ca 8 000— 10 000	ca 8 000— 10 000	—	—	—
Gemensamma anläggningar					
Summa II					
III. Företag avsedda att påbörjas 1962/63					
Nybyggnad för avdelningen för elek- troteknik		ca 16 000			
Nybyggnad för avdelningen för ma- skinteknik		ca 24 000			
Nybyggnad för avdelningen för arki- tektur		ca 9 000			
Summa III					
Totalt					

¹ Medel avses skola äskas på tilläggsstat hösten 1962.

² Medel avses skola äskas på tilläggsstat våren 1963.

³ Till vissa delar.

I det föregående har jag redovisat en sammanfattning av organisationskommitténs för teknisk högskola i Lund förslag till lokalprogram för nybyggnader för avdelningarna för teknisk fysik (F), elektroteknik (E), maskinteknik (M), väg- och vattenbyggnad (V) och arkitektur (A) vid tekniska högskolan i Lund. Dessa lokalprogram har av organisationskommittén överlämnats till byggnadsstyrelsen för uppgörande av byggnadsprogram.

De riktlinjer för lösandet av lundahögskolans lokalbehov, för vilka jag redogjort i det föregående, anser jag böra följas vid uppbyggandet av högskolan.

ringsplan

tal kr.)

Medelsförbrukning				Byggnadsprogram fastställt av (resp. beräknas ingivas till) K. Maj:t	Huvudhandlingar fastställda av (resp. beräknas ingivas till) K. Maj:t	Byggnadstider	
faktisk t. o. m. 30/6 1961		beräkn. för 1961/62	beräkn. för 1962/63			företaget påbörjat (resp. beräknas påbörjas)	företaget beräknas färdigställt
totalt	för 1960/61						
—	—	825	—			6. 1961	2. 1962
—	—	825	—				
—	—	500	2 000	7/4 1961	3. 1962	4. 1962	7. 1964
—	—	1 000	1 200	16/6 1961		2. 1962	
—	—	1 500	3 200				
—	—	—	1	12/1 1962	sommaren 1962	hösten 1962	hösten 1964 ³
—	—	—	1	12/1 1962	hösten 1962	i början av 1963	hösten 1965 ³
—	—	—	2	12/1 1962	i början av 1963	våren 1963	hösten 1964 ³
—	—	—					
—	—	2 325	3 200				

En tillbyggnad för den matematiska institutionen är för närvarande under uppförande och beräknas bli färdigställd i februari i år. Vid anmälan i föl av medelsbehovet för byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund för budgetåret 1961/62 räknade jag med att det i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1962/63 skulle vara möjligt att redovisa noggrannare kostnadsberäkningar avseende nybyggnaden för matematiska institutionen. Huvudhandlingarna har emellertid ännu icke hunnit färdigställas. Den av byggnadsstyrelsen preliminärt uppskattade kostnadsramen för nybyggnaden, 8—10 miljoner kr.,

anser jag i avvaktan på styrelsens redovisning av en tillförlitlig kostnadsberäkning kunna godtagas. Huvudhandlingar bör i vanlig ordning prövas av Kungl. Maj:t, innan byggnadsarbetena påbörjas.

Beträffande nybyggnaderna för avdelningarna E, M och A har Kungl. Maj:t genom beslut den 12 januari 1962 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att på grundval av till Kungl. Maj:t ingivna förslag till byggnadsprogram utföra projektering av ifrågavarande nybyggnader. Styrelsen räknar med att kunna redovisa huvudhandlingar för nybyggnaden för avdelning E sommaren 1962, för avdelning M hösten 1962 och för avdelning A i början av 1963. För att intagningen av de studerande vid högskolan skall kunna ske planenligt, måste nybyggnaderna påbörjas respektive hösten 1962, i början av 1963 och våren 1963. Nybyggnaderna för avdelningarna E och A måste till vissa delar kunna tagas i bruk fr. o. m. höstterminen 1964 och nybyggnaden för avdelningen M till vissa delar fr. o. m. höstterminen 1965. Med hänsyn till önskvärdheten av att innan medel äskas för ett byggnadsföretags igångsättande huvudhandlingar jämte tillförlitliga kostnadsberäkningar granskats av Kungl. Maj:t har i investeringsplanen nu ej upptagits några medel för här ifrågavarande nybyggnader. I stället räknar jag — såsom framgår av vad jag anfört i översikten i årets statsverksproposition (bilagan 10, s. 17) — med möjligheten att medel skall kunna äskas även på tilläggsstat för budgetåret 1962/63 hösten 1962 och våren 1963 för byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund. Med hänsyn till nödvändigheten av att ifrågavarande byggnadsarbeten igångsättes så snart de tekniska och arbetsmarknadsmässiga förutsättningarna föreligger, torde, därest riksdagen icke har något att erinra häremot, tillgängliga medel under förevarande investeringsanslag få disponeras jämväl för byggnadsarbetenas påbörjande beträffande nybyggnaderna för avdelningarna E, M och A, dock tidigast när Kungl. Maj:t framlagt förslag om medelsanvisning på tilläggsstat för budgetåret 1962/63 avseende här berörda byggnadsföretag. Huvudhandlingar för ifrågavarande nybyggnader bör prövas i vanlig ordning av Kungl. Maj:t.

I samband med nybyggnaderna för högskolan är det nödvändigt att vissa arbeten för s. k. gemensamma anläggningar utföres. I överensstämmelse med vad jag föreslagit tidigare i liknande fall bör program m. m. för dessa arbeten prövas av Kungl. Maj:t.

Med hänvisning till vad jag sålunda anfört föreslår jag, att de tidigare redovisade finansierings- och investeringsplanerna godkännes.

Medelsanvisningen till byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund för nästa budgetår bör, såsom framgått av det föregående, beräknas till 1 525 000 kr. I min efterföljande hemställan gör jag framställning härom.

IV. Hemställan

Under åberopande av vad jag anført och förordat i det föregående hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

I. godkänna av mig i det föregående förordade riktlinjer och anordningar för fortsatt utbyggnad av Chalmers tekniska högskola och tekniska högskolan i Lund;

II. a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för tekniska högskolan i Stockholm, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för tekniska högskolan i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 292 000	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Arvoden åt speciallärare och biträdande lärare, <i>förslagsvis</i>	632 000	
b. Övriga arvoden och särskilda ersättningar, <i>förslagsvis</i>	26 000	658 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter, <i>förslagsvis</i>	7 114 000	
b. Avlöningar åt annan icke-ordinarie personal vid högskolan	3 896 000	11 010 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		3 806 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>		240 000
		<hr/>
	Summa kr.	20 006 000

Särskilda uppbördsmedel

Bidrag från Stockholms stad m. fl.	67 000
	<hr/>
Nettoutgift kr.	19 939 000

c) till *Tekniska högskolan i Stockholm*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 19 939 000 kr., varav 142 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

III. a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för Chalmers tekniska högskola, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för Chalmers tekniska högskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

A v l ö n i n g s s t a t

1.	Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 378 000	
2.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
	a. Arvoden åt speciallärare och biträdande lärare, <i>förslagsvis</i>	471 000	
	b. Övriga arvoden och särskilda ersättningar, <i>förslagsvis</i>	23 000	494 000
3.	Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
	a. Ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter, <i>förslagsvis</i>	5 762 000	
	b. Undervisning om arbetsledningens praktiskt ekonomiska, sociala, yrkeshygieniska och arbetspsykologiska problem	6 100	
	c. Avlöningar åt annan icke-ordinarie personal vid högskolan	3 051 900	8 820 000
4.	Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		3 033 000
5.	Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>		216 000
	<u>Summa kr.</u>		<u>15 941 000</u>

c) till *Chalmers tekniska högskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 15 941 000 kr., varav 124 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

IV. a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för tekniska högskolan i Lund, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för tekniska högskolan i Lund, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>		369 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Arvoden åt speciallärare och biträdande lärare, <i>förslagsvis</i>	9 300	
b. Övriga arvoden och särskilda ersättningar, <i>förslagsvis</i>	90 000	99 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Ersättningar åt tillfälliga lärare, assistenter och övningsassistenter, <i>förslagsvis</i>	342 300	
b. Avlöningar åt annan icke-ordinarie personal vid högskolan, <i>förslagsvis</i>	161 400	503 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		217 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>		17 000
		<u>1 206 000</u>

c) till *Tekniska högskolan i Lund: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 206 000 kr.

V. a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad jag förordat i det föregående träffa slutligt avtal med Göteborgs stad rörande överlåtelse till staten av visst markområde m. m.;

b) till *Byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola* för budgetåret 1962/63 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 14 418 000 kr.;

VI. till *Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund* för budgetåret 1962/63 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 1 525 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Åsa Teorell

INNEHÅLL

	Sid.
I. Pågående och planerad utbyggnad	4
1. Tekniska högskolan i Stockholm	4
2. Chalmers tekniska högskola	6
3. Tekniska högskolan i Lund	14
II. Drift- och kapitalbudgetfrågor	19
1. Tekniska högskolan i Stockholm: Avlöningar	19
2. Chalmers tekniska högskola: Avlöningar	28
3. Tekniska högskolan i Lund: Avlöningar	43
4. Byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola	49
5. Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund	59
III. Departementschefen	63
Tekniska högskolan i Stockholm: Avlöningar	67
Chalmers tekniska högskola: Avlöningar	72
Tekniska högskolan i Lund: Avlöningar	79
Byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola	82
Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund	89
IV. Hemställan	93